

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**

№_

SOSIAL, İQTİSADI İNKİŞAF

9

YANVAR-SENTYABR

Məlumatlardan istifadə edərkən Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə istinad etmək lazımdır.

Xüsusi işarələr:

"-" hadisə baş verməmişdir

"..." məlumat mövcud deyil

"0,0" məlumat çox kiçik rəqəmlə xarakterizə olunur

"x" müqayisə mümkün deyil

İzahlar:

-cari ilə dair məlumatlar növbəti dəqiqləşdirilmiş statistik hesabatlar əsasında sonrakı nəşrlərdə korrektə edilə bilər

-bəzi hallarda yekunla toplananların cəmi arasındakı fərq rəqəmlərin yuvarlaqlaşdırılması ilə izah olunur

-bu nəşrdə əvvəlki dövrlərə dair məlumatlarla əvvəlki nəşrlərdə həmin dövrlərə aid məlumatlar arasındakı bəzi fərqlər beynəlxalq praktikaya uyğun olaraq yekun statistik hesabatlar əsasında ilkin məlumatlarda aparılmış dəqiqləşdirmələrlə izah olunur

M Ü N D Ə R İ C A T

I	MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR	5
	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkənin iqtisadi və sosial inkişafının makroiqtisadi göstəriciləri	5
II	REAL SEKTOR	
	Ümumi daxili məhsul	13
	Sənaye	16
	Tikinti	40
	Kənd təsərrüfatı	47
	Nəqliyyat	53
	Informasiya və rabitə	56
	İstehlak bazarı	57
	Məhsul bazarı	58
	İctimai iaşə xidmətləri	63
	Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər	65
	Qiymət indeksləri	68
	Kredit qoyuluşları	82
	Məşğulluq və işsizlik	84
III	DÖVLƏT SEKTORU	
	Dövlət büdcəsi	87
IV	XARİCİ SEKTOR	
	Xarici ticarət	91
V	İNSTITUSİONAL DƏYİŞİKLİKLƏR	
	Təsərrüfat subyektlərinin xarakteristikası	97
VI	SOSİAL SEKTOR	
	Əhalinin gəlirləri	118
	Əməkhaqqı	119
	Əhalinin əmanətləri və manatın məzənnəsi	120
	Demoqrafik vəziyyət	122
	Əlavələr	125
	Metodoloji izahlar	145

**Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Statistika Komitəsi
Məruzə № 9
15 oktyabr 2020-ci il**

**2020-ci İLİN YANVAR-SENTYABR AYLARINDA
ÖLKƏNİN İQTİSADI VƏ SOSIAL İNKİŞAFININ
MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏRİ**

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə, təşkilat və fərdi sahibkarlar tərəfindən 52,1 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,9 faiz az **ümumi daxili məhsul** istehsal edilmişdir. Bu dövrdə iqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda istehsal olunmuş əlavə dəyər 6,4 faiz, qeyri neft-qaz sektorunda isə 2,4 faiz azalmışdır.

Əlavə dəyərin 34,7 faizi sənaye, 11,4 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 7,6 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 7,4 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 6,3 faizi tikinti, 2,0 faizi informasiya və rabitə, 1,3 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sahələrində, 19,1 faizi isə digər sahələrdə istehsal edilmişdir. Məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 10,2 faizini təşkil etmişdir. Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 5222,5 manata bərabər olmuşdur.

Sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında 27,4 milyard manatlıq və ya 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 4,5 faiz az sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Bu azalma neft-qaz sektorunda məhsul istehsalının 6,1 faiz azalması hesabına baş vermiş, sənayenin qeyri neft-qaz sektorunda isə məhsul istehsalı 10,8 faiz artmışdır.

Sənaye məhsulunun 60,8 faizi mədənçıxarma sektorunda, 33,0 faizi emal sektorunda, 5,3 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı

sektorunda, 0,9 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur.

Mədənçıxarma sektorunda əmtəəlik neft hasilatı 7,6 faiz azalmış, əmtəəlik qaz hasilatı isə 8,3 faiz artmışdır.

Emal sektorunda əczaçılıq məhsullarının istehsalı 8,2 dəfə, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalı 74,9 faiz, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı 72,2 faiz, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı 59,4 faiz, kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 39,7 faiz, kağız və karton istehsalı 30,4 faiz, geyim istehsalı 29,2 faiz, maşın və avadanlıqların istehsalı 28,9 faiz, ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı 28,5 faiz, tikinti materiallarının istehsalı 25,9 faiz, poliqrafiya məhsullarının istehsalı 24,7 faiz, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 20,1 faiz, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 16,4 faiz, tütün məmulatlarının istehsalı 13,5 faiz, toxuculuq sənayesi məhsullarının istehsalı 5,1 faiz artmış, qida məhsullarının istehsalı 1,8 faiz, hazır metal məmulatlarının istehsalı 2,1 faiz, dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı 5,3 faiz, neft məhsullarının istehsalı 5,5 faiz, elektrik avadanlıqlarının istehsalı 9,6 faiz, içkilərin istehsalı 9,8 faiz, mebel istehsalı 26,6 faiz, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri işləri 41,8 faiz azalmışdır.

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda istehsalın həcmi 8,7 faiz artmış, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda isə 2,8 faiz azalmışdır.

İstehsal edilmiş sənaye məhsulunun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 oktyabr 2020-ci il vəziyyətinə 581,3 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

Hazırda **kənd təsərrüfatı** bitkilərinin yığılı davam edir. Oktyabr ayının 1-nə kimi tarlalardan 950,5 min ton və ya keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1,1 faiz çox kartof,

1536,0 min ton (6,4 faiz çox) tərəvəz, 446,1 min ton (0,2 faiz çox) bostan məhsulları, 677,3 min ton (3,1 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 168,5 min ton (1,9 faiz çox) üzüm, 798,1 ton (23,3 faiz çox) yaşıl çay yarpağı, 36,1 min ton (53,0 faiz az) pambıq, 24,4 min ton (27,7 faiz az) günəbaxan, 89,8 min ton (32,8 faiz çox) şəkər çuğunduru və 4,7 min ton (11,0 faiz çox) tütün yığılmışdır.

2020-ci il oktyabrın 1-nə kimi qarğıdalı da daxil olmaqla 3069,6 min ton və ya ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 9,3 faiz az dənli və dənli paxlalı bitkiçilik məhsulları yığılmışdır.

2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə 2665,0 min baş iribuynuzlu mal-qara (o cümlədən 1286,7 min baş inək və camış), 8308,6 min baş qoyun və keçi mövcud olmuşdur. 2019-cu il oktyabrın 1-nə nisbətən qoyun və keçilərin sayı 143,3 min baş (1,7 faiz) azalmış, iribuynuzlu mal-qaranın ümumi sayında da 4,4 min baş (0,2 faiz) azalma müşahidə olunsada, inək və camışların sayı 2,7 min baş (0,2 faiz) artmışdır.

Keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə cari ilin yanvar-sentyabr aylarında diri çəkiddə ət istehsalı 3,1 faiz artaraq 387,1 min ton, süd istehsalı 1,8 faiz artaraq 1602,1 min ton, yumurta istehsalı 5,9 faiz artaraq 1467,9 milyon ədəd, yun istehsalı 0,4 faiz artaraq 15,9 min ton olmuşdur.

2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 1,5 faiz, o cümlədən bitkiçilik məhsullarının istehsalı 0,1 faiz, heyvandarlıq məhsullarının istehsalı isə 3,1 faiz artmışdır.

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əsas kapitala 10430,2 milyon manat məbləğində, yaxud 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,8 faiz az vəsait yönəldilmişdir. Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 15,2 faiz artmış, qeyri neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 14,1 faiz azalmışdır. İstifadə olunmuş

vəsaitin 6995,8 milyon manatı və ya 67,1 faizi məhsul istehsalı sahələrinə, 2492,0 milyon manatı (23,9 faizi) xidmət sahələrinə, 942,4 milyon manatı (9,0 faizi) isə yaşayış evlərinin tikintisinə sərf olunmuşdur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 6665,8 milyon manatını və ya 63,9 faizini daxili vəsaitlər təşkil etmişdir. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 6667,2 milyon manatı və ya 63,9 faizi bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunmuşdur.

Koronavirus pandemiyasına qarşı tətbiq edilən xüsusi karantin rejimi ilə əlaqədar həyata keçirilən tədbirlər çərçivəsində əhalinin sağlamlığının və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə iqtisadiyyatın bir sıra sahələrində fəaliyyətin, Azərbaycan Respublikasına və bəzi rayon, şəhərlərin ərazisinə yerüstü və hava nəqliyyatı ilə giriş-çıxışın, ictimai nəqliyyatın, o cümlədən Bakı Metropoliteninin fəaliyyətinin məhdudlaşdırılması **yük və sərnişin daşımalarının** azalmasına gətirib çıxarmışdır. Belə ki, yük daşınması cari ilin sentyabr ayında avqust ayına nisbətən 4,5 faiz, ötən ilin sentyabr ayı ilə müqayisədə isə 20,7 faiz azalmış, nəticədə ümumilikdə cari ilin yanvar-sentyabr aylarında ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə ölkə üzrə yük daşınması 18,5 faiz azalmışdır. Sərnişin daşınması isə cari ilin sentyabr ayında avqust ayı ilə müqayisədə 12,3 faiz artsa da, ötən ilin sentyabr ayına nisbətən 52,4 faiz azalaraq ümumilikdə cari ilin yanvar-sentyabr aylarında 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ölkə üzrə sərnişin daşınmasının 37,4 faiz azalmasına səbəb olmuşdur.

Yüklərin 59,1 faizi avtomobil, 29,9 faizi boru kəməri, 7,7 faizi dəmir yolu, 3,1 faizi dəniz, 0,2 faizi isə hava nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Sərnişinlərin 92,3 faizi avtomobil, 7,5 faizi metro, qalan hissəsi isə digər nəqliyyat növləri ilə daşınmışdır.

İnformasiya və rabitə müəssisələri tərəfindən göstərilmiş 1602,3 milyon manatlıq xidmətlərin 73,6 faizi əhali sektoruna aid olmuşdur. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə

müqayisədə 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında göstərilmiş informasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi 2,7 faiz artmış, bu sahədə əldə edilmiş gəlirin 80,5 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür.

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında **pərakəndə ticarət** şəbəkəsindən əhaliyə 28054,9 milyon manatlıq məhsul satılmış, xidmət subyektləri tərəfindən 4937,0 milyon manatlıq ödənişli xidmət göstərilmişdir. 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əmtəə dövriyyəsi 1,6 faiz, əhaliyə göstərilmiş **ödənişli xidmətlərdən** əldə olunan gəlir 25,7 faiz azalmış, ticarət şəbəkəsində 15121,4 milyon manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 12933,5 milyon manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları satılmışdır. Əmtəə dövriyyəsinin azalması qeyri-ərzaq malları üzrə pərakəndə ticarət dövriyyəsinin 6,3 faiz azalması hesabına baş vermiş, ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə dövriyyə isə 3,1 faiz artmışdır.

Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla 2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında ölkənin **xarici ticarət** dövriyyəsi 15667,8 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. Ticarət dövriyyəsinin 8977,3 milyon dollarını və ya 57,3 faizini ölkədən ixrac olunmuş məhsulların, 6690,5 milyon dollarını (42,7 faizini) isə idxal məhsullarının dəyəri təşkil etmiş, nəticədə 2286,8 milyon dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır. 2019-cu ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 29,8 faiz, real ifadədə 22,9 faiz, o cümlədən idxal 42,2 faiz, ixrac isə 8,9 faiz azalmışdır.

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında qeyri neft-qaz məhsullarının ixracı 2019-cu ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən faktiki qiymətlərlə 9,7 faiz, real ifadədə isə 18,4 faiz azalaraq 1153,2 milyon dollar təşkil etmişdir.

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında **istehlak qiymətləri indeksi** 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə

102,9 faiz, o cümlədən ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə 105,2 faiz, qeyri-ərzaq malları üzrə 101,3 faiz, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər üzrə 101,1 faiz təşkil etmişdir.

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında muzzdlu işçilərin **orta aylıq nominal əməkhaqqı** 2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən 20,5 faiz artaraq 710,2 manat təşkil etmişdir.

2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında **əhalinin gəlirləri** nominal ifadədə 0,9 faiz azalaraq 41609,0 milyon manata çatmışdır.

Maliyyə Nazirliyinin operativ məlumatlarına əsasən 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında **dövlət büdcəsinə** 17964,5 milyon manat vəsait daxil olmuş, büdcədən 18642,1 milyon manat vəsait xərclənmiş, büdcənin icrasında 677,6 milyon manatlıq kəsir yaranmışdır.

Mərkəzi Bankın məlumatlarına görə, 2020-ci il sentyabr ayının 1-nə ölkənin bank və digər kredit təşkilatlarının **kredit portfeli** milli valyuta ekvivalentində 14685,1 milyon manat təşkil etmiş, onun 12180,9 milyon manatı uzunmüddətli kreditlər olmuşdur. Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği ümumi kredit portfelinin 7,3 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin banklardakı **əmanətlərinin** milli valyuta ekvivalentində məbləği 2020-ci il sentyabr ayının 1-nə 7874,4 milyon manat təşkil etmişdir.

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətdə **orta məzənnəsi** 1,70 manata, 1 Avroya –1,91 manata, 100 Rusiya rubluna –2,41 manata bərabər olmuşdur.

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında **əhalinin sayı** 40971 nəfər və ya 0,4 faiz artaraq 2020-ci il sentyabr ayının 1-i vəziyyətinə 10108079 nəfərə çatmışdır.

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

Cədvəl 1

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

Göstəricinin adı	2020-ci ilin yanvar- sentyabr ayları, faktiki	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
A	1	2	3
Ümumi daxili məhsul, milyon manat o cümlədən qeyri neft-qaz ÜDM	52 074,0 36 319,6	96,1 97,6	102,5 103,5
Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM, manat	5 222,5	95,3	101,6
Sənaye məhsulu, milyon manat o cümlədən qeyri neft-qaz sənayesi	27 416,9 8 819,6	95,5 110,8	101,7 115,6
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat o cümlədən qeyri neft-qaz sektoruna ondan qeyri neft-qaz sənayesinə	10 430,2 6 039,0 1 153,1	96,2 85,9 75,9	98,1 108,9 110,6
Kənd təsərrüfatı məhsulu, milyon manat o cümlədən: bitkiçilik heyvandarlıq	6 835,1 3 604,7 3 230,4	101,5 100,1 103,1	107,1 111,0 103,1
Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, milyon ton	140,6	81,5	101,6
Nəqliyyat sektorunda sərnəşin daşınması, milyon sərnəşin	931,7	62,6	102,1
İnformasiya və rabitə xidmətləri, milyon manat	1 602,3	102,7	116,4
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi, milyon manat	28 054,9	98,4	103,0
Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər, milyon manat	4 937,0	74,3	102,1
Dövlət büdcəsinin gəlirləri, milyon manat	17 964,5	106,5	105,3
Dövlət büdcəsinin xərcləri, milyon manat	18 642,1	111,7	106,5
Dövlət büdcəsinin kəsiri, milyon manat	677,6	x	x
Əhalinin nominal gəlirləri, milyon manat	41 609,0	99,1	106,2
Əhalinin hər nəfərinə düşən nominal gəlirlər, manat	4 173,0	98,3	105,3

MAKROİQTİSADİ GÖSTƏRİCİLƏR

...ardı

A	1	2	3
Əhalinin banklardakı əmanətləri, 2020-ci il 01 sentyabr vəziyyətinə, milyon manat	7 874,4	92,0	106,7
Kredit qoyuluşları, 2020-ci il 01 sentyabr vəziyyətinə, milyon manat	14 685,1	105,9	112,7
o cümlədən vaxtı keçmiş kreditlər	1 065,4	71,4	84,1
Orta aylıq nominal əməkhaqqı, manat	710,2*	120,5**	108,9***
İstehlak qiymətlərinin indeksi	x	102,9	102,6
Əhalinin sayı, 2020-ci il 01 sentyabr vəziyyətinə, min nəfər	10 108,1	100,7	100,9
Xarici ticarət dövriyyəsi¹⁾, mlyn. ABŞ \$			
faktiki qiymətlərlə	15 667,8*	70,2**	110,0***
müqayisəli qiymətlərlə	x	77,1**	103,1***
o cümlədən: ixrac			
faktiki qiymətlərlə	8 977,3*	69,3**	96,4***
müqayisəli qiymətlərlə	x	91,1**	100,6***
ondan qeyri neft-qaz ixracı			
faktiki qiymətlərlə	1 153,2*	90,3**	115,1***
müqayisəli qiymətlərlə	x	81,6**	110,5***
idxal			
faktiki qiymətlərlə	6 690,5*	71,3**	136,7***
müqayisəli qiymətlərlə	x	57,8**	107,9***

Qeyd:

* 2020-ci ilin yanvar-avqust ayları.

** 2020-ci ilin yanvar-avqust ayları 2019-cu ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən.

*** 2019-cu ilin yanvar-avqust ayları 2018-ci ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən.

¹⁾ Hesabat dövründə gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyərində dair məlumatlar nəzərə alınmaqla.

Ümumi Daxili Məhsul

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkədə 52074,0 milyon manatlıq və ya əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 3,9 faiz az ümumi daxili məhsul istehsal olunmuşdur.

İqtisadiyyatın qeyri neft-qaz sektorunda əlavə dəyər 2,4 faiz, neft-qaz sektorunda isə 6,4 faiz azalmışdır.

ÜDM istehsalının 34,7 faizi sənaye, 11,4 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 7,6 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 7,4 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 6,3 faizi tikinti, 2,0 faizi informasiya və rabitə, 1,3 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sahələrinin, 19,1 faizi digər sahələrin payına düşmüş, məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 10,2 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 5222,5 manata bərabər olmuşdur.

Ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manat

	Yanvar-sentyabr		2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
	2020	2019	
Ümumi Daxili Məhsul	52074,0	59128,4	96,1
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	3971,2	3645,1	101,5
Sənaye	18076,9	25400,2	95,5
o cümlədən:			
mədənçıxarma sənayesi	14090,1	21322,6	93,4
emal sənayesi	3312,1	3398,4	106,5
elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	567,5	566,1	108,7
su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	107,2	113,1	97,2
Tikinti	3257,0	3592,1	90,4
Ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri	5960,7	5858,4	98,4
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	3858,1	3615,8	105,5
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	653,0	1450,6	44,5
İnformasiya və rabitə	1060,6	1032,4	102,7
Digər sahələr	9947,8	9030,2	99,1
Məhsula və idxala xalis vergilər	5288,7	5503,6	97,2
ÜDM-in deflyatoru	91,7	x	x

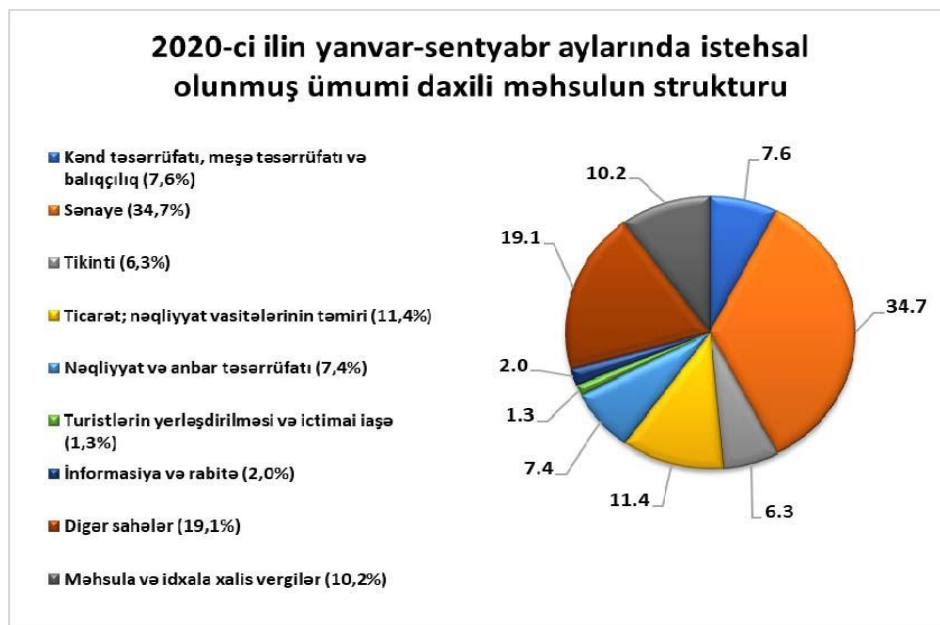
Neft-qaz və qeyri neft-qaz sektorlarında ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manat

	Yanvar-sentyabr		2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
	2020	2019*	
Ümumi Daxili Məhsul	52074,0	59128,4	96,1
o cümlədən:			
neft-qaz sektoru	15754,4	23245,7	93,6
qeyri neft-qaz sektoru	36319,6	35882,7	97,6

*) 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarının göstəriciləri yekun məlumatlar əsasında dəqiqləşdirilmişdir.

Qrafik 1

Sənaye

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən istehsal olunmuş malların və göstərilmiş xidmətlərin həcmi 4,5 faiz azalaraq 27,4 milyard manat təşkil etmişdir. Bu azalmaneft- qaz sektorunda məhsul istehsalının 6,1 faiz azalması hesabına baş vermiş, sənayenin qeyri neft-qaz sektorunda isə məhsul istehsalı 10,8 faiz artmışdır. Sənaye məhsulunun 60,8 faizi mədənçıxarma, 33,0 faizi emal, 5,3 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,9 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuşdur.

Sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 78,4 faiz olmuşdur. Ümumi istehsalın 86,4 faizi sənaye məhsullarının istehsalı, 13,6 faizi isə sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaradılmışdır.

Cədvəl 4

**Sənaye istehsalı indeksləri,
sabit qiymətlərlə, faizlə**

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
2019-cu il		
Yanvar	104,4	103,4
Fevral	92,1	104,6
Mart	103,1	104,4
Aprel	90,7	102,2
May	118,1	102,2
İyun	99,2	101,8
İyul	99,3	102,2
Avqust	95,8	102,0
Sentyabr	92,0	101,7
Oktyabr	97,0	101,4
Noyabr	109,5	101,4
Dekabr	111,3	101,8
2020-ci il		
Yanvar	98,3	102,1
Fevral	91,0	100,9
Mart	103,0	100,8
Aprel	92,7	103,0
May	110,0	100,4

REAL SEKTOR

...ardı

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
İyun	92,7	98,5
İyul	100,2	97,3
Avqust	99,7	96,9
Sentyabr	81,0	95,5

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə aralıq istehlak məhsullarının istehsalı 27,8 faiz artmış, uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı 24,4 faiz, istehsal vasitələrinin istehsalı 6,9 faiz, enerji məhsullarının istehsalı isə 5,6 faiz, qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı 1,5 faiz azalmışdır.

Cədvəl 5

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Sənaye – cəmi	87,2	95,5
Aralıq istehlak məhsullarının istehsalı	96,2	127,8
Uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı	40,0	75,6
Qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı	95,7	98,5
İstehsal vasitələrinin istehsalı	249,9	93,1
Enerji məhsullarının istehsalı	85,5	94,4

İstehsal edilmiş məhsulun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 oktyabr 2020-ci il vəziyyətinə 581,3 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

Ehtiyatların 0,4 faizi Naxçıvan Muxtar Respublikasının, 41,2 faizi Bakı, 16,4 faizi Sumqayıt, 7,9 faizi Gəncə, 6,7 faizi Şirvan şəhərlərinin, qalan hissəsi isə digər şəhər və rayonların sənaye müəssisələrinin anbarlarında qalmışdır. Sənaye müəssisələrinin anbarlarında başqa müəssisələrdən alınmış və satış

üçün nəzərdə tutulmuş 99,3 milyon manat məbləğində digər məhsullar da mövcud olmuşdur.

Mədəncixarma sənayesi

Mədəncixarma sənayesində istehsalın ümumi dəyəri 16,7 milyard manat olmaqla, əvvəlki ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən 6,1 faiz azalmışdır.

Sahənin əsas məhsulu olan əmtəəlik xam neft hasilatı 26,0 milyon ton, əmtəəlik təbii qaz hasilatı isə 19,4 milyard kub metr təşkil etmişdir. Əmtəəlik neft hasilatı 7,6 faiz azalmış, əmtəəlik qaz hasilatı isə 8,3 faiz artmışdır.

Cədvəl 6

Mədəncixarma sənayesində istehsal olunmuş əsas məhsul növləri

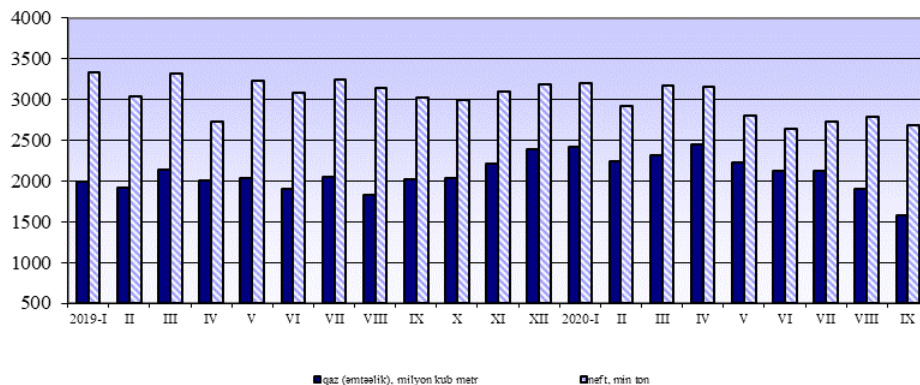
Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Xam neft və təbii qaz hasilatı			
Xam neft (qaz kondensatı daxil olmaqla), min ton	26104,1	92,5	438,3
ondan əmtəəlik	26001,7	92,4	438,3
Təbii qaz, milyon kub metr	27309,9	105,1	-
ondan əmtəəlik	19378,7	108,3	-
Metal filizlərinin hasilatı			
Mis filizləri və konsentratları, ton	1945,7	131,2	350,5
Qiymətli metal filizləri və konsentratları, kq	5938,1	105,1	524,2
o cümlədən :			
qızıl	2679,1	96,3	357,0
gümüş	3259,0	113,5	167,2
Mədəncixarma sənayesinin digər məhsulları			
Tikinti qumu, min ton	667,0	94,7	4,6

REAL SEKTOR

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	...
			01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
İnşaat üçün əhəng daşı, min ton	291,7	125,0	-
Çınqıl, qırmadaş, xırda çay daşı, min ton	1071,9	159,9	21,8
Duz, min ton	57,5	105,9	-
Bentonit, min ton	116,5	62,7	151,2
ondan əmtəəlik	110,3	64,4	151,2
Gips və anhidrit, min ton	246,3	102,7	43,0

Qrafik 2

Neft və qaz hasilatının aylar üzrə dinamikası

Emal sənayesi

Emal sənayesində yanvar-sentyabr aylarında 9044,8 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilmişdir.

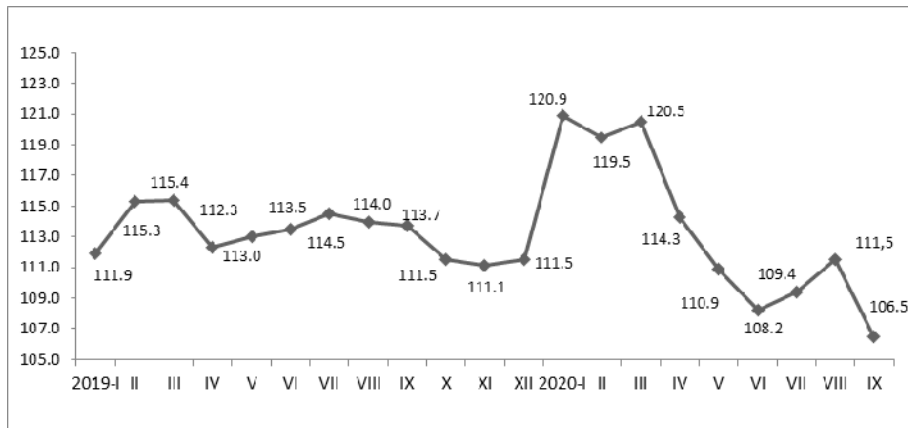
Cədvəl 7

Emal sənayesində istehsalın dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Emal sənayesi-cəmi	ondan qeyri-neft emal sənayesi
2019-cu il		
Yanvar	111,9	120,3
Yanvar-fevral	115,3	122,6
Yanvar-mart	115,4	122,2
Yanvar-aprel	112,3	119,9
Yanvar-may	113,0	120,5
Yanvar-iyun	113,5	120,7
Yanvar-iyul	114,5	120,8
Yanvar-avqust	114,0	120,0
Yanvar-sentyabr	113,7	120,7
Yanvar-oktyabr	111,5	119,3
Yanvar-noyabr	111,1	118,2
Yanvar-dekabr	111,5	118,6
2020-ci il		
Yanvar	120,9	120,7
Yanvar-fevral	119,5	124,1
Yanvar-mart	120,5	126,5
Yanvar-aprel	114,3	119,3
Yanvar-may	110,9	115,8
Yanvar-iyun	108,2	112,2
Yanvar-iyul	109,4	114,9
Yanvar-avqust	111,5	116,6
Yanvar-sentyabr	106,5	113,0

Qrafik 3

Emal sənayesi üzrə istehsal indeksinin dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 8

Emal sənayesinin fəaliyyət növləri üzrə məhsul buraxılışı

Fəaliyyət növlərinin adı	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir, milyon manat	2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
Emal sənayesi – cəmi	9044,8	106,5
o cümlədən:		
qida məhsullarının istehsalı	2887,1*	98,2
içki istehsalı	340,4	90,2
tütün məmulatlarının istehsalı	296,6	113,5
toxuculuq sənayesi	244,0	105,1
geyim istehsalı	79,6	129,2
dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı	14,8	94,7
mebeldən başqa ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı	52,6	128,5
kağız və karton istehsalı	77,6	130,4
poliqrafiya məhsullarının istehsalı	77,0	124,7
neft məhsullarının istehsalı	2257,3	94,5
kimya sənayesi	562,7	120,1
əczaçılıq məhsullarının istehsalı	3,9	8,2 d.
rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı	283,6	116,4
tikinti materiallarının istehsalı	576,3	125,9

REAL SEKTOR

Fəaliyyət növlərinin adı	...ardı	
	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir, milyon manat	2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
metallurgiya sənayesi	307,9	174,9
hazır metal məmulatlarının istehsalı	185,8	97,9
kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı	42,7	139,7
elektrik avadanlıqlarının istehsalı	116,6	90,4
maşın və avadanlıqların istehsalı	186,5	128,9
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	46,2	172,2
sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı	4,2	159,4
mebellərin istehsalı	107,8	73,4
zərgərlik məmulatları, musiqi alətləri, idman mallarının və tibb avadanlıqlarının istehsalı	62,0	95,9
maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri	231,6	58,2

*- məlumat dəqiqləşdirilmişdir.

Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bütün məmulatlarının istehsalında 13,5 faiz artım, içki istehsalında 9,8 faiz, qida məhsullarının istehsalında isə 1,8 faiz azalma müşahidə olunmuşdur.

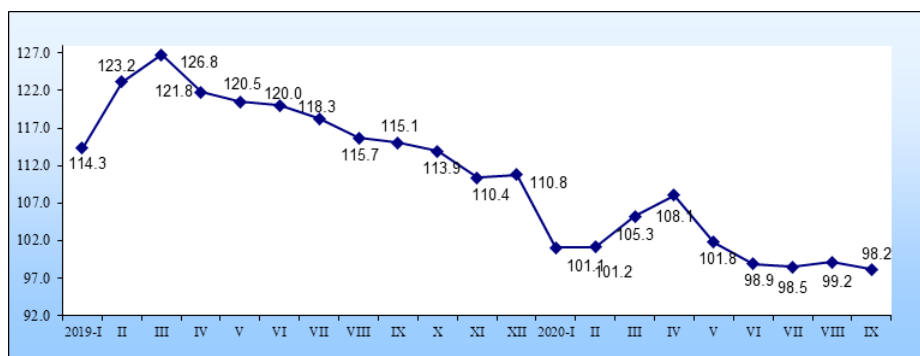
Bu sahələrin əsas məhsullarından kolbasa məmulatları 36,8 faiz, marqarin istehsalı 9,7 faiz, duru bitki yağlarının istehsalı 3,0 faiz, kərə yağı istehsalı 1,5 faiz artmış, qənd və şəkər tozunun istehsalı isə 23,1 faiz azalmışdır.

**Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının
istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Qida məhsullarının istehsalı	İçki istehsalı	Tütün məmulat- larının istehsalı
2019-cu il			
Yanvar	114,3	148,9	66,5
Yanvar-fevral	123,2	163,4	67,9
Yanvar-mart	126,8	178,8	107,2
Yanvar-aprel	121,8	157,1	121,1
Yanvar-may	120,5	159,8	114,9
Yanvar-iyun	120,0	165,2	114,2
Yanvar-iyul	118,3	152,2	125,1
Yanvar-avqust	115,7	144,9	132,2
Yanvar-sentyabr	115,1	140,4	178,5
Yanvar-oktyabr	113,9	139,5	167,6
Yanvar-noyabr	110,4	140,0	155,7
Yanvar-dekabr	110,8	141,4	180,7
2020-ci il			
Yanvar	101,1	140,8	101,6
Yanvar-fevral	101,2	2,1 d.	116,3
Yanvar-mart	105,3	2,1 d.	128,0
Yanvar-aprel	108,1	108,3	118,9
Yanvar-may	101,8	102,9	126,1
Yanvar-iyun	98,9	96,2	116,3
Yanvar-iyul	98,5	93,0	127,6
Yanvar-avqust	99,2	91,0	138,7
Yanvar-sentyabr	98,2	90,2	113,5

Qrafik 4

Qida məhsullarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 10

Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının istehsalı
sahələrində əsas məhsul növlərinin istehsalı

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Qida məhsulları			
Kolbasa məmulatları, ton	17649,1	136,8	15,7
Qaymaq və xama, ton	5398,3	100,0	-
Pendir və kəsmik, ton	39406,8	102,6	176,3
Kərə yağı, ton	18194,9	101,5	62,0
Cem və marmeladlar, ton	56855,7	95,9	4270,8
Duru bitki yağları, ton	38895,2	103,0	634,0
Marqarin, ton	37135,2	109,7	820,3
İnsanın qidalanması üçün yararlı olan duz, min ton	56,0	106,9	1,3
Qənd və şəkər tozu, min ton	163,4	76,9	12,0
Çörək, min ton	1057,3	101,1	-
İçki məhsulları			
Araq, min dkl	1625,4	121,0	264,4
Brendi (konyak), min dkl	18,2	113,0	15,5
Üzüm şərabi, min dkl	191,0	42,8	993,0

REAL SEKTOR

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	...ardı
			01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Pivə, min dkl	4560,7	110,0	317,6
Alkoqolsuz içkilər, min dkl	21336,6	103,0	805,8
Tütün məmulatları			
Fermentləşdirilmiş tütün, ton	3513,7	91,0	1363,8
Papiros və siqaretlər, milyon ədəd	5764,6	129,7	14,8

Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində 338,4 milyon manat dəyərində məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə geyim istehsalında 29,2 faiz, toxuculuq sənayesində 5,1 faiz artım, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalında isə 5,3 faiz azalma müşahidə olunmuşdur.

**Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların,
ayaqqabıların istehsalı sahələrində indekslərin dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Toxuculuq sənayesi	Geyim istehsalı	Dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı
2019-cu il			
Yanvar	156,9	67,7	101,5
Yanvar-fevral	149,6	72,9	60,2
Yanvar-mart	161,4	71,1	64,0
Yanvar-aprel	148,1	110,2	70,5
Yanvar-may	147,4	99,9	72,3
Yanvar-iyun	151,2	103,3	102,0
Yanvar-iyul	140,9	105,6	88,6
Yanvar-avqust	135,8	108,1	83,6
Yanvar-sentyabr	139,2	110,6	74,8
Yanvar-oktyabr	137,0	112,0	73,8
Yanvar-noyabr	136,2	111,5	98,7
Yanvar-dekabr	133,2	122,6	97,1
2020-ci il			
Yanvar	98,6	170,1	40,3
Yanvar-fevral	125,0	179,6	59,7
Yanvar-mart	110,5	110,0	39,3
Yanvar-aprel	101,2	103,6	45,9
Yanvar-may	101,6	113,0	62,8
Yanvar-iyun	99,5	106,8	63,1
Yanvar-iyul	100,4	115,8	86,8
Yanvar-avqust	104,7	132,0	93,7
Yanvar-sentyabr	105,1	129,2	94,7

**Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların,
ayaqqabıların istehsalı sahələrində əsas məhsul
növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Toxuculuq məhsulları			
Pambıq lifi, ton	40126,6	79,2	10498,3
Hazır pambıq parçalar, min kv.m	21294,1	155,5	1794,4
Pambıq iplik, ton	32860,8	137,3	1261,4
ondan əmtəəlik	32098,3	134,1	1261,4
Pambıq yataq ağları, min ədəd	143,8	28,5	15,6
Xalça və xalça məmulatları, kv.m	1319,0	58,7	3337,2
Geyim istehsalı			
Üst geyim, min ədəd	171,6	63,3	1,4
Alt geyim, min ədəd	322,0	73,9	2,1
Digər trikotaj məmulatları, min ədəd	64,5	212,2	0,3
Corab məmulatları, min cüt	1893,9	87,4	13,0
Kişi və ya oğlanlar üçün pambıqdan və ya kimyəvi liflərdən hazırlanan istehsalat və peşə komplektləri, min ədəd	1037,5	246,0	29,0
Kişi və ya oğlanlar üçün pambıqdan və ya kimyəvi liflərdən hazırlanan istehsalat pencəkləri və bleyzerləri, ədəd	-	-	4370
Qadın və ya qızlar üçün kostyum və komplektlər, ədəd	3178	168,4	-
Dəri və dəridən məmulatlar, ayaqqabılar			
Dəri, min kv,m	41,5	100,0	140,0
Aşılanmış xəz dərilər, min kv,m	0,8	1,6	0,5
Ayaqqabı, min cüt	309,2	205,7	76,9

Neft məhsullarının istehsalı sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 2257,3 milyon manat olmaqla, əvvəlki ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 5,5 faiz azalmışdır. Neft məhsullarından sürtkü yağlarının istehsalı 10,5 faiz artmış, neft-kimya sənayesində istifadə üçün benzinin istehsalı 20,0 faiz, neft koksunun istehsalı 21,9 faiz, ağ neftin istehsalı 22,5 faiz, yanacaq mazutunun istehsalı 55,4 faiz azalmışdır.

Cədvəl 13

**Neft məhsullarının istehsalı sahəsində
əsas məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Avtomobil benzini, min ton	852,1	93,1	22,3
Neft-kimya sənayesində istifadə üçün benzin, min ton	161,9	80,0	-
Ağ neft, min ton	356,8	77,5	29,0
Dizel yanacağı, min ton	1542,5	94,3	57,0
Yanacaq mazutu, min ton	42,4	44,6	7,7
Sürtkü yağları, min ton	19,0	110,5	9,7
Neft bitumu, min ton	251,9*	136,2	2,9
Neft koku, min ton	147,6	78,1	65,7

*) yanvar-avqust aylarının məlumatında aparılmış dəqiqləşmə (220,9 min ton) nəzərə alınmaqla

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində 850,2 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə məhsul buraxılışı əczaçılıq məhsullarının istehsalında 8,2 dəfə, kimya sənayesində 20,1 faiz, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalında isə 16,4 faiz artmışdır.

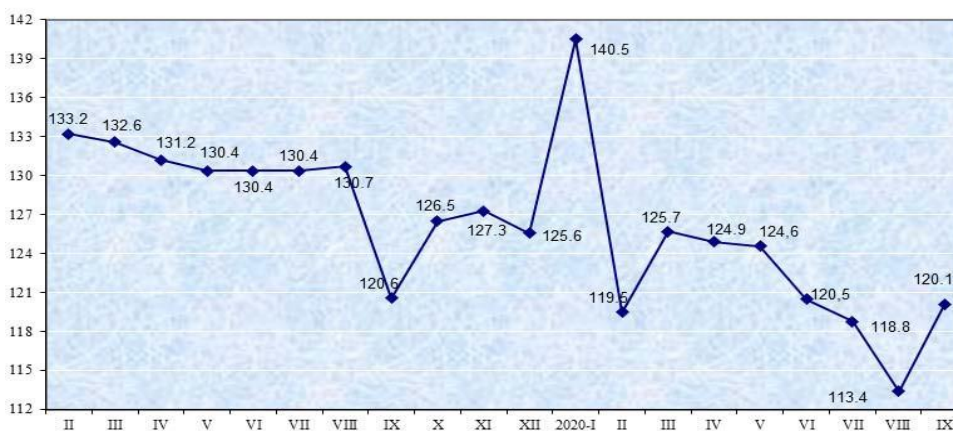
Əsas kimya məhsullarından metanol istehsalı 35,5 faiz, etilen istehsalı 4,2 faiz, propilen istehsalı 3,2 faiz, artmışdır. Resin və plastik kütlə məmulatlarından məsaməli polistirol lövhələr və zolaqların istehsalı 2,2 dəfə, bərk polipropilen boruların istehsalı 10,8 faiz artmışdır.

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Kimya sənayesi	Əczaçılıq məhsullarının istehsalı	Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı
2019-cu il			
Yanvar	135,4	75,6	163,3
Yanvar-fevral	133,2	126,8	164,0
Yanvar-mart	132,6	144,0	159,3
Yanvar-aprel	131,2	154,2	128,7
Yanvar-may	130,4	116,8	132,8
Yanvar-iyun	130,4	105,7	130,8
Yanvar-iyul	130,4	101,3	127,2
Yanvar-avqust	130,7	90,2	124,4
Yanvar-sentyabr	120,6	112,6	126,1
Yanvar-oktyabr	126,5	120,8	122,7
Yanvar-noyabr	127,3	124,7	117,1
Yanvar-dekabr	125,6	120,6	122,0
2020-ci il			
Yanvar	140,5	160,0	103,5
Yanvar-fevral	119,5	104,2	103,6
Yanvar-mart	125,7	136,7	125,0
Yanvar-aprel	124,9	160,7	120,0
Yanvar-may	124,6	3,1 d.	113,6
Yanvar-iyun	120,5	4,6 d.	104,1
Yanvar-iyul	118,8	7,8 d.	119,0
Yanvar-avqust	113,4	9,5 d.	123,3
Yanvar-sentyabr	120,1	8,2 d.	116,4

Qrafik 5

Kimya sənayesi məhsullarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 15

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Kimya sənayesi məhsulları			
Azot, min kub m	16695,2	97,9	96,9
ondan əmtəlik	305,9	42,2	96,9
Yod, ton	135,4	93,8	57,6
Oksigen, min kub m	1858,9	71,7	66,5
ondan əmtəlik	1824,2	71,6	66,5
Propilen, min ton	77,1*	103,2	0,8
ondan əmtəlik	73,1	98,3	0,8
Polietilen, min ton	102,4	118,8	1,9
Etilen, min ton	102,1	104,2	-
Metanol (metil spirti), min ton	368,2	135,5	11,9
Lak-boya məmulatları, ton	10076,0	56,3	999,5

REAL SEKTOR

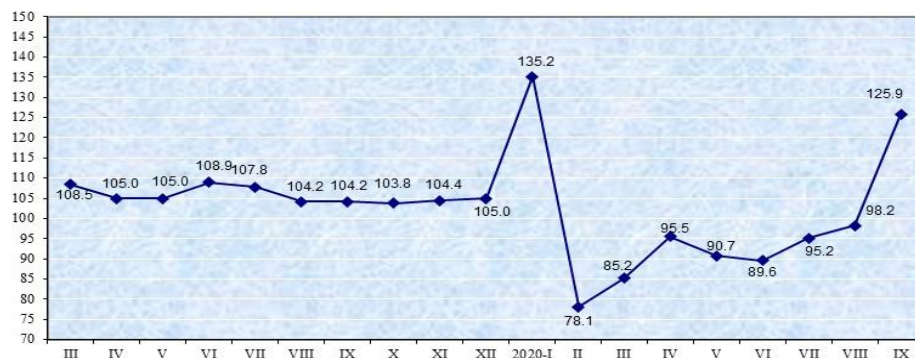
...ardı			
Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Sair üzvi kompozisiya həllediciləri və durulaşdırıcıları, ton	25611,0	128,6	13,1
Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı			
Bərk polietilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	7726,0	101,6	3863,0
Bərk polipropilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	2826,0	110,8	98,6
Məsaməli polistirol lövhələr və zolaqlar, ton	2464,3	223,2	61,3
Butullar, butulkalar və tutumu 2 litrdən çox olmayan oxşar plastik məmulatlar, min ədəd	12609,3	134,9	3970,2
Plastik borular, borucuqlar və şlanqlar üçün fitinqlər, ton	1211,8	233,7	196,5
Əczaçılıq məhsullarının istehsalı			
Tərkibində digər antibiotiklər olan, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan dərmanlar, min manat	14,5	52,3	14,4
Tərkibində qarışıq və ya xalis məhsullar olan, digər qruplara daxil edilməyən, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan sair dərmanlar, min manat	541,5	121,9	277,2

*) yanvar-avqust aylarının məlumatında aparılmış dəqiqləşmə (77,1 min ton) nəzərə alınmaqla

Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 576,3 milyon manat olmaqla, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 25,9 faiz artmışdır. Tikinti gipsinin istehsalı 78,8 faiz, tikinti kərpicinin istehsalı 24,0 faiz, hörmə üçün hazır beton qarışığının istehsalı 4,2 faiz artmış, sementin istehsalı 0,6 faiz, betondan yığma tikinti konstruksiyalarının istehsalı 19,5 faiz, tikinti əhənginin istehsalı 30,6 faiz, emal edilmiş mərmər, travertin, alebastr və onlardan məmulatların istehsalı 34,1 faiz, asfaltın istehsalı 48,5 faiz, sementdən, süni daşdan və ya betondan tikinti blokları və kərpiclərinin istehsalı isə 44,5 faiz azalmışdır.

Qrafik 6

Tikinti materiallarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 16

Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində
əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Sement, min ton	2526,1	99,4	99,3
Tikinti gipsi, min ton	14,3	178,8	2,3
ondan əmtəlik	14,1	178,5	2,3
Tikinti əhəngi, min ton	24,3	69,4	3,2
Sementdən, süni daşdan və ya betondan tikinti blokları və kərpicləri, min ton	40,1	55,5	39,0
Betondan yığma tikinti konstruksiyaları, min kub metr	25,6	80,5	4,8
Asfalt, min ton	128,4	51,5	-
Tikinti kərpiçi, min kub metr	387,7	124,0	14,3
Hörmə üçün hazır beton qarışığı, min ton	1395,1	104,2	-
Emal edilmiş mərmər, travertin, alebastr və onlardan məmulatlar, ton	19476,5	65,9	-

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində yanvar-sentyabr aylarında 493,7 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, metallurgiya sənayesində 74,9 faiz artım, hazır metal məmulatlarının istehsalı sahəsində isə 2,1 faiz azalma müşahidə olunmuşdur. Yanvar-sentyabr aylarında sahə üzrə 25531,9 ton qara metallardan sair konstruksiyalar istehsal edilmişdir.

Cədvəl 17

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində indekslərin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Metallurgiya sənayesi	Hazır metal məmulatlarının istehsalı
2019-cu il		
Yanvar	83,9	74,6
Yanvar-fevral	91,1	87,6
Yanvar-mart	86,1	77,4
Yanvar-aprel	83,3	104,8
Yanvar-may	81,6	121,1
Yanvar-iyun	81,8	147,1
Yanvar-iyul	82,4	159,2
Yanvar-avqust	83,9	180,1
Yanvar-sentyabr	85,4	178,1
Yanvar-oktyabr	87,4	183,5
Yanvar-noyabr	88,3	182,4
Yanvar-dekabr	90,5	180,0
2020-ci il		
Yanvar	138,8	163,9
Yanvar-fevral	139,6	156,5
Yanvar-mart	2,1 d.	102,7
Yanvar-aprel	2,3 d.	104,4
Yanvar-may	2,2 d.	107,4
Yanvar-iyun	2,2 d.	86,9
Yanvar-iyul	2,1 d.	99,5
Yanvar-avqust	2,3 d.	96,2
Yanvar-sentyabr	174,9	97,9

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Metallurgiya sənayesi məhsulları			
Polad tökmə, min ton	186,2	74,7	3,8
Armatür, min ton	172,3	76,7	4,9
Polad borular, min ton	25,8	83,5	-
Emal edilməmiş alüminium ərintiləri, ilkin şəkildə, min ton	25,3	95,8	4,7
Alüminium çubuqlar, millər və profillər, ton	1942,7	371,2	125,4
Hazır metal məmulatlarının istehsalı			
Qara metallardan yığma tikinti konstruksiyaları, min manat	17830,9	79,5	98,2
Qara metallardan sair konstruksiyalar, ton	25531,9	146,1	2668,6
Misdən elektrik izolyasiyası olmayan çoxdamarlı məftil, tros və kabellər, ton	3802,0	107,9	-

Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik avadanlıqlarının istehsalı sahələrində 159,3 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, əvvəlki ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 39,7 faiz artmış, elektrik avadanlıqların istehsalı isə 9,6 faiz azalmışdır. Dövr ərzində əvvəlki ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 1000 V-dək gərginlik üçün hesablanmış elektrik cərəyanı naqillərinin istehsalı isə 2,0 dəfə, avtomatik tənzimləmə və idarəetmə üçün cihaz və aparatların istehsalı 2,2 dəfə artmışdır.

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı	Elektrik avadanlıqlarının istehsalı
2019-cu il		
Yanvar	137,1	125,9
Yanvar-fevral	137,8	76,0
Yanvar-mart	105,0	85,0
Yanvar-aprel	85,8	102,6
Yanvar-may	91,2	92,1
Yanvar-iyun	110,0	92,0
Yanvar-iyul	155,4	92,5
Yanvar-avqust	178,0	88,9
Yanvar-sentyabr	177,2	91,5
Yanvar-oktyabr	137,1	106,8
Yanvar-noyabr	137,7	101,3
Yanvar-dekabr	151,8	101,1
2020-ci il		
Yanvar	2,2 d.	66,7
Yanvar-fevral	5,7 d.	127,1
Yanvar-mart	3,9 d.	118,3
Yanvar-aprel	2,6 d.	120,6
Yanvar-may	194,6	126,5
Yanvar-iyun	166,6	103,8
Yanvar-iyul	142,8	105,1
Yanvar-avqust	136,8	103,4
Yanvar-sentyabr	139,7	90,4

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində əsas
məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Mayelərin məsrəfi və ya səviyyəsinin ölçülməsi, yoxlanması üçün cihazlar, ədəd	91540	64,4	50
Avtomatik tənzimləmə və idarəetmə üçün cihaz və aparatlar, ədəd	24560	218,2	90
Qəbuledici qurğuları olmayan radio və televiziya verilişləri aparatları, ədəd	21900	216,8	957
1000 V-dək gərginlik üçün hesablanmış elektrik cərəyanı naqilləri, ton	2892,8	205,4	3593,8
1 kV-dan çox gərginlik üçün elektrik cərəyanı naqilləri, ton	1008,1	146,4	4351,4
Məişət soyuducuları, ədəd	615	47,6	184

Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində 236,9 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı 72,2 faiz, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı isə 59,4 faiz, maşın və avadanlıqların istehsalı 28,9 faiz artmışdır. Yanvar-sentyabr aylarında 1382 ədəd və ya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 306 ədəd az minik avtomobili istehsal olunmuşdur.

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində
istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Maşın və avadanlıqların istehsalı	Avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	Sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı
2019-cu il			
Yanvar	2,1 d.	2,9 d.	111,9
Yanvar-fevral	180,8	3,0 d.	95,5
Yanvar-mart	113,2	185,6	102,6
Yanvar-aprel	112,1	176,7	95,8
Yanvar-may	115,8	163,9	98,2
Yanvar-iyun	110,0	183,6	101,8
Yanvar-iyul	113,6	71,7	92,5
Yanvar-avqust	104,6	65,5	85,7
Yanvar-sentyabr	101,8	67,8	88,1
Yanvar-oktyabr	104,5	69,3	89,2
Yanvar-noyabr	105,2	75,7	90,0
Yanvar-dekabr	101,0	82,3	82,6
2020-ci il			
Yanvar	56,0	172,8	189,8
Yanvar-fevral	80,9	7,0 d.	2,5 d.
Yanvar-mart	84,0	7,3 d.	166,7
Yanvar-aprel	76,2	4,7 d.	135,1
Yanvar-may	91,8	2,3 d.	137,6
Yanvar-iyun	116,2	196,1	157,2
Yanvar-iyul	164,9	192,5	157,7
Yanvar-avqust	150,4	196,4	163,0
Yanvar-sentyabr	128,9	172,2	159,4

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,
avtomobillərin istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin
buraxılışı**

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Fəvvarə armaturu, ton	40,5	35,0	3,8
Ştanqlı quyu nasosları, ədəd	3428	60,9	1270
Mancanaq dəzgahları, ədəd	161	37,1	56
Maye üçün nasoslar, maye qaldırıcıları, ədəd	35	8,2	-
Odsöndürənlər, ədəd	2160	19,1	-
Traktorlar, ədəd	220	26,3	140
Minik avtomobilləri, ədəd	1382	81,9	183

**Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı bölüşdürülməsi və
təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi
və emalı sektorları**

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda dövr ərzində 1454,9 milyon manat dəyərində məhsul istehsal olunmuş və xidmətlər göstərilmiş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 8,7 faizlik artım müşahidə olunmuşdur.

Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal edilmiş məhsulların həcmi 2,8 faiz azalaraq 240,0 milyon manat təşkil etmişdir.

Cədvəl 23

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında məhsul buraxılışı

Fəaliyyət növlərinin adı	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir, milyon manat	2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	1454,9	108,7
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	240,0	97,2

Cədvəl 24

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuş əsas məhsul növləri

Məhsul növləri	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.10.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı			
Elektrik enerjisi, milyon kVt-saat	18968,9	104,4	-
ondan əmtəəlik	18360,1	104,7	-
su elektrik stansiyalarının istehsalı	874,4	67,8	-
istilik elektrik stansiyalarının istehsalı	17375,5	107,7	-
küləklə işləyən elektrik stansiyalarının istehsalı	73,2	85,3	-
günəş enerjisi ilə işləyən elektrik stansiyalarının istehsalı	37,0	108,8	-
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı			
Suyun təmizlənməsi və bölüşdürülməsi, milyon kub metr	197,8	55,0	-

Tikinti

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 10430,2 milyon manat və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,8 faiz az vəsait yönəldilmişdir. Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 15,2 faiz artmış, qeyri neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 14,1 faiz azalmışdır. Ümumi sərmayənin 6995,8 milyon manatı və ya 67,1 faizi məhsul istehsalı sahələrinin, 2492,0 milyon manatı (23,9 faizi) xidmət sahələrinin, 942,4 milyon manatı (9,0 faizi) isə yaşayış evlərinin tikintisinin payına düşmüşdür.

Ümumi sərmayənin 38,8 faizi dövlət, 61,2 faizi qeyri-dövlət sektorunun sərmayədarları tərəfindən qoyulmuşdur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 63,9 faizi tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilmişdir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin dəyəri ümumi sərmayənin 63,9 faizini təşkil etmişdir.

Əsas kapitala yönəldilmiş sərmayədə müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 6246,9 milyon manat, büdcə vəsaitləri 2321,4 milyon manat, bank kreditləri 679,9 milyon manat, əhalinin şəxsi vəsaitləri 633,9 milyon manat, sair vəsaitlər 357,5 milyon manat, büdcədən kənar dövlət fondlarının vəsaitləri 190,6 milyon manat təşkil etmişdir.

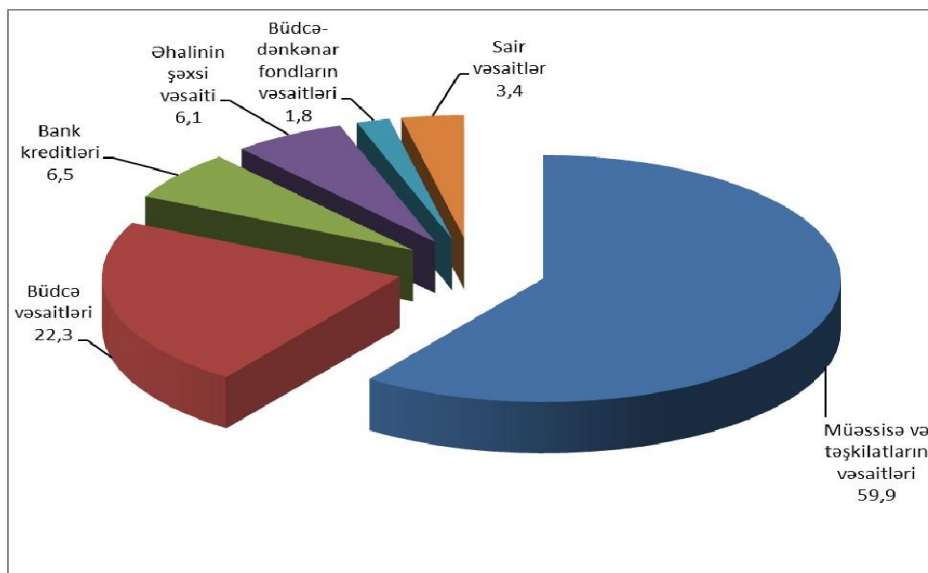
Cədvəl 25

**Maliyyə mənbələri üzrə əsas kapitala
yönəldilmiş vəsaitlər**

	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında, milyon manat	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	10430,2	96,2	100,0
o cümlədən:			
Müəssisə və təşkilatların vəsaitləri	6246,9	100,6	59,9
Bank kreditləri	679,9	70,3	6,5
Büdcə vəsaitləri	2321,4	84,5	22,3
Büdcədən kənar fondların vəsaitləri	190,6	124,9	1,8
Əhalinin şəxsi vəsaiti	633,9	86,4	6,1
Sair vəsaitlər	357,5	11,9 d.	3,4

Qrafik 7

**Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyə
mənbələri üzrə strukturu, faizlə**

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əsas kapitala yönəldilmiş ümumi vəsaitin 53,2 faizi sənaye, 20,2 faizi tikinti, 12,2 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 3,3 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 2,7 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,3 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 1,4 faizi təhsil, 1,2 faizi informasiya və rabitə, 1,0 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, hər birində 0,6 faiz olmaqla turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, hər birində 0,4 faiz olmaqla inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 0,3 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət və 0,2 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi sahələrinə sərf edilmişdir.

Cədvəl 26

**İqtisadiyyatın sahələri üzrə əsas kapitala
yönəldilmiş vəsaitlərin dəyəri**

İqtisadiyyatın sahələri	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında, milyon manat	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	10430,2	96,2	100,0
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	286,3	70,8	2,7
Sənaye	5544,3	104,0	53,2
o cümlədən:			
Mədənçıxarma sənayesi	4093,7	110,9	39,3
Emal sənayesi	994,8	109,3	9,5
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	222,6	63,4	2,2
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	233,2	61,7	2,2
Tikinti	2107,6	90,6	20,2
ondan mənzil tikintisi	942,4	95,7	9,0
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	104,9	62,0	1,0

REAL SEKTOR

İqtisadiyyatın sahələri	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında, milyon manat	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	...ardı
			Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	1275,1	91,5	12,2
o cümlədən:			
nəqliyyat	1274,4	91,5	12,2
poçt və kuryer fəaliyyəti	0,7	66,3	0,0
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	67,5	65,4	0,6
İnformasiya və rabitə	125,9	63,0	1,2
ondan rabitə	117,8	61,5	1,1
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	37,5	107,0	0,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1,9	25,1	0,0
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	339,9	4,7 d.	3,3
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	39,5	45,4	0,4
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	243,4	83,1	2,3
Təhsil	147,4	72,6	1,4
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	63,1	43,9	0,6
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	27,2	116,7	0,3
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	18,7	38,4	0,2

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında neft-qaz sektoruna 4391,2 milyon manatlıq vəsait yönəldilmişdir. Qeyri neft-qaz sektorunun inkişafına sərf edilmiş 6039,0 milyon manatlıq vəsaitin 1153,1 milyon manatı (ümumi sərmayənin 11,1 faizi) qeyri neft-qaz sənayesi sektorunda istifadə edilmişdir.

**Neft-qaz və qeyri neft-qaz sektoru üzrə
əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər**

2020-ci il	Neft-qaz sektoru		Qeyri neft-qaz sektoru	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	475,2	47,7	521,5	52,3
Fevral	462,3	47,7	506,2	52,3
Mart	505,1	52,4	459,1	47,6
Aprel	364,1	37,4	610,0	62,6
May	494,5	49,2	509,6	50,8
İyun	477,2	46,6	571,4	53,4
İyul	646,4	39,6	985,7	60,4
Avqust	466,6	42,6	627,5	57,4
Sentyabr	499,8	28,6	1248,0	71,4

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında Bakı şəhərində “Yeni klinika” tibb müəssisəsi, 3 saylı DOST mərkəzi, modul tipli xəstəxana kompleksi, modul tipli hospital, Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Tibb Mərkəzinin modul tipli hospitalı, “Böyükşor” və “Əhmədli” elektrik yarımstansiyaları, S.Bəhlulzadə adına Mədəniyyət Evi, ADA Universitetinin iki yeni korpusu, 60 çarpayılıq xəstəxana binası, Naxçıvan Muxtar Respublikasında ümumi təhsil müəssisəsi, 3 ambulatoriya-poliklinika müəssisəsi, Sumqayıt şəhərində 2 tibbi maska istehsalı müəssisəsi, qoruyucu kombinezonların istehsalı müəssisəsi, modul tipli xəstəxana, Kimya Sənaye Parkının nəzdində Peşə Təhsili Mərkəzi, Gəncə şəhərində tikinti materialları istehsalı zavodu, Gəncə Şəhər Xəstəxanasının modul tipli infeksiyon xəstəliklər korpusu, 200 çarpayılıq xəstəxana binası, Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinin yeni tədris korpusu, Mingəçevir şəhərində Dövlət Rəmləri Muzeyi, Şəki şəhərində modul tipli xəstəxana, 200 çarpayılıq xəstəxana binası, Abşeron rayonunda modul tipli xəstəxana, Ağcabədi rayonunda “Asan Həyat” kompleksi, dənli bitki toxumlarının emalı zavodu, Ağstafa rayonunda “Azərxaç” ASC-nin filialı, Aqrar Sənaye Kompleksi, Balakən rayonunda regional “Asan xidmət” mərkəzi, Balakən şəhər Uşaq İncəsənət Məktəbinin yeni binası, “Azərişiq” ASC-nin Avtomatik İdarəetmə

və Nəzarət Mərkəzi, Goranboy rayonunda “Azərbaycan” ASC-nin filialı, İsmayilli rayonunda modul tipli xəstəxana, Kürdəmir rayonunda “Asan Həyat” kompleksi, “Azərbaycan” ASC-nin filialı, Qazax rayonunda əhəng zavodu, “Azərbaycan” ASC-nin filialı, Qəbələ rayonunda modul tipli xəstəxana, Qobustan rayonunda modul tipli xəstəxana, Tərtər rayonunda Olimpiya İdman Kompleksi, Dövlət Rəmzləri Muzeyi, “Azərbaycan” ASC-nin filialı, Tovuz rayonunda “Asan Həyat” kompleksi, “Azərbaycan” ASC-nin filialı, Azərbaycan Aşıq Sənəti Dövlət Muzeyi, Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi, Dövlət Rəmzləri Muzeyi, Şəmkir rayonunda “Şəmkirçay” Sütəmizləyici Qurğular Kompleksi və s. mühüm əhəmiyyətli obyektlər istifadəyə verilmişdir.

Xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əsas kapitalla 3764,4 milyon manat vəsait yönəldilmişdir.

Cədvəl 28

**Daxili və xarici mənbələrdən
əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər**

2020-ci il	Daxili mənbələr üzrə		Xarici mənbələr üzrə	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	609,1	61,1	387,6	38,9
Fevral	536,3	55,4	432,2	44,6
Mart	558,1	57,9	406,1	42,1
Aprel	634,8	65,2	339,3	34,8
May	553,3	55,1	450,8	44,9
İyun	610,2	58,8	438,4	41,2
İyul	1190,7	73,0	441,4	27,0
Avqust	663,5	60,6	430,6	39,4
Sentyabr	1309,8	74,9	438,0	25,1

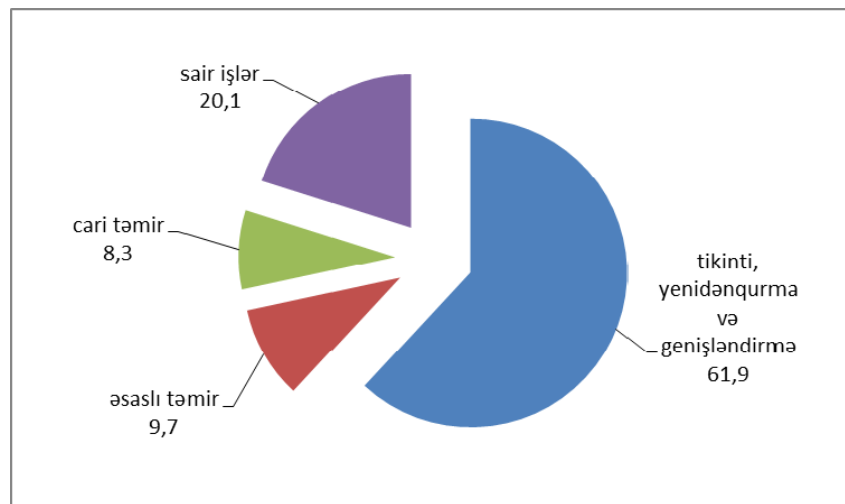
Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatların vəsaitləri hesabına əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitin 3287,6 milyon manatı (87,3 faizi) Birləşmiş Krallıq, Türkiyə, ABŞ, Yaponiya, İsveçrə, Malayziya, Norveç, Rusiya və İran sərmayədarlarına məxsus olmuşdur.

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin 61,9 faizini tikinti,

yenidənqurma və genişləndirmə, 9,7 faizini əsaslı təmir, 8,3 faizini cari təmir, 20,1 faizini isə sair tikinti işləri təşkil etmişdir. Ümumi inşaat işlərinin 84,9 faizini qeyri-dövlət tikinti müəssisələri yerinə yetirmişlər.

Qrafik 8

Tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin strukturu (ümumi yekuna görə, faizlə)

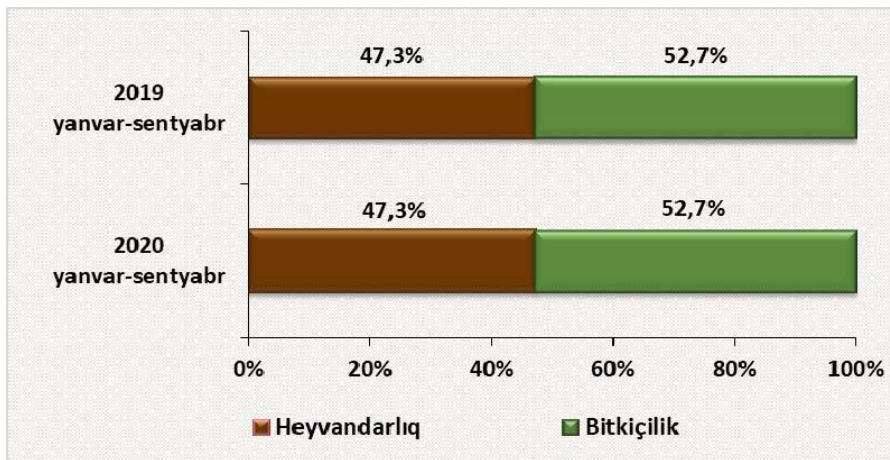

Kənd təsərrüfatı

2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 6835,1 milyon manat təşkil etmişdir ki, onun da 3230,4 milyon manatı heyvandarlıq, 3604,7 milyon manatı isə bitkiçilik məhsullarının payına düşür.

Qrafik 9

Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun strukturu

Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının istehsalı 1,5 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları üzrə 3,1 faiz, bitkiçilik məhsulları üzrə isə 0,1 faiz artmışdır.

Cədvəl 29

Kənd təsərrüfatı üzrə istehsal indeksinin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Cəmi	o cümlədən:	
		heyvandarlıq məhsulları	bitkiçilik məhsulları
2019-cu il			
Yanvar	102,4	101,2	143,6
Yanvar-fevral	103,6	102,5	143,7
Yanvar-mart	103,6	102,8	124,7
Yanvar-aprel	103,9	102,9	122,2
Yanvar-may	106,7	102,9	124,9
Yanvar-iyun	113,0	102,9	125,6
Yanvar-iyul	106,3	103,1	109,5
Yanvar-avqust	106,2	103,1	109,2
Yanvar-sentyabr	107,1	103,1	111,0
Yanvar-oktyabr	107,2	103,2	111,4
Yanvar-noyabr	107,1	103,2	111,3
Yanvar-dekabr	107,2	103,5	111,7
2020-ci il			
Yanvar	103,6	103,2	112,5
Yanvar-fevral	103,6	103,2	112,7
Yanvar-mart	103,7	103,2	113,4
Yanvar-aprel	103,8	103,2	113,5
Yanvar-may	103,6	103,2	105,3
Yanvar-iyun	102,2	103,2	101,1
Yanvar-iyul	102,0	103,2	100,7
Yanvar-avqust	101,9	103,2	100,6
Yanvar-sentyabr	101,5	103,1	100,1

Bitkiçilik. Hazırda kənd təsərrüfatı məhsullarının yığımı davam edir. Oktyabr ayının 1-nə kimi dənli və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) əkin sahələrindən 98,3 faizi, yaxud 951,7 min hektarı biçilmiş və həmin sahələrdən 2921,5 min ton və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9,7 faiz az məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan 30,7 sentner məhsul yığılmışdır. Bundan əlavə, 22,6 min hektar qarğıdalı sahəsindən 148,1 min ton məhsul yığılmış, hər hektardan orta hesabla 65,6 sentner qarğıdalı dənli götürülmüşdür. Qarğıdalı dənli nəzərə alınmaqla ölkə üzrə taxıl istehsalı 3069,6 min ton olmuşdur.

Məhsul yığımı başlanandan oktyabr ayının 1-nə kimi sahələrdən 1536,0 min ton və ya keçən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 6,4 faiz çox tərəvəz, 950,5 min ton (1,1 faiz çox) kartof, 446,1 min ton (0,2 faiz çox) bostan məhsulları, 677,3 min ton (3,1 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 168,5 min ton (1,9 faiz çox) üzüm, 798,1 ton (23,3 faiz çox) yaşıl çay yarpağı, 36,1 min ton (53,0 faiz az) pambıq, 24,4 min ton (27,7 faiz az) günəbaxan, 89,8 min ton (32,8 faiz çox) şəkər çuğunduru və 4,7 min ton (11,0 faiz çox) tütün yığılmışdır.

**Bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə
bitkiçilik məhsullarının yığımı**

	2020-ci il yanvar-sentyabr				2019-cu il yanvar-sentyabr		
	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış sahə əkin sahəsinə %-lə	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul- darlıq, sent/ha	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul- darlıq, sent/ha
Dənlilər və dənli paxlalı bitkilər- cəmi	974,3	97,2	3 069,6	31,5	1 057,8	3 385,9	32,0
dənlilər və dənli paxlalı bitkilər (qarğıdalısız)	951,7	98,3	2 921,5	30,7	1 034,3	3 236,1	31,3
qarğıdalı dən üçün	22,6	65,2	148,1	65,6	23,5	149,8	63,8
Pambıq	100,3^{x)}	-	36,1	-	100,1^{x)}	76,8	-
Günəbaxan dən üçün	10,9	95,7	24,4	22,4	15,6	33,7	21,6
Şəkər çuğunduru	2,1	42,7	89,8	423	2,0	67,6	343
Tütün	3,1^{x)}	-	4,7	-	3,1^{x)}	4,3	-
Kartof	55,0	96,6	950,5	173	54,4	939,7	173
Tərəvəz	64,7	97,1	1 536,0	238	66,9	1 443,3	216
Bostan bitkiləri	20,0	99,9	446,1	223	21,3	445,1	209
Meyvə və giləmeyvə	212,7^{x)}	-	677,3	-	205,2^{x)}	656,8	-
Üzüm	16,0^{x)}	-	168,5	-	16,0^{x)}	165,4	-
Yaşıl çay yarpağı, ton	1,1^{x)}	-	798,1	-	1,1^{x)}	647,5	-

^{x)} əkin sahəsi

Heyvandarlıq. 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə cari ilin yanvar-sentyabr aylarında diri çəkiddə ət istehsalı 3,1 faiz artaraq 387,1 min ton, süd istehsalı 1,8 faiz artaraq 1602,1 min ton, yumurta istehsalı 5,9 faiz artaraq 1467,9 milyon ədəd və yun istehsalı 0,4 faiz artaraq 15,9 min ton olmuşdur.

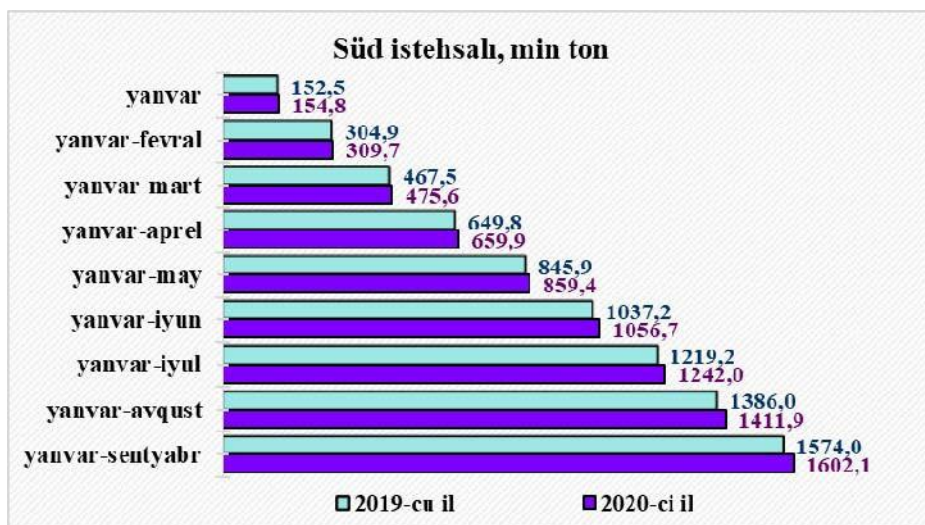
Əsas növ heyvandarlıq məhsullarının istehsalı

(artan yekunla)

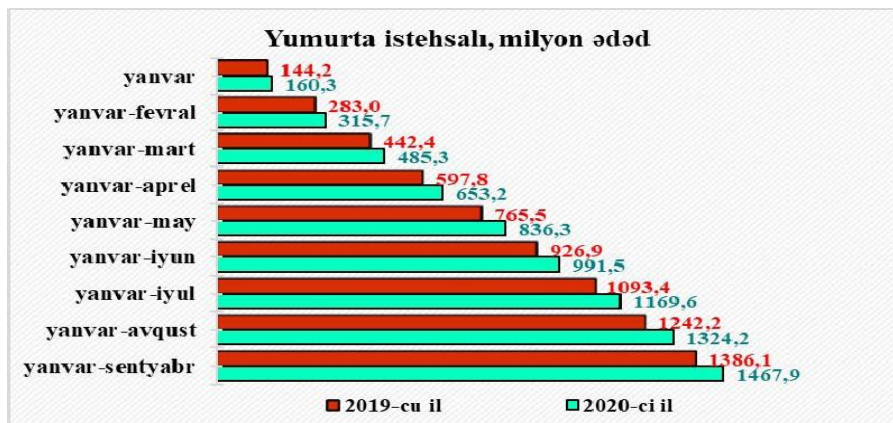
Qrafik 10

Qrafik 11

Qrafik 12

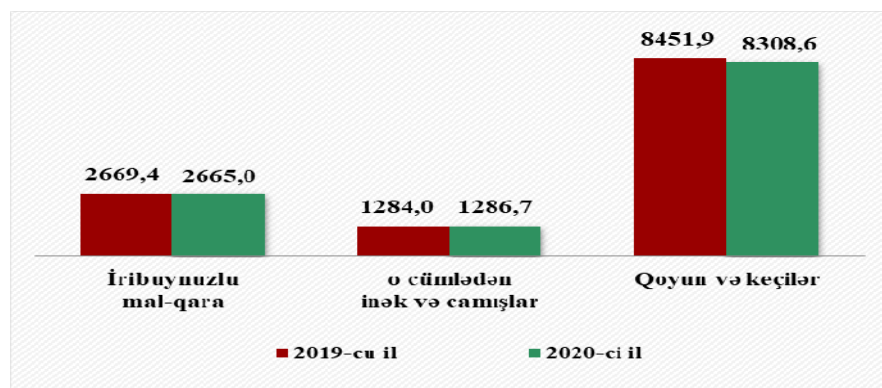

2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə 2665,0 min baş iribuynuzlu mal-qara (o cümlədən 1286,7 min baş inək və camış), 8308,6 min baş qoyun və keçi, 5939 baş donuz mövcud olmuşdur. İribuynuzlu mal-qaranın 48,3 faizini inək və camışlar təşkil edir.

Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında quşçuluq müəssisələrində diri çəkiddə 51,8 min ton (keçən il 50,2 min ton) quş əti və 601,7 milyon ədəd (keçən il 553,0 milyon ədəd) yumurta istehsal olunmuşdur. Ümumilikdə bu müəssisələr üzrə cəmi quşların sayı 11687,1 min baş (keçən il 13480,8 min baş) olmuş, hər yumurtlayan toyuqdan orta hesabla 151 ədəd (keçən il 148 ədəd) yumurta alınmışdır.

Qrafik 13

Mal-qaranın sayı, oktyabrın 1-i vəziyyətinə, min baş

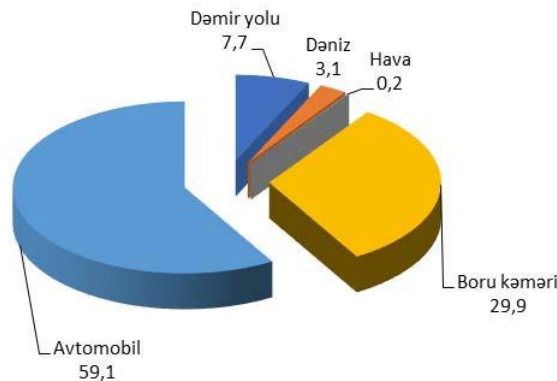
Nəqliyyat

Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında yük və sərnişin daşımaları ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 18,5 faiz və 37,4 faiz azalmışdır.

2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektləri tərəfindən 140,6 milyon ton yük daşınmışdır. Yüklərin 3,1 faizi dəniz, 7,7 faizi dəmir yolu, 0,2 faizi hava, 59,1 faizi avtomobil nəqliyyatı, 29,9 faizi isə boru kəməri ilə daşınmışdır.

Qrafik 14

Yük daşınmasının nəqliyyat növləri üzrə strukturu, faizlə

Qeyri-dövlət sektoruna məxsus nəqliyyat vasitələri ilə daşınmış yüklərin həcmi 22,3 faiz azalmış, daşınmış yüklərin ümumi həcmində bu sektorun xüsusi çəkisi 78,7 faiz təşkil etmişdir.

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında nəqliyyatçılar 931,7 milyon sərnişinə xidmət göstərmişlər. Sərnişinlərin 92,3 faizi avtomobil nəqliyyatı, 7,5 faizi metro, qalan hissəsi isə digər nəqliyyat növləri ilə daşınmışdır.

Dəmir yolu nəqliyyatı ilə 2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 10,8 milyon ton yük, 1669,7 min sərnişin daşınmış, 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə yük daşınmasında 1,4 faiz, sərnişin daşınmasında isə 34,5 faiz azalma müşahidə olunmuşdur.

Orta hesabla sutkada 275 vaqon yüklənmiş, 391 vaqon isə boşaldılmışdır.

Sutka ərzində dəmir yolunun Şimal istiqaməti üzrə 12,3 min ton, Qərb istiqaməti üzrə 3,2 min ton, Cənub istiqaməti üzrə isə 0,7 min ton yüklənmə işi yerinə yetirilmişdir.

Dəniz nəqliyyatı ilə 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında daşınmış yüklərin həcmi 4377,9 min ton təşkil etmiş və əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2,4 faiz azalmışdır. Yüklərin 32,4 faizini neft yükləri təşkil etmişdir.

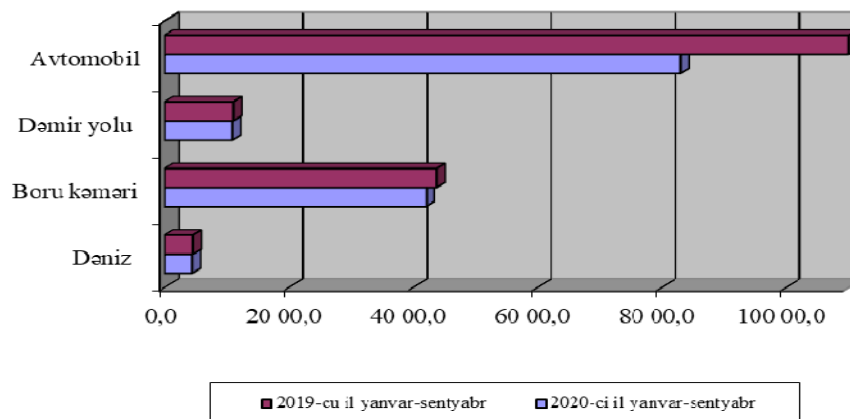
Dəniz limanları tərəfindən 6545,6 min ton həcmində yükləmə-boşaltma işləri həyata keçirilmiş və yüklərin 6241,8 min tonunu və ya 95,4 faizini tranzit yüklər təşkil etmişdir.

2020-ci il oktyabr ayının 1-i vəziyyətinə limanlarda qalan yüklərin həcmi 179,5 min ton olmuşdur.

Dövr ərzində bu nəqliyyat növü ilə daşınmış sərnişinlərin sayı 2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən 8,2 faiz artaraq 17,1 min nəfər olmuşdur.

Qrafik 15

Nəqliyyat sektorunda daşınmış yüklərin həcmi, min ton

Nəqliyyat sektorunda daşımaların həcmində xüsusi çəkisi ən böyük olan **avtomobil nəqliyyatı** ilə 83,0 milyon ton yük, 859,9 milyon sərnişin daşınmış və əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə müvafiq olaraq 26,7 faiz və 34,5 faiz azalma qeydə alınmışdır. Sərnişinlərin 96,3 faizi avtobus, 3,7 faizi isə minik taksilərinin xidmətlərindən istifadə etmişdir, Yük dövriyyəsi 48,0 faiz, sərnişin dövriyyəsi isə 29,2 faiz azalmışdır.

Metro nəqliyyatının xidmətlərindən istifadə etmiş sərnişinlərin sayı 59,0 faiz azalaraq 69,6 milyon nəfər olmuşdur.

Hava nəqliyyatı ilə 522,4 min və ya 75,2 faiz az sərnişin daşınmış, daşımaların 99,5 faizi dövlət, 0,5 faizi isə özəl müəssisələrə məxsus nəqliyyat vasitələri ilə həyata keçirilmişdir. Bu nəqliyyat növü ilə yükdaşıma 2,4 dəfə artaraq 316,5 min ton olmuşdur.

Magistral neft kəmərləri ilə 26577,4 min ton neft nəql edilmişdir. Nəqletmənin 79,6 faizi Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft ixrac kəməri ilə həyata keçirilmiş və cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində bu kəmər vasitəsilə 21146,9 min ton neft ötürülmüşdür. Dövr ərzində BTC kəməri ilə 3053,2 min ton tranzit nefti də nəql edilmişdir.

Magistral qaz kəmərləri ilə 21515,5 milyon kub-metr qaz nəql edilmiş və əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 8,0 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Qazın nəqlinin 40,6 faizi Bakı-Tbilisi-Ərzurum Cənubi Qafqaz boru kəməri vasitəsilə həyata keçirilmiş və 8736,2 milyon kub-metr qaz ötürülmüşdür.

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında **Avropa-Qafqaz-Asiya** nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan hissəsində daşınmış yüklərin həcmi 27170,5 min ton, yük dövriyyəsi isə 6269,1 milyon ton-km olmuşdur. Yüklərin 15287,4 min tonu və ya 56,3 faizi avtomobil nəqliyyatı, 8554,7 min tonu və ya 31,5 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 3328,4 min tonu və ya 12,2 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Dəhliz vasitəsilə daşınmış yüklərin 20,2 faizini və ya 5500,0 min tonunu tranzit yüklər təşkil etmişdir.

İnformasiya və rabitə

Bu sahədə fəaliyyət göstərən müəssisələr tərəfindən 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə göstərilmiş xidmətlərin dəyəri real ifadədə 2,7 faiz artaraq 1602,3 milyon manat təşkil etmişdir ki, onun da 73,6 faizi əhali tərəfindən istehlak olunmuşdur.

Xidmətlərdən əldə edilən gəlirin 41,9 faizi və ya 671,0 milyon manatı mobil telefon rabitəsi sahəsində formalaşmışdır.

İstehlak bazarı

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehlakçıların tələbatlarının ödənilməsi məqsədilə satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri 33,5 milyard manat olmaqla 2019-cu ilin eyni dövrünə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 7,7 faiz azalmışdır.

Qeyri-dövlət sektorunun təsərrüfat subyektləri tərəfindən satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 7,4 faiz azalaraq 32,3 milyard manata bərabər olmuş, onun 49,6 faizi fərdi sahibkarların fəaliyyəti sayəsində formalaşmışdır.

Cədvəl 31

İstehlak bazarı üzrə əsas göstəricilər

	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları, milyon manat	2020-ci ilin yanvar- sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
İstehlak bazarında satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin ümumi dəyəri	33 520,9	92,3
o cümlədən: dövlət mülkiyyəti üzrə	1 198,6	84,4
qeyri-dövlət mülkiyyəti üzrə	32 322,3	92,6
ondan: fərdi sahibkarlar üzrə	16 038,6	96,7

Hesabat dövründə istehlak bazarında bir istehlakçı orta hesabla ayda 373,5 manat və ya 2019-cu ilin eyni dövrünün göstəricisindən nominal ifadədə 22,4 manat az vəsait xərcləmişdir.

Məhsul bazarı

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 28054,9 milyon manatlıq, o cümlədən 15121,4 milyon manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 12933,5 milyon manatlıq qeyri-ərzaq malları satılmışdır. 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə cari ilin yanvar-sentyabr aylarında pərakəndə ticarət dövriyyəsi real ifadədə 1,6 faiz, o cümlədən qeyri-ərzaq malları üzrə 6,3 faiz azalmış, ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə isə 3,1 faiz artmışdır.

Cədvəl 32

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin makrostrukturı

	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında, milyon manat	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	2020-ci ilin yanvar- sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	28 054,9	100,0	98,4
o cümlədən: ərzaq məhsulları	13 690,5	48,8	103,4
içkilər və tütün məmulatları	1 430,9	5,1	100,2
qeyri-ərzaq malları	12 933,5	46,1	93,7

Hesabat dövründə əhalinin bir nəfərinə düşən orta aylıq pərakəndə ticarət dövriyyəsi 312,6 manat və ya 2019-cu ilin müvafiq dövrünün göstəricisindən nominal ifadədə 2,9 manat çox olmuşdur. Ticarət şəbəkəsində bir ölkə sakini orta hesabla ayda 168,5 manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 144,1 manatlıq qeyri-ərzaq malları almışdır.

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	o cümlədən	
		ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə	qeyri-ərzaq malları üzrə
2019-cu il			
Yanvar	102,7	102,4	103,1
Yanvar-fevral	102,6	102,3	103,0
Yanvar-mart	102,7	102,4	103,1
Yanvar-aprel	102,7	102,3	103,0
Yanvar-may	102,8	102,4	103,1
Yanvar-iyun	102,8	102,5	103,1
Yanvar-iyul	102,9	102,5	103,2
Yanvar-avqust	102,9	102,6	103,2
Yanvar-sentyabr	103,0	102,6	103,3
Yanvar-oktyabr	103,1	102,7	103,4
Yanvar-noyabr	103,5	103,1	103,9
Yanvar-dekabr	103,6	103,2	104,0
2020-ci il			
Yanvar	103,2	102,7	103,6
Yanvar-fevral	103,1	102,6	103,6
Yanvar-mart	101,2	102,9	99,5
Yanvar-aprel	98,1	102,6	93,5
Yanvar-may	98,3	103,2	93,3
Yanvar-iyun	98,1	103,1	93,1
Yanvar-iyul	97,9	103,2	92,5
Yanvar-avqust	98,2	103,3	93,1
Yanvar-sentyabr	98,4	103,1	93,7

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin məhsul
qrupları üzrə strukturu**

	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında satışdan gəlir, milyon manat	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	28 054,9	98,4
o cümlədən:		
ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları	15 121,4	103,1
toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabılar	4 400,6	85,8
elektrik malları və mebellər	1 592,3	92,8
kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsulları	225,5	99,8
əczaçılıq məhsulları və tibbi ləvazimatlar	498,2	137,4
avtomobil benzini və dizel yanacağı	1 502,2	99,1
digər qeyri-ərzaq malları	4 714,7	97,0

2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında istehlakçıların pərakəndə ticarət şəbəkəsində xərclədiyi vəsaitin 53,9 faizi ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının, 15,7 faizi toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 5,7 faizi elektrik malları və mebellərin, 5,3 faizi avtomobil benzini və dizel yanacağının, 1,8 faizi əczaçılıq məhsulları və tibbi ləvazimatların, 0,8 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 16,8 faizi isə digər qeyri-ərzaq mallarının alınmasına sərf olunmuşdur.

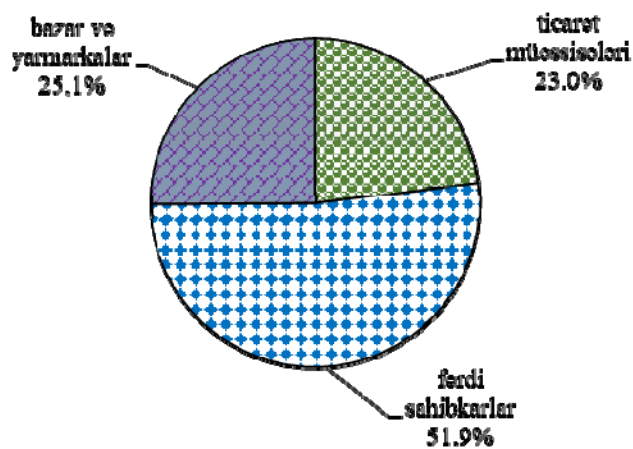
Cədvəl 35

Məhsul bazarı üzrə əsas göstəricilər

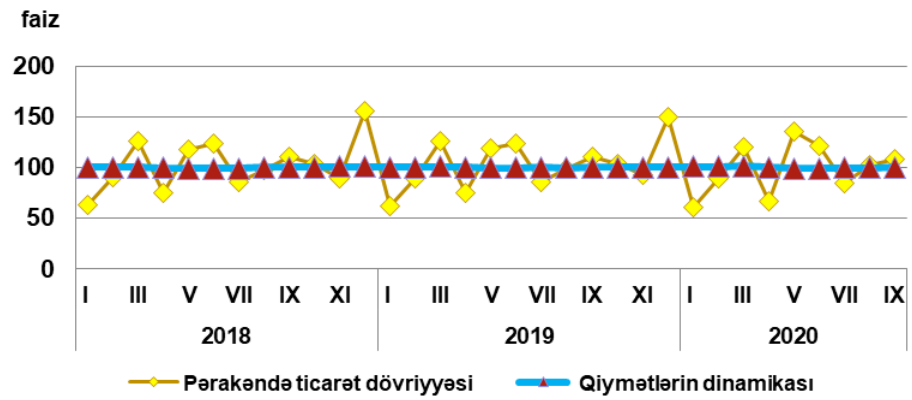
	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları, milyon manat	2020-ci ilin yanvar- sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar- sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	28 054,9	98,4
o cümlədən:		
müəssisələr üzrə	6 442,3	108,0
fərdi sahibkarlar üzrə	14 562,5	102,9
bazar və yarıməkalar üzrə	7 050,1	84,0

Qrafik 16

**2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında
pərakəndə ticarət dövriyyəsinin strukturu**

**Pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlak məhsullarının
satışı və qiymət indeksinin dinamikası**
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

İctimai iaşə xidmətləri

Dünyada koronavirus infeksiyasının sürətlə yayılması əksər ölkələrin turizm sektoruna da öz mənfi təsirini göstərmişdir. Bu hal ölkəmizdə də müşahidə olunmuş və cari ilin yanvar-sentyabr aylarında ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə turizm infrastrukturunun əsas elementlərindən olan ictimai iaşə müəssisələrinin göstəricilərində azalma qeydə alınmışdır. Azalmanın əsas səbəbi koronavirus infeksiyasının yayılmasının qarşısının alınması məqsədilə Azərbaycan Respublikası ərazisində ictimai iaşə obyektlərinin fəaliyyətinə qoyulan məhdudiyyətlər, həmçinin Azərbaycan Respublikası ilə qonşu dövlətlər arasında dövlət sərhədində məhdudlaşdırıcı rejimin, eləcə də dünyanın əksər ölkələrində vətəndaşların səfərlərinə müvəqqəti məhdudiyyətlərin tətbiq olunması ilə əlaqədar ölkəmizə gələn əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin sayında müşahidə olunmuş kəskin azalma (cari ilin mart, aprel, may, iyun, iyul, avqust və sentyabr ayları ötən ilin eyni ayları ilə müqayisədə müvafiq olaraq 2,6 dəfə, 12,1 dəfə, 9,9 dəfə, 12,0 dəfə, 13,0 dəfə, 11,5 dəfə, 7,7 dəfə) nəticəsində mart, aprel, may, iyun, iyul, avqust və sentyabr aylarında ötən ilin eyni ayları ilə müqayisədə ictimai iaşə xidmətlərinin həcmnin azalması olmuşdur. Cari ilin sentyabr ayında ictimai iaşə dövriyyəsi ötən ilin sentyabr ayı ilə müqayisədə 2,0 dəfə azalmışdır. Nəticədə ictimai iaşə xidmətlərinin həcmi ötən ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 2,1 dəfə azalaraq 529,0 milyon manat olmuşdur.

İctimai iaşə dövriyyəsi

	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında, min manat	2020-ci ilin yanvar- sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Cəmi	528 989,1	47,6
o cümlədən:		
dövlət	4 299,7	39,8
qeyri-dövlət	524 689,4	47,7
ondan:		
fiziki şəxslər	281 771,0	44,0

Özəl sektorda ictimai iaşə dövriyyəsinin 46,3 faizi hüquqi şəxslərin, 53,7 faizi isə bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərin payına düşür. Hüquqi şəxslər üzrə dövriyyə 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları ilə müqayisədə 1,9 dəfə azalaraq 242,9 milyon manat olmuşdur.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər

Koronavirus infeksiyasının yayılmasının qarşısını almaq məqsədilə ölkənin rayon və şəhərləri arasında vətəndaşların səfərlərinə qoyulan məhdudiyyətlərin təsiri nəticəsində cari ilin mart, aprel, may, iyun, iyul, avqust və sentyabr aylarında sərnişin daşınmasında müşahidə olunan ciddi azalmalar, həmçinin bir sıra xidmət sahələrinin fəaliyyətinə qoyulmuş məhdudiyyətlərlə əlaqədar əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərdən əldə olunan gəlir cari ilin yanvar-sentyabr aylarında ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 25,7 faiz azalaraq 4937,0 milyon manat olmuşdur. Hüquqi şəxslər tərəfindən əhaliyə 3742,7 milyon manatlıq xidmət göstərilmişdir ki, bu da xidmətlərin ümumi dəyərinin 75,8 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 37

Ödənişli xidmətlərin göstərilməsi

	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında, milyon manat	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Ödənişli xidmətlərin ümumi dəyəri - cəmi	4 937,0	74,3
dövlət	1 143,6	83,0
qeyri-dövlət	3 793,4	72,0
ondan: fiziki şəxslər	1 194,3	67,6

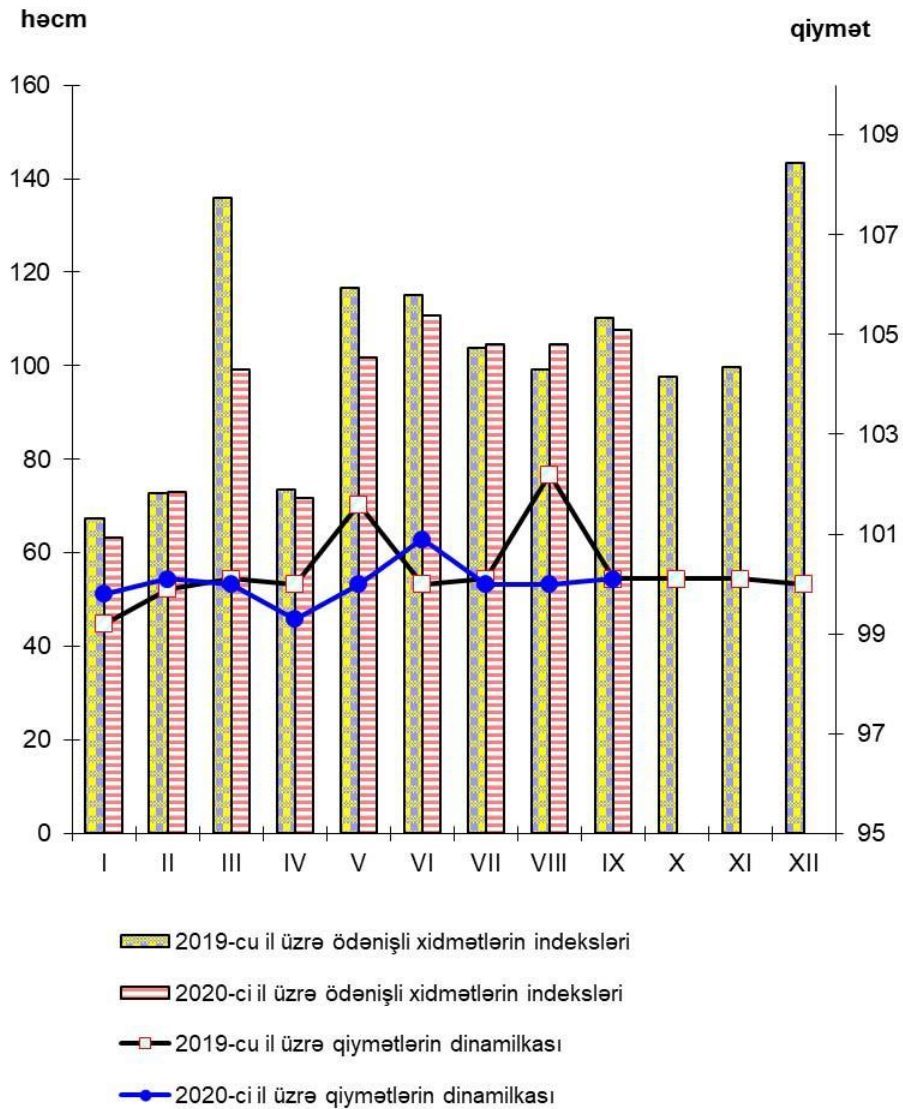
Cari ilin yanvar-sentyabr aylarında hər bir ölkə sakini orta hesabla 495,1 manatlıq və ya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə nominal ifadədə 169,1 manat az müxtəlif ödənişli xidmətlərdən istifadə etmişdir.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin indeksləri

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər	o cümlədən:	
		hüquqi şəxslər üzrə	fiziki şəxslər üzrə
2019-cu il			
Yanvar	100,8	100,5	101,6
Yanvar-fevral	100,7	100,5	101,0
Yanvar-mart	100,8	100,8	100,8
Yanvar-aprel	101,0	101,0	100,7
Yanvar-may	101,2	101,3	101,1
Yanvar-iyun	101,5	101,5	101,3
Yanvar-iyul	101,8	101,9	101,6
Yanvar-avqust	102,0	102,0	101,8
Yanvar-sentyabr	102,1	102,1	101,9
Yanvar-oktyabr	102,3	102,3	102,2
Yanvar-noyabr	102,5	102,5	102,5
Yanvar-dekabr	103,1	103,1	103,4
2020-ci il			
Yanvar	104,8	105,4	103,0
Yanvar-fevral	105,0	105,4	103,9
Yanvar-mart	94,5	95,2	92,9
Yanvar-aprel	90,3	91,8	86,3
Yanvar-may	85,1	86,9	80,4
Yanvar-iyun	80,8	82,9	75,3
Yanvar-iyul	77,8	79,9	72,0
Yanvar-avqust	76,0	78,1	70,1
Yanvar-sentyabr	74,3	76,7	67,6

Qrafik 18

**Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər üzrə
qiymət və fiziki həcm indeksləri
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)**

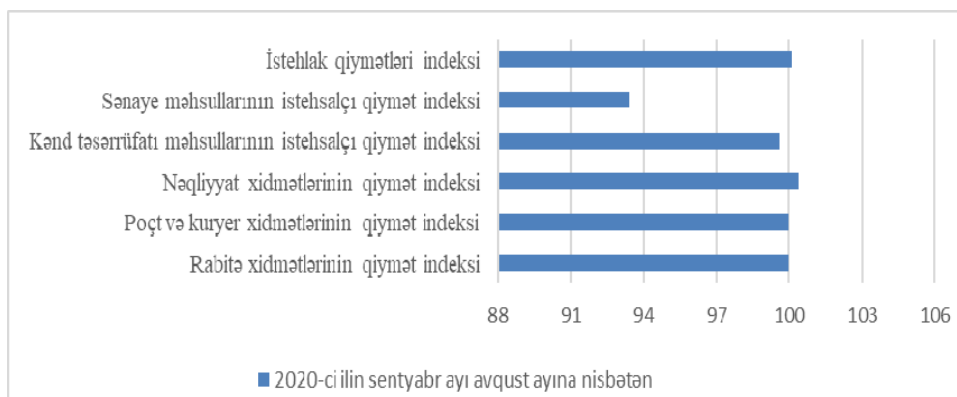
Qiymət indeksləri

Cədvəl 39

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
İstehlak qiymətləri indeksi	100,1	102,6	102,9
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	93,4	78,6	73,5
Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	99,6	102,4	107,3
Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi	100,4	100,8	101,2
Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	99,9	99,9
Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,0	100,0

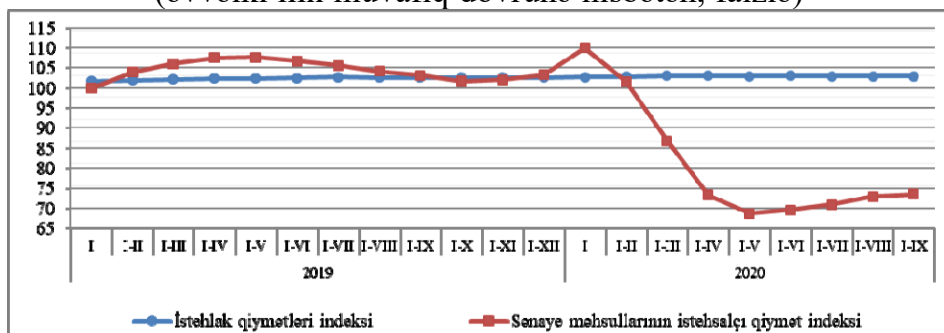
Qrafik 19

İstehlak və istehsalçı qiymət indeksləri, faizlə

Qrafik 20

İstehlak qiymətləri indeksi və sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

İstehlak qiymətləri indeksi

2020-ci ilin sentyabr ayında istehlak qiymətləri indeksi avqust ayı ilə müqayisədə 100,1 faiz, 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 102,9 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 40

İstehlak qiymətləri indeksinin dəyişməsi

	Cəmi məhsullar və xidmətlər			Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2019-cu il						
Yanvar	100,2	101,7	101,7	100,9	100,7	100,7
Fevral	100,6	102,1	101,9	101,1	101,4	101,0
Mart	100,6	102,5	102,1	101,3	102,3	101,5
I rüb	101,5	-	102,1	103,7	-	101,5
Aprel	100,4	103,1	102,4	100,8	103,5	102,0
May	99,6	102,7	102,4	98,9	103,8	102,3
İyun	99,5	102,9	102,5	98,9	104,3	102,7
II rüb	100,5	-	102,9	100,9	-	103,9
İyul	100,1	103,6	102,7	100,0	105,9	103,1
Avqust	99,7	102,4	102,6	99,2	104,7	103,3
Sentyabr	100,3	102,5	102,6	100,7	105,1	103,5
III rüb	99,5	-	102,8	98,6	-	105,2

REAL SEKTOR

...ardı...

	Cəmi məhsullar və xidmətlər			Ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Oktyabr	100,4	102,7	102,6	100,2	105,0	103,7
Noyabr	100,5	102,6	102,6	100,9	104,8	103,8
Dekabr	100,5	102,4	102,6	101,1	104,2	103,8
IV rüb	101,0	-	102,6	101,4	-	104,7
2020-ci il						
Yanvar	100,6	102,7	102,7	101,3	104,6	104,6
Fevral	100,7	102,9	102,8	101,6	105,1	104,9
Mart	101,0	103,3	103,0	102,2	106,0	105,2
I rüb	101,9	-	103,0	104,2	-	105,2
Aprel	100,1	103,0	103,0	100,7	106,0	105,4
May	99,5	102,9	102,9	98,7	105,7	105,5
İyun	99,7	103,0	103,0	98,5	105,3	105,5
II rüb	100,5	-	103,0	101,3	-	105,7
İyul	99,7	102,7	102,9	99,3	104,6	105,3
Avqust	99,8	102,8	102,9	99,5	104,9	105,3
Sentyabr	100,1	102,6	102,9	100,2	104,3	105,2
III rüb	99,2	-	102,7	97,7	-	104,6

	Qeyri-ərzaq məhsulları			Xidmətlər		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2019-cu il						
Yanvar	100,2	101,2	101,2	99,2	103,4	103,4
Fevral	100,1	101,2	101,2	100,2	103,7	103,5
Mart	100,1	101,3	101,2	100,1	103,7	103,6
I rüb	100,4	-	101,2	99,5	-	103,6
Aprel	100,1	101,4	101,2	100,1	103,8	103,7
May	100,0	101,3	101,3	100,1	102,2	103,4
İyun	100,0	101,3	101,3	100,0	102,3	103,2
II rüb	100,1	-	101,3	100,3	-	102,8
İyul	100,2	101,4	101,3	100,1	102,3	103,0
Avqust	100,0	101,2	101,3	100,1	100,1	102,7
Sentyabr	100,1	101,2	101,3	100,0	100,1	102,4
III rüb	100,2	-	101,2	100,1	-	100,8
Oktyabr	100,1	101,0	101,2	100,9	100,9	102,2

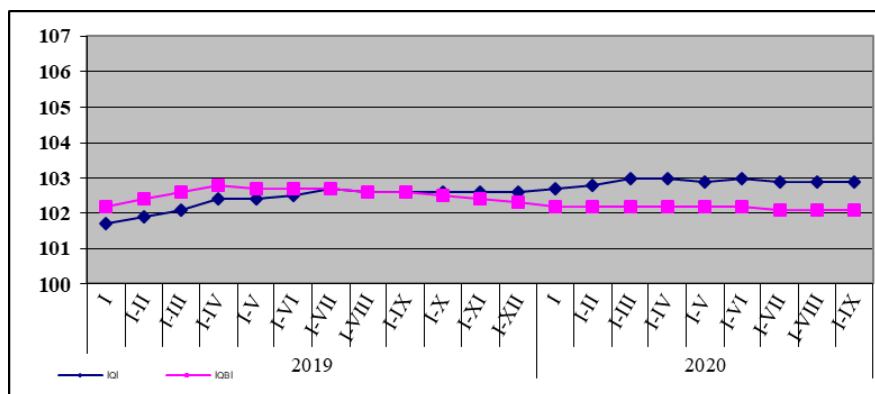
...sonu

	Qeyri-ərzaq məhsulları			Xidmətlər		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Noyabr	100,2	101,0	101,2	100,1	100,9	102,1
Dekabr	100,1	101,0	101,2	100,1	100,9	102,0
IV rüb	100,4	-	101,0	101,0	-	100,9
2020-ci il						
Yanvar	100,3	101,1	101,1	99,8	101,5	101,5
Fevral	100,1	101,1	101,1	100,1	101,4	101,4
Mart	100,2	101,2	101,2	100,0	101,2	101,4
I rüb	100,5	-	101,2	99,9	-	101,4
Aprel	100,1	101,3	101,2	99,3	100,4	101,1
May	100,1	101,4	101,2	100,0	100,4	101,0
İyun	100,1	101,5	101,3	100,9	101,2	101,0
II rüb	100,3	-	101,4	99,6	-	100,7
İyul	100,0	101,3	101,3	100,0	101,1	101,0
Avqust	100,0	101,4	101,3	100,0	101,1	101,0
Sentyabr	100,0	101,4	101,3	100,1	101,2	101,1
III rüb	100,1	-	101,4	100,6	-	101,2

Qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənən məhsullar və xidmətlər, həmçinin mövsümi xarakter daşıyan kənd təsərrüfatı məhsulları nəzərə alınmadan hesablanan və bazis inflyasiyası kimi qəbul edilmiş istehlak qiymətlərinin bazis indeksi 2020-ci ilin sentyabr ayında avqust ayı ilə müqayisədə 100,1 faiz, 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 102,1 faiz təşkil etmişdir.

Qrafik 21

İstehlak qiymətləri indeksi və istehlak qiymətlərinin bazis indeksinin dəyişməsi (əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

2020-ci ilin sentyabr ayında ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə istehlak qiymətləri indeksi avqust ayı ilə müqayisədə 100,2 faiz, 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 105,2 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 41

Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının istehlak qiymətləri indeksləri

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Çörək, çörək məmulatları və yarmalar	100,1	103,6	103,8	101,7
Ət və ət məhsulları	100,0	102,7	103,8	101,3
Balıq və balıq məhsulları	100,5	104,5	105,3	103,3
Süd və süd məhsulları, yumurta	100,2	105,3	106,9	103,4
Kərə və bitki yağları	99,9	99,9	100,2	102,0
Meyvələr	97,8	110,9	109,0	94,6
Tərəvəzlər	103,0	102,3	107,7	112,0
Qənd, cəm, bal, şokolad və konfetlər	100,1	100,4	100,6	101,0

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	...ardı Məlumat üçün: 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Digər kateqoriyalara aid edilməyən ərzaq məhsulları	100,2	101,6	101,5	101,7
Çay, qəhvə, kakao	99,9	101,0	101,0	103,4
Mineral sular, sərinləşdirici içkilər və şirələr	99,9	101,9	102,5	102,9
Araq, brendi (konyak)	99,8	103,2	102,3	110,4
Tütün məmulatları	100,1	118,4	115,8	120,8

2020-ci ilin sentyabr ayında qeyri-ərzaq məhsulları üzrə istehlak qiymətləri indeksi avqust ayı ilə müqayisədə 100,0 faiz, 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 101,3 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 42

Qeyri-ərzaq məhsullarının istehlak qiymətləri indeksləri

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Parçalar	100,2	103,6	102,7	104,2
Geyim	100,0	101,7	101,5	101,1
Ayaqqabı	100,1	102,1	101,7	101,4
İnşaat materialları	100,2	101,6	101,6	102,2
Mebel və ev əşyaları	100,1	101,1	101,6	102,1
Xalça və digər döşəmə örtükləri	100,0	102,4	102,7	102,4
Məişət cihazları	100,1	100,4	100,2	100,1
Kiçik elektrik cihazları	100,1	100,8	100,6	101,3
Şüşə məmulatları, yemək qabları və əşyaları	100,1	102,9	102,7	102,2

REAL SEKTOR

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Evə qulluq etmək üçün lazım olan məhsullar (yuyucu vasitələr və s.)	99,9	102,4	101,7	102,1
Dərmanlar	100,0	100,0	100,0	100,0
Müalicə ləvazimatları və cihazları	100,1	102,7	102,6	103,6
Minik avtomobilləri	100,0	100,4	99,6	97,2
Velosipedlər	99,9	102,3	102,8	102,0
Minik avtomobilləri üçün ehtiyat hissələri	100,0	101,2	101,2	101,0
Yanacaq məhsulları (benzin və dizel yanacağı)	100,0	100,0	100,0	100,0
Telefon aparatları	100,2	98,9	98,6	99,3
Foto-kino avadanlıqları və optik cihazlar	99,9	100,4	100,1	99,3
Məlumatın işlənməsi üçün avadanlıqlar (kalkulyator, fərdi kompüter, noutbuk, planşet)	100,0	99,6	100,0	100,4
Oyuncaqlar	100,0	102,6	102,5	102,7
Açıq havada idman, turizmlə məşğul olmaq və istirahət vaxtı istifadə etmək üçün əşyalar	100,0	102,2	103,4	101,4
Kitablar	99,9	99,5	98,2	98,2
Qəzetlər və digər dövri nəşrlər	100,0	100,4	100,3	100,3
Dəftərxana və şəkil çəkmək üçün ləvazimat	100,1	101,4	101,8	105,8
Şəxsi gigiyena əşyaları, saç qurutmaq üçün fenlər	100,1	101,7	101,3	101,6
Zərgərlik məmulatları	100,3	103,5	102,9	101,0
Sair şəxsi istifadə əşyaları	99,9	101,7	101,4	101,5

2020-ci ilin sentyabr ayında əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlər üzrə istehlak qiymətləri indeksi avqust ayı ilə müqayisədə 100,1 faiz, 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 101,1 faiz təşkil etmişdir.

...ardı

Cədvəl 43

**Əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərin
istehlak qiymətləri indeksləri**

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Paltarların təmizlənməsi, təmiri və kirayəsi	100,1	101,5	101,9	102,0
Ayaqqabıların təmiri	100,0	100,8	101,3	100,5
İcarəçi tərəfindən ödənilmiş icarə haqqı	100,1	100,4	102,4	103,3
Soyuq su təchizatı xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Zibilin daşınması xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Kanalizasiya xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Elektrik enerjisi təchizatı xidməti	100,0	100,0	97,2	100,0
Təbii qaz təchizatı xidməti	100,0	106,7	106,7	94,6
Mərkəzi isitmə xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Mebel, ev əşyaları və döşəmə örtüklərinin təmiri	100,1	100,9	101,0	101,2
Məişət cihazlarının təmiri	100,1	100,9	101,5	101,6
Ev və məişət xidmətləri	100,0	100,7	100,7	101,4
Tibbi xidmətlər	100,1	102,5	103,3	102,5
Stomatoloji xidmətlər	100,0	102,7	102,7	101,9
Xəstəxana xidmətləri	100,0	100,6	101,0	100,1
Avtomobillərin təmiri	100,0	100,4	100,7	101,7
Dəmir yolu nəqliyyatı ilə sənişin daşınması xidmətləri	100,0	100,1	98,4	102,5

REAL SEKTOR

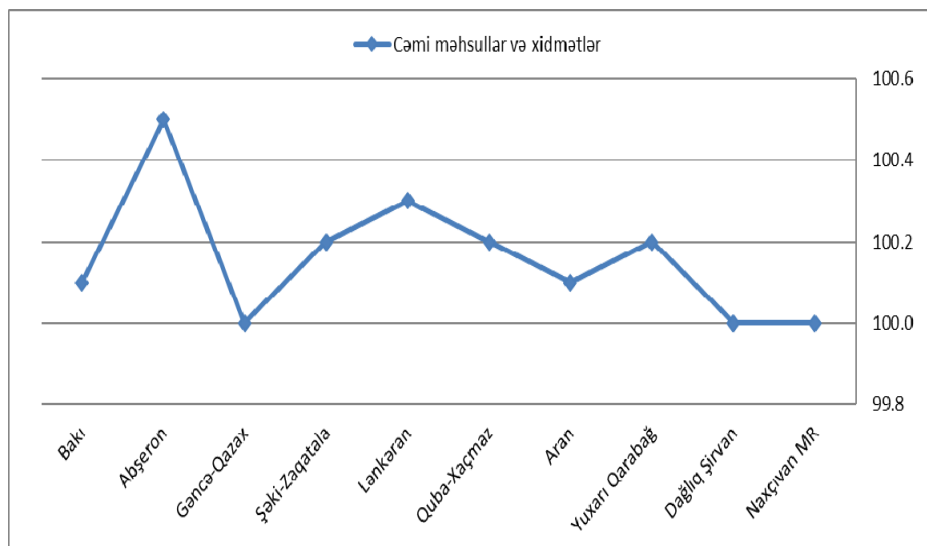
	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2019-cu ilin yanvar-sentyabr ayları 2018-ci ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Metro nəqliyyatı ilə sənişin daşınması xidmətləri	100,0	100,0	100,0	135,0
Avtomobil nəqliyyatı ilə sənişin daşınması xidmətləri	100,0	100,0	100,0	118,1
Hava nəqliyyatı ilə sənişin daşınması xidmətləri	99,7	99,6	101,0	98,3
Dəniz nəqliyyatı ilə sənişin daşınması xidmətləri	100,0	100,0	100,0	100,0
Poçt xidmətləri	100,0	100,0	100,0	100,0
Telefon rabitəsi xidmətləri	100,0	100,0	100,0	100,0
Kompleks istirahətin təşkili üzrə xidmətlər	100,0	100,2	100,8	102,0
Ödənişli ali təhsil haqqı	102,8	102,8	101,6	101,0
Restoran və kafelər tərəfindən yeməklə təmin edilmə xidmətləri	100,0	101,0	101,0	101,4
Mehmanxana xidməti	99,7	100,3	101,8	103,0
Bərbərxana və kosmetoloji xidmətlər	100,1	101,1	101,3	101,8
Nəqliyyat vasitələrinin sığortası haqqı	100,0	100,0	100,0	100,0

Ölkənin iqtisadi rayonları üzrə 2020-ci ilin sentyabr ayında istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

	Cəmi məhsullar və xidmətlər	Ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları	Qeyri-ərzaq məhsulları	Xidmətlər
Bakı şəhəri	100,1	100,1	100,0	100,0
Abşeron	100,5	100,5	100,1	100,9
Gəncə-Qazax	100,0	100,1	100,0	100,0
Şəki-Zaqatala	100,2	100,4	100,0	100,1
Lənkəran	100,3	100,7	100,1	100,0
Quba-Xaçmaz	100,2	100,4	100,1	100,0
Aran	100,1	100,2	100,0	100,1
Yuxarı Qarabağ	100,2	100,4	100,0	100,0
Dağlıq Şirvan	100,0	99,9	100,2	100,0
Naxçıvan Muxtar Respublikası	100,0	100,0	100,0	100,0

Qrafik 22

İqtisadi rayonlar üzrə istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri. 2020-ci ilin sentyabr ayında sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 93,4 faiz, o cümlədən mədənçıxarma sənayesi üzrə 91,7 faiz, emal sənayesi üzrə 100,1 faiz, elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı sahələri üzrə isə 100,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 45

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	93,4	78,6	73,5
Mədənçıxarma sənayesi	91,7	68,2	64,9
Emal sənayesi	100,1	93,7	97,2
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	100,0	100,0	100,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	100,0	100,0	100,0

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri. 2020-ci ilin sentyabr ayında avqust ayı ilə müqayisədə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi 99,6 faiz, o cümlədən bitkiçilik məhsulları üzrə 100,2 faiz, heyvandarlıq məhsulları üzrə 99,1 faiz təşkil etmişdir.

Ay ərzində meşə təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi 99,7 faiz, balıq və sair balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi 100,2 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 46

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Kənd təsərrüfatı məhsulları	99,6	102,4	107,3
bitkiçilik məhsulları	100,2	102,6	108,8
heyvandarlıq məhsulları	99,1	102,2	105,7
Meşə təsərrüfatı məhsulları	99,7	102,6	102,4
Balıq və sair balıqçılıq məhsulları	100,2	103,6	102,7

Nəqliyyat, poçt və rabitə xidmətlərinin qiymət indeksləri. 2020-ci ilin sentyabr ayında əvvəlki ayla müqayisədə nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi 100,4 faiz, o cümlədən nəqliyyatda yükdaşıma xidmətləri üzrə 100,5 faiz, nəqliyyatda sərnəşindəşıma xidmətləri üzrə isə 99,8 faiz təşkil etmişdir.

Ay ərzində rabitə, poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksləri əvvəlki aya nisbətən 100,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 47

Nəqliyyat, poçt və rabitə qiymətləri indeksi

	2020-ci ilin sentyabr ayı 2020-ci ilin avqust ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin sentyabr ayı 2019-cu ilin sentyabr ayına nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi	100,4	100,8	101,2
Yükdaşıma nəqliyyatı xidməti	100,5	101,0	101,2
Sərnəşindəşıma nəqliyyatı xidməti	99,8	99,5	100,5
Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	99,9	99,9
Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,0	100,0

İdxal olunan məhsulların qiymət indeksləri. 2020-ci ilin avqust ayında idxal olunan məhsulların qiymət indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 102,2 faiz, əvvəlki ilin müvafiq ayı ilə müqayisədə 121,6 faiz, 2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında 2019-cu ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən isə 123,5 faiz təşkil etmişdir.

İxrac olunan məhsulların qiymət indeksləri. 2020-ci ilin avqust ayında ixrac olunan məhsulların qiymət indeksi əvvəlki ayla müqayisədə 104,5 faiz, əvvəlki ilin müvafiq ayı ilə müqayisədə 93,8 faiz, 2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında 2019-cu ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən isə 76,0 faiz təşkil etmişdir.

Mənzil bazarında qiymət indeksləri. 2020-ci ilin III rübündə mənzil bazarında qiymət indeksi əvvəlki rüb ilə müqayisədə 100,0 faiz, o cümlədən ilkin mənzil bazarı üzrə 99,9 faiz, təkrar mənzil bazarı üzrə 100,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 48

Mənzil bazarında qiymət indeksləri

	2020-ci ilin III rübü 2020-ci ilin II rübünə nisbətən, faizlə	2020-ci ilin III rübü 2019-cu ilin III rübünə nisbətən, faizlə	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları 2019-cu ilin yanvar-sentyabr aylarına nisbətən, faizlə
Mənzil bazarında qiymət indeksi	100,0	99,8	99,9
İlkin mənzil bazarında qiymət indeksi	99,9	99,6	99,3
Təkrar mənzil bazarında qiymət indeksi	100,0	99,8	99,9

Kredit qoyuluşları

Mərkəzi Bankın təqdim etdiyi məlumatlara görə 2020-ci il sentyabr ayının 1-nə ölkənin bank və digər kredit təşkilatlarının kredit portfeli milli valyuta ekvivalentində 14685,1 milyon manat təşkil etmişdir. Ümumi kredit portfelinin 12180,9 milyon manatı və ya 82,9 faizi uzunmüddətli kreditlərin payına düşmüşdür.

Kreditlərin 97,4 faizi banklar, 2,6 faizi isə bank olmayan kredit təşkilatları və kredit ittifaqları tərəfindən verilmişdir.

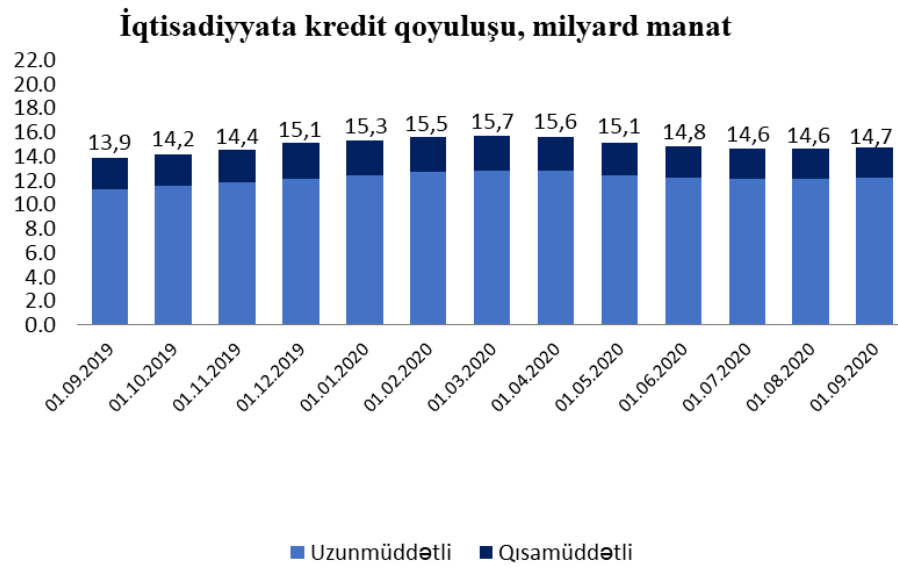
Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği 1065,4 milyon manat olmuş və ümumi kredit portfelinin 7,3 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 49

İqtisadiyyata kredit qoyuluşu

	2020-ci il sentyabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
Kredit qoyuluşları – cəmi	14685,1	105,9
o cümlədən:		
qısamüddətli	2504,2	96,6
uzunmüddətli	12180,9	108,1
Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlər	1065,4	71,4
Kreditlərin ümumi həcmində vaxtı keçmiş kreditlərin xüsusi çəkisi, %-lə	7,3	x

Qrafik 23

Məşğulluq və işsizlik

2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ilkin məlumatlara əsasən iqtisadi fəal əhalinin sayı 5249,1 min nəfər olmuş, onlardan 4884,9 min nəfərini məşğul əhali təşkil etmişdir.

Cari il sentyabrın 1-i vəziyyətinə müddəyə bağlı çalışan işçilərin sayı 1670,9 min nəfər, o cümlədən iqtisadiyyatın dövlət sektorunda 902,3 min nəfər, qeyri-dövlət sektorunda isə 768,6 min nəfər təşkil etmişdir. İqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda 34,0 min nəfər, qeyri neft-qaz sektorunda isə 1636,9 min nəfər çalışmışdır.

Müəssisə və təşkilatlarda müddəyə bağlı çalışan işçilərin 24,9 faizi məhsul istehsalı sahələrində, o cümlədən 8,3 faizi tikintidə, 7,7 faizi emal sənayesində, 3,4 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində, 2,1 faizi mədənçıxarma sənayesində, 1,7 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı, 1,7 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sahələrində məşğul olmuşdur.

Xidmət sahəsində işləyənlərin 19,4 faizi təhsil, 18,3 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 8,2 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 6,6 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 4,5 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 4,4 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, 3,4 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 3,3 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət, 1,7 faizi informasiya və rabitə, 1,7 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 1,5 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,1 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi və 1,0 faizi daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar sahələrində çalışmışlar.

**2020-ci il sentyabr ayının 1-i vəziyyətinə iqtisadi fəaliyyət
və mülkiyyət növləri üzrə muzzdla çalışan işçilərin sayı
(min nəfər)**

İqtisadi fəaliyyət növləri	Cəmi	o cümlədən	
		dövlət	qeyri-dövlət
Ölkə üzrə – cəmi	1 670,9	902,3	768,6
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	57,6	26,1	31,5
Mədənçıxarma sənayesi	34,3	13,0	21,3
Emal sənayesi	128,0	19,7	108,3
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	28,8	28,0	0,8
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	29,0	26,4	2,6
Tikinti	138,3	31,7	106,6
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	306,1	2,5	303,6
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	75,8	46,5	29,3
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	24,3	1,0	23,3
İnformasiya və rabitə	28,8	15,5	13,3
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	28,8	6,5	22,3
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	16,4	6,8	9,6
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	57,2	34,0	23,2
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	73,6	55,7	17,9
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	110,4	104,8	5,6
Təhsil	323,9	314,7	9,2
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	136,5	117,2	19,3
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	54,2	50,3	3,9
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	18,9	1,9	17,0

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş iş saatlarının miqdarı 133,7 saat təşkil etmişdir.

Cədvəl 51

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında iqtisadi fəaliyyət
növləri üzrə bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş
iş saatlarının miqdarı**

İqtisadi fəaliyyət növləri	İş saatlarının miqdarı
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	147,9
Mədəncixarma sənayesi	143,6
Emal sənayesi	140,9
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizəti	149,4
Su təchizəti, tullantıların təmizlənməsi və emalı	151,8
Tikinti	146,2
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	147,3
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	143,5
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	134,5
İnformasiya və rabitə	149,8
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	147,2
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	141,4
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	141,4
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	146,3
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	148,5
Təhsil	88,4
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	146,7
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	136,3
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	134,7

Dövlət büdcəsi

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında dövlət büdcəsinin gəlirləri əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 7,6 faiz artaraq 16037,24 milyon manata, xərcləri isə 11,2 faiz artaraq 16355,86 milyon manata çatmışdır. Büdcənin icrasında yaranmış 318,62 milyon manatlıq kəsir ümumi daxili məhsulun 0,7 faizinə bərabər olmuşdur.

Cədvəl 52

Dövlət büdcəsinin gəlirləri

	2020-ci ilin yanvar-avqust ayları, milyon manat *	yekuna görə faizlə	ÜDM-də payı, faizlə
Gəlirlər – cəmi	16037,24	100,0	34,89
o cümlədən:			
Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	740,12	4,62	1,61
Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	1830,46	11,41	3,98
Torpaq vergisi	17,19	0,11	0,04
Əmlak vergisi	124,43	0,78	0,27
Əlavə dəyər vergisi	3283,28	20,47	7,14
Sadələşdirilmiş vergi	220,66	1,38	0,48
Aksiz	561,97	3,50	1,22
Yol vergisi	70,26	0,44	0,15
Mədən vergisi	81,20	0,51	0,18
Xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər	742,45	4,63	1,62
Digər daxilolmalar	8365,22	52,16	18,20

*-2020-ci ilin yanvar-avqust ayları üzrə dərc edilmiş operativ rəqəmlərə Maliyyə Nazirliyinin məlumatları əsasında müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

Daxilolmaların 20,47 faizi əlavə dəyər vergisi, 11,41 faizi hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi, 4,63 faizi xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər, 4,62 faizi fiziki şəxslərin gəlir vergisi, 3,50 faizi aksizlər, 1,38 faizi sadələşdirilmiş vergi, 1,84 faizi vergilərin digər növləri, 52,16 faizi isə vergi olmayan gəlirlər hesabına təmin edilmişdir.

Cədvəl 53

Dövlət büdcəsinin xərcləri

	2020-ci ilin yanvar-avqust ayları, milyon manat *	yekuna görə faizlə	ÜDM-də payı, faizlə
Xərclər – cəmi	16355,86	100,0	35,585
o cümlədən:			
Ümumi dövlət xidmətləri	2486,16	15,20	5,409
Müdafiə və milli təhlükəsizlik	2217,43	13,56	4,824
Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq - mühafizə və prokurorluq	1088,19	6,65	2,368
Təhsil	1701,08	10,40	3,701
Səhiyyə	911,26	5,57	1,983
Sosial müdafiə və sosial təminat	2427,10	14,84	5,281
Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi, gənclər siyasəti və bu qəbildən olan digər fəaliyyət	212,05	1,30	0,461
Mənzil və kommunal təsərrüfatı	148,51	0,91	0,323
Kənd təsərrüfatı	631,03	3,86	1,373
Ətraf mühitin mühafizəsi	112,19	0,69	0,244
İqtisadi fəaliyyət	2976,13	18,20	6,475
Əsas bölmələrə aid edilməyən xidmətlər	1444,73	8,83	3,143
Profisit/kəsir(-)	-318,62	-	0,69

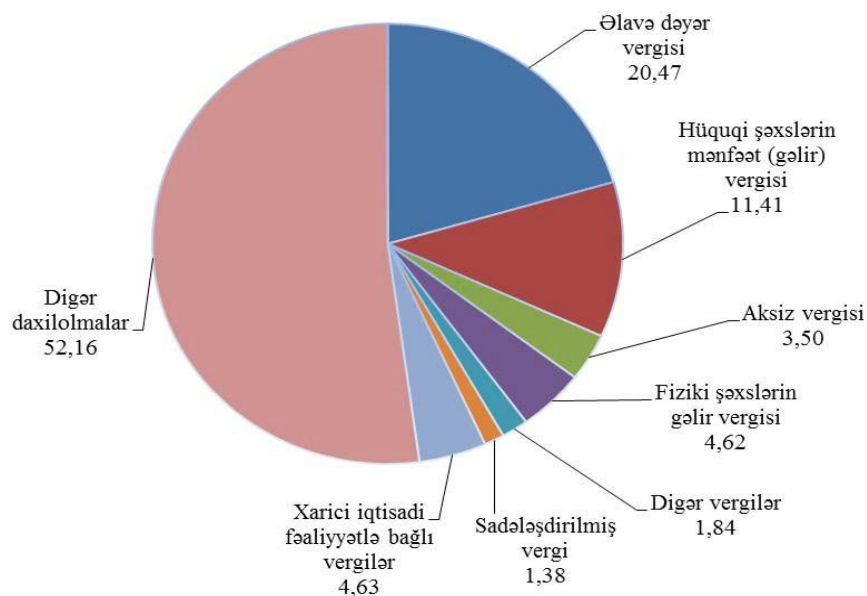
*-2020-ci ilin yanvar-avqust ayları üzrə dərc edilmiş operativ rəqəmlərə Maliyyə Nazirliyinin məlumatları əsasında müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

Büdcə vəsaitlərinin 18,20 faizi iqtisadi fəaliyyətin, 15,97 faizi təhsil və səhiyyənin, 15,20 faizi ümumi dövlət xidmətlərinin, 14,84 faizi sosial müdafiə və sosial təminatın, 13,56 faizi müdafiə və milli təhlükəsizliyin, 22,23 faizi isə digər sahələrin maliyyələşdirilməsinə xərclənmişdir.

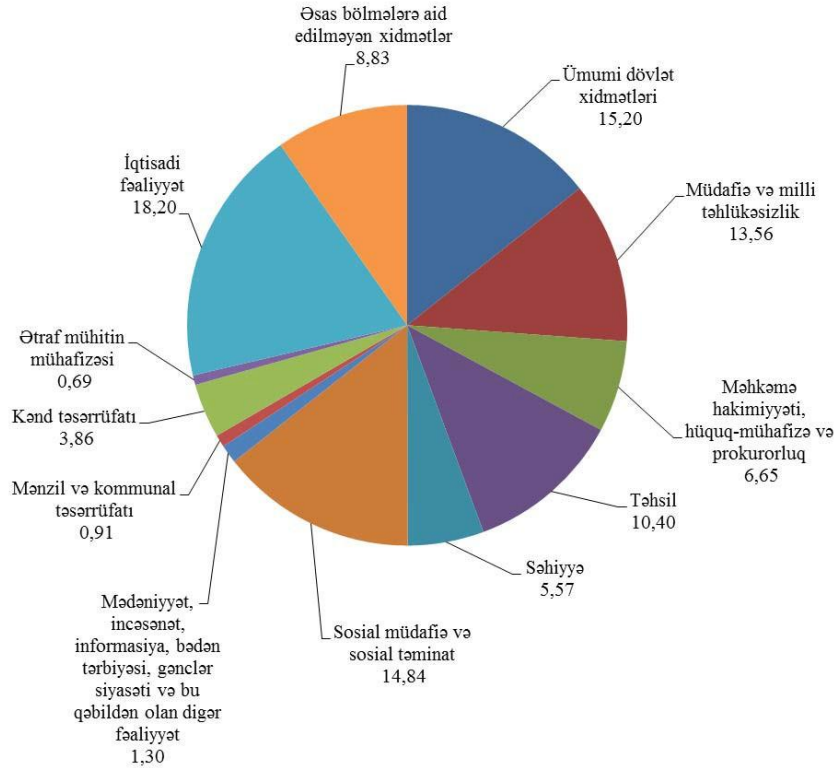
Qrafik 24

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında büdcə gəlirlərinin
strukturu, faizlə**

Qrafik 25

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında büdcə xərclərinin
strukturunu, faizlə**

Maliyyə Nazirliyinin təqdim etdiyi operativ məlumatlara əsasən 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında dövlət büdcəsinin gəlirləri 17964,5 milyon manat, xərcləri 18642,1 milyon manat təşkil etmiş, büdcənin icrasında 677,6 milyon manatlıq və ya ümumi daxili məhsulun 1,3 faizi qədər kəsir yaranmışdır.

Xarici ticarət

Qrafik 26

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 175 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, 105 ölkəyə məhsul ixrac olunmuş, 162 ölkədən idxal olunmuşdur.

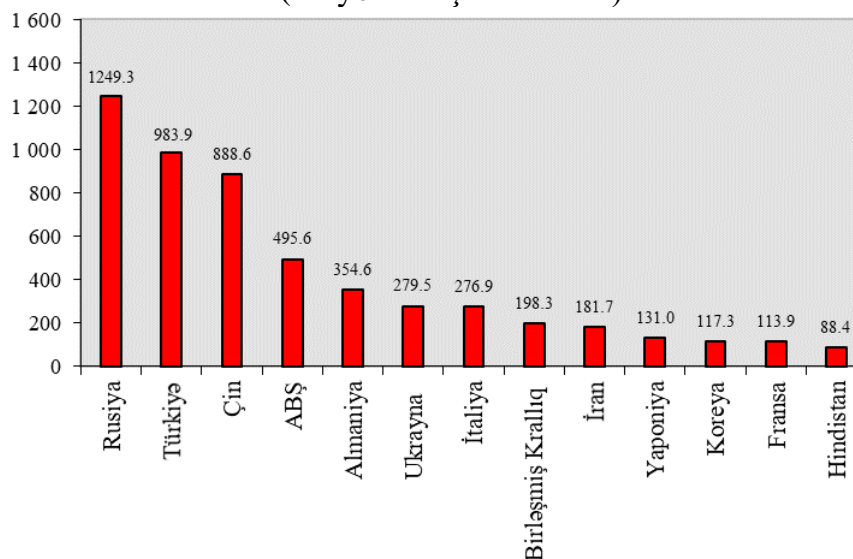
Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla 2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında xarici ticarət dövriyyəsi 15667,8 milyon ABŞ dolları, o cümlədən ixracın dəyəri 8977,3 milyon dollar, idxalın dəyəri 6690,5 milyon dollar təşkil etmiş, nəticədə 2286,8 milyon dollarlıq müsbət ticarət saldosu yaranmışdır.

2019-cu ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 29,8 faiz, real ifadədə 22,9 faiz, o cümlədən idxal 42,2 faiz, ixrac isə 8,9 faiz azalmışdır.

Dövlət Gömrük Komitəsindən daxil olmuş məlumatlara əsasən xarici ticarət dövriyyəsinin 86,3 faizi İtaliya, Türkiyə, Rusiya, Çin, Ukrayna, ABŞ, Almaniya, Hindistan, İsrail, Gürcüstan, Yunanıstan, Xorvatiya, İspaniya, Birləşmiş Krallıq, Çexiya, İran, İsveçrə, Vyetnam, Tunis ilə aparılmış ticarət əməliyyatlarının payına düşmüşdür.

Ölkəyə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərinin 18,7 faizi Rusiyanın, 14,7 faizi Türkiyənin, 13,3 faizi Çinin, 7,4 faizi ABŞ-ın, 5,3 faizi Almaniyanın, 4,2 faizi Ukraynanın, 4,1 faizi İtaliyanın, 3,0 faizi Birləşmiş Krallığın, 2,7 faizi İranın, 2,0 faizi Yaponiyanın, 1,8 faizi Koreyanın, 1,7 faizi Fransanın, 1,3 faizi Hindistanın, 1,1 faizi Belarusun, 1,0 faizi Polşanın, hər biri 0,9 faiz olmaqla Niderland və İsveçrənin, 0,8 faizi Qazaxıstanın, 15,1 faizi isə digər ölkələrin payına düşmüşdür.

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında idxalda daha çox paya
malik olan ölkələr üzrə idxalın dəyəri**
(milyon ABŞ dolları ilə)

İdxalda maşınların, mexanizmlərin, elektrotexniki avadanlıq və aparatların, azqiymətli metallar və onlardan hazırlanan məmulatların, kimya sənayesi məhsullarının, nəqliyyat vasitələrinin, hazır ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının, bitki mənşəli məhsulların, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatların, toxuculuq materialları və məmulatlarının dəyəri üstünlük təşkil etmişdir.

İdxalın 64,6 faizini avtomobil, 20,1 faizini dəmir yolu, 11,1 faizini hava, 4,1 faizini dəniz nəqliyyatı ilə gətirilmiş, 0,1 faizini isə boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

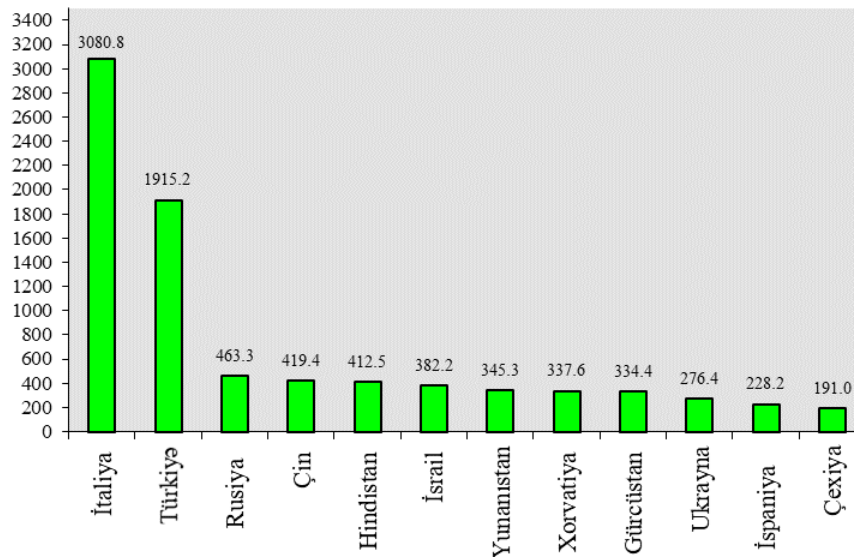
2019-cu ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə 2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında mühüm məhsul növlərindən təzə meyvə idxalı 15,1 faiz, bitki yağları – 2,9 faiz, kərə yağı, digər süd yağları və pastaları – 38,9 faiz, çay – 5,9 faiz, mal ətə – 18,4 faiz, kartof – 1,2 faiz, təzə tərəvəz – 29,9 faiz, minik avtomobilləri – 28,8 faiz, dərman vasitələri – 1,7 dəfə, hesablama

maşınları, blok və qurğuları – 14,8 faiz, qara metallardan çubuqlar – 1,8 dəfə, məişət soyuducuları – 3,1 faiz artmış, buğda idxalı isə 20,1 faiz, xam şəkər və şəkər – 0,4 faiz, quş əti və onun əlavə məhsulları – 9,9 faiz, siqaretlər – 78,9 faiz, qara metallardan borular – 12,7 faiz, polad prokatı – 7,7 faiz, mineral gübrələr – 5,7 faiz, rezin şinlər – 20,2 faiz, məişət kondisionerləri – 30,9 faiz, mebellər – 23,6 faiz, yük avtomobilləri – 13,4 faiz, polietilen – 27,5 faiz, paltaryuyan maşınlar – 11,1 faiz, qara metallardan küncüklər – 8,0 faiz, avtobuslar – 56,1 faiz, sement və sement klinkerləri – 27,1 faiz azalmışdır.

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında ölkəyə 31026 ədəd minik avtomobili, 1960 ədəd yük avtomobili, 108 ədəd avtobus idxal olunmuşdur.

İxracın 31,2 faizini İtaliyaya, 19,4 faizini Türkiyəyə, 4,7 faizini Rusiyaya, hər biri 4,2 faiz olmaqla Çinə və Hindistana, 3,9 faizini İsrailə, 3,5 faizini Yunanıstana, hər biri 3,4 faiz olmaqla Xorvatiya və Gürcüstana, 2,8 faizini Ukraynaya, 2,3 faizini İspaniyaya, 1,9 faizini Çexiyaya, 1,7 faizini Tunisə, 1,5 faizini Almaniya, 1,4 faizini İsveçrəyə, hər biri 1,3 faiz olmaqla Vyetnam və Portuqaliyaya, hər biri 1,0 faiz olmaqla Avstriya və Belarusa, 5,9 faizini isə digər ölkələrə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında ixracda daha çox paya
malik olan ölkələr üzrə ixracın dəyəri**
(milyon ABŞ dolları ilə)

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında ixracın 86,6 faizini boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş, 8,0 faizini avtomobil, 3,0 faizini dəmir yolu, 1,8 faizini hava, 0,6 faizini dəniz nəqliyyatı ilə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

İxracın strukturunda xam neft, təbii qaz, neft-qaz məhsulları, meyvə və tərəvəzlər, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatlar, pambıq lifi və ipliyi, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, kimya sənayesi məhsulları, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, bitki yağları, şəkər, alkoqollu və alkoqolsuz içkilərin payı üstünlük təşkil etmişdir.

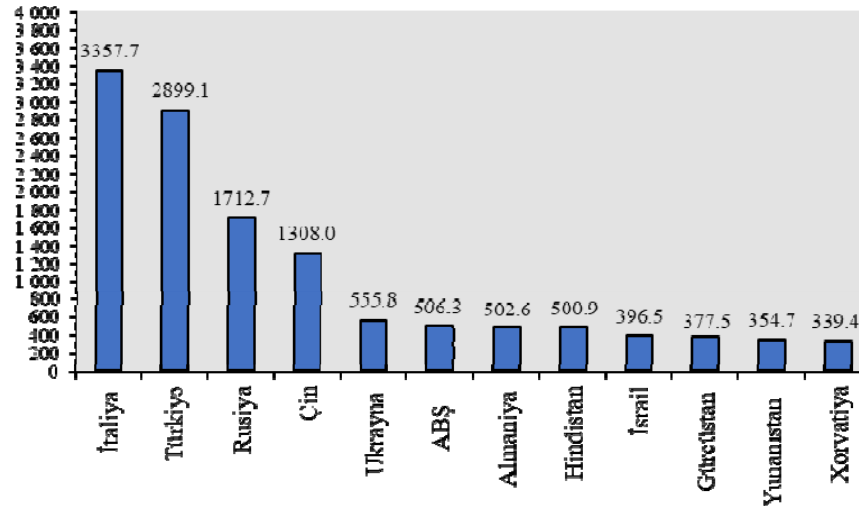
2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə mühüm məhsul növlərindən təzə tərəvəz ixracı 6,1 faiz, kartof – 32,1 faiz, meyvə və tərəvəz şirələri – 7,6 faiz, bitki yağları – 1,7 dəfə, meyvə və tərəvəz konservləri – 11,5 faiz, marqarin, qida üçün yararlı digər qarışıqlar – 26,3 faiz, polietilen – 39,0 faiz, qara metallardan borular – 1,9 dəfə,

bentonit gili – 4,0 faiz artmış, təzə meyvə ixracı isə 15,8 faiz, şəkər – 41,2 faiz, tütün – 27,8 faiz, çay – 6,7 faiz, təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu – 58,0 faiz, pambıq lifi – 5,2 faiz, pambıq ipliği – 34,2 faiz, emal olunmamış alüminium – 20,2 faiz, qara metallardan yarımfabrikatlar – 78,6 faiz azalmışdır.

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında qeyri neft-qaz məhsullarının ixracı 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə faktiki qiymətlərlə 9,7 faiz, real ifadədə isə 18,4 faiz azalaraq 1153,2 milyon dollara bərabər olmuşdur. Qeyri neft-qaz məhsulları üzrə ixracın dəyərində Rusiyaya (39,0 faiz), Türkiyəyə (19,7 faiz), İsveçrəyə (12,0 faiz), Gürcüstana (8,0 faiz), Çinə (2,8 faiz), Ukraynaya (2,3 faiz), İtaliyaya (1,8 faiz), Qazaxıstana (1,5 faiz), İrana (1,2 faiz), Belarusa (1,0 faiz), Türkmənistana (1,0 faiz), ABŞ-a (0,9 faiz) göndərilmiş malların payı üstünlük təşkil etmişdir.

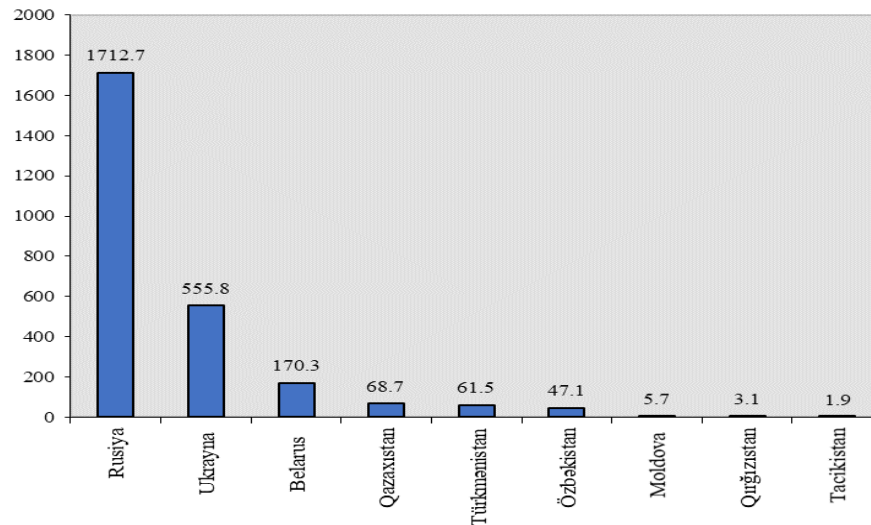
Qrafik 28

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında xarici ticarət dövriyyəsində daha çox paya malik olan ölkələr üzrə ticarət dövriyyəsi (milyon ABŞ dolları ilə)

Qrafik 29

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında MDB üzvü dövlətləri ilə ticarət dövriyyəsi (milyon ABŞ dolları ilə)

Təsərrüfat subyektlərinin xarakteristikası

2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində statistik vahidlərin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayı 4,7 faiz artaraq 2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə 153157 olmuşdur.

Artım iqtisadiyyatın “Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə”, “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı”, “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, “Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi”, “Informasiya və rabitə”, “Emal sənayesi”, “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, “Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı” və “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” sahələrində nəzərəcarpacaq dərəcədə olmuşdur.

Cədvəl 54

İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə statistik vahidlərin sayı (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla)

Fəaliyyət növünün		01.10.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı		Ümumi saya görə, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə olan statistik vahidlərin sayına görə, faizlə
Hərflər işarəsi	Adı	Cəmi*	o cümlədən kommer- siya təşkilatları		
	CƏMİ	153157	136103	100,0	104,7
A	o cümlədən: Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	11460	10702	7,5	102,4
B	Mədənçıxarma sənayesi	935	934	0,6	102,0
C	Emal sənayesi	8328	8318	5,4	106,5
D	Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	330	299	0,2	101,5
E	Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	572	483	0,4	105,9
F	Tikinti	14415	14356	9,4	105,0
G	Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	43140	43121	28,2	105,8
H	Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	3380	3357	2,2	111,1
İ	Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	3330	3316	2,2	112,4

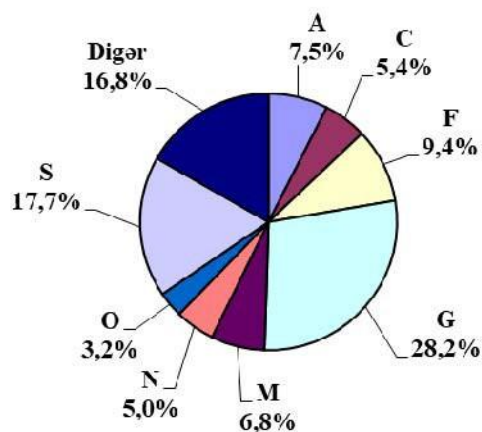
...ardı

Fəaliyyət növünün		01.10.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı		Ümumi sayə görə, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə olan statistik vahidlərin sayına görə, faizlə
Hərflər	Adı	Cəmi*	o cümlədən kommersiya təşkilatları		
J	İnformasiya və rabitə	3985	3919	2,6	107,1
K	Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1865	1806	1,2	103,0
L	Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	2118	1955	1,4	105,2
M	Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	10346	9662	6,8	105,9
N	İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	7667	7525	5,0	108,2
O	Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4954	0	3,2	100,6
P	Təhsil	4636	2475	3,0	104,1
Q	Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	2263	1760	1,5	107,8
R	İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	2155	1686	1,4	103,4
S	Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	27182	20429	17,7	101,1
U	Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	96	0	0,1	98,0

*Bu və sonrakı cədvəllərdə statistik vahidlərin sayına dair son tarixə olan məlumatlarda əvvəlki dövrlərdə yaranmış və ya ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı ilə bağlı inzibati mənbələrdən əldə edilmiş məlumatlar əsasında aparılmış dəqiqləşmələr də öz əksini tapmışdır.

“Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, “Tikinti”, “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” və “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” sahələrindəki statistik vahidlərin xüsusi çəkisi daha yüksək olmuşdur.

Fəaliyyət növləri üzrə statistik vahidlərin sayının
strukturu, yekuna nisbətən

Cədvəl 55

**Qeydiyyatda olan statistik vahidlərin sayının iqtisadi
fəaliyyət üzrə mülkiyyət növlərinə görə bölgüsü
(2020-ci il oktyabrın 1-nə)**

Fəaliyyət növleri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə* müəssisələri		Xüsusi müəssisələr		ondan			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
Cəmi	10712	7,0	1725	1,1	140720	91,9	12164	7,9	3001	2,0
o cüm- lədən:										
A	550	4,8	62	0,5	10848	94,7	172	1,5	117	1,0
B	38	4,1	1	0,1	896	95,8	224	24,0	31	3,3
C	230	2,8	9	0,1	8089	97,1	631	7,6	402	4,8
D	264	80,0	0	0,0	66	20,0	11	3,3	6	1,8
E	220	38,5	3	0,5	349	61,0	27	4,7	22	3,8
F	510	3,6	18	0,1	13887	96,3	1215	8,4	346	2,4

* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

Qrafik 30

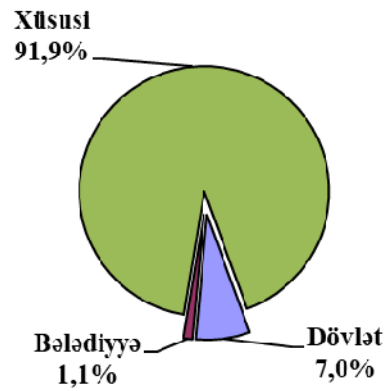
...ardı

Fəaliyyət növleri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə* müəssisələri		Xüsusi müəssisələr		ondan			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
G	658	1,5	1	0,0	42481	98,5	3312	7,7	830	1,9
H	247	7,3	3	0,1	3130	92,6	305	9,0	89	2,6
İ	41	1,2	0	0,0	3289	98,8	1105	33,2	127	3,8
J	222	5,6	0	0,0	3763	94,4	264	6,6	97	2,4
K	157	8,4	1	0,1	1707	91,5	115	6,2	84	4,5
L	109	5,1	0	0,0	2009	94,9	120	5,7	44	2,1
M	649	6,3	3	0,0	9694	93,7	1481	14,3	261	2,5
N	251	3,3	3	0,0	7413	96,7	1280	16,7	161	2,1
O	3346	67,6	1607	32,4	1	0,0	1	0,0	0	0,0
P	2205	47,6	0	0,0	2431	52,4	165	3,6	47	1,0
Q	473	20,9	0	0,0	1790	79,1	134	5,9	35	1,5
R	417	19,3	4	0,2	1734	80,5	74	3,4	35	1,6
S	124	0,5	10	0,0	27048	99,5	1435	5,3	267	1,0
U	1	1,0	0	0,0	95	99,0	93	96,9	0	0,0

Xüsusi mülkiyyətə aid olan statistik vahidlərin əsas hissəsi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” (30,2%), “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” (19,2%), “Tikinti” (9,9%), “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” (7,7%), “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” (6,9%) və “Emal sənayesi” (5,7%) sahələrinin payına düşür.

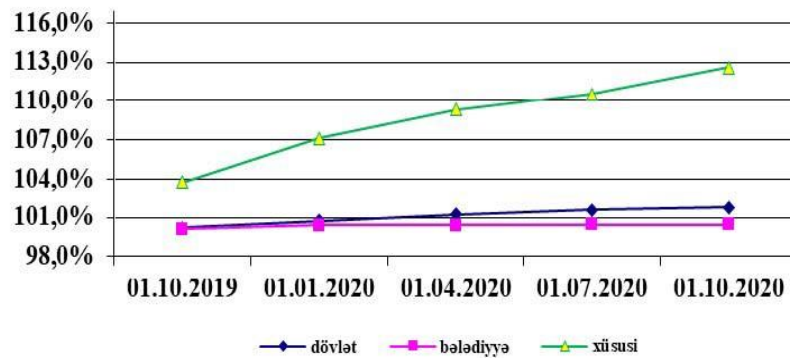
* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

Statistik vahidlərin sayının mülkiyyət növünə
görə strukturu, yekuna nisbətən

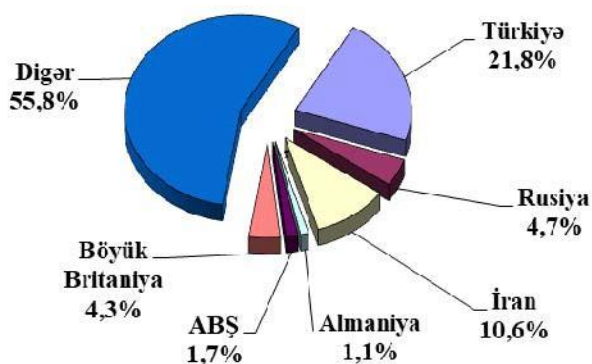

Qrafik 32

Mülkiyyət növlərinə görə statistik vahidlərin sayının
dəyişməsi, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə

Xarici investisiyalı və birgə müəssisələrin sayının ölkələr üzrə strukturu, yekuna nisbətən

Reyestrə qeydiyyatdan keçmiş statistik vahidlərdən tam xarici investisiyalı və birgə müəssisələr əsasən Türkiyə (21,8%), İran (10,6%), Rusiya (4,7%), Böyük Britaniya (4,3%), ABŞ (1,7%) və Almaniya (1,1%) kimi ölkələrin sahibkarları tərəfindən yaradılmışdır.

Cədvəl 56

Statistik vahidlərin demoqrafiyası

Fəaliyyət növləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
CƏMİ	153157	7246	4,7	322	0,2
o cümlədən:					
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	11460	269	2,3	6	0,1
Mədənçıxarma sənayesi	935	27	2,9	8	0,9
Emal sənayesi	8328	526	6,3	15	0,2

...ardı

Fəaliyyət növləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	330	4	1,2	0	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	572	33	5,8	2	0,3
Tikinti	14415	678	4,7	24	0,2
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	43140	2406	5,6	69	0,2
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	3380	324	9,6	8	0,2
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iasə	3330	370	11,1	5	0,2
İnformasiya və rabitə	3985	273	6,9	17	0,4
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1865	102	5,5	53	2,8
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	2118	69	3,3	5	0,2
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	10346	595	5,8	38	0,4
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	7667	587	7,7	13	0,2
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4954	34	0,7	3	0,1
Təhsil	4636	191	4,1	11	0,2
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	2263	166	7,3	1	0,0
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	2155	81	3,8	10	0,5
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	27182	511	1,9	33	0,1
Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	96	0	0,0	1	1,0

2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin 21,4 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 16,5 faizi “Maliyyə və sığorta fəaliyyəti”, 11,8 faizi “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, 10,2 faizi “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, 7,5 faizi “Tikinti” sahələrində, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Bu dövrdə yeni yaradılmış statistik vahidlərin 33,2 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 9,4 faizi “Tikinti”, 8,2 faizi “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, 8,1 faizi “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, 7,3 faizi “Emal sənayesi”, 7,1 faizi “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” sahələrinin, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Cədvəl 57

**Yeni yaradılmış və ləğv edilmiş statistik vahidlərin
(fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayının
mülkiyyət növlərinə görə strukturu**

Mülkiyyətnövləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
CƏMİ	153157	7246	4,7	322	0,2
o cümlədən: Dövlət mülkiyyətli müəssisələr	10712	150	1,4	41	0,4
Bələdiyyə mülkiyyətli müəssisələr*	1725	1	0,1	0	0,0
Xüsusi mülkiyyətli müəssisələr	140720	7095	5,0	281	0,2
o cümlədən: xarici müəssisələr (100% xarici investisiyalı)	12164	1037	8,5	42	0,3
birgə müəssisələr	3001	129	4,3	32	1,1

* Bələdiyyələr də daxil edilməklə

2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin 97,9 faizi xüsusi mülkiyyətli (o cümlədən 14,3 faizi tam xarici investisiyalı, 1,8 faizi birgə mülkiyyətli), 2,1 faizi isə dövlət mülkiyyətli müəssisələrin payına düşür.

Cədvəl 58

İqtisadi rayonlar üzrə statistik vahidlərin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) Dövlət reyestrinin tərkibinin dəyişməsi

İqtisadi rayonlar	01.10.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2020-ci ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
CƏMİ	153157	7246	4,7	322	0,2
Bakı	91733	6002	6,5	228	0,2
Abşeron iqtisadi rayonu	10295	389	3,8	19	0,2
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	8700	194	2,2	10	0,1
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	5363	102	1,9	3	0,1
Lənkəran iqtisadi rayonu	7260	106	1,5	4	0,1
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	4621	78	1,7	9	0,2
Aran iqtisadi rayonu	17818	262	1,5	26	0,1
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	2414	30	1,2	1	0,0
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	549	3	0,5	1	0,2
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	2390	43	1,8	3	0,1
Naxçıvan Muxtar Respublikası	2014	37	1,8	18	0,9

Qeydiyyatda olan statistik vahidlərin 59,9 faizi Bakıda yerləşmişdir. Hesabat dövründə yeni yaradılmış statistik vahidlərin 82,8 faizi Bakıda, 5,4 faizi Abşeron, 3,6 faizi Aran, 2,7 faizi Gəncə-Qazax, 1,5 faizi Lənkəran, 1,4 faizi Şəki-Zaqatala və qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatda alınmışlar. Statistik vahidlərin yaradılması prosesi Bakı şəhərində (6,5%), Abşeron iqtisadi rayonunda (3,8%), Gəncə-Qazax

iqtisadi rayonunda (2,2%), Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonunda (1,9%), Naxçıvan Muxtar Respublikası və Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonunda (hər birində 1,8%), Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda (1,7%), Lənkəran və Aran iqtisadi rayonlarında (hər birində 1,5%) daha fəal olmuşdur.

Bu dövrdə Bakı şəhəri üzrə 228, Aran iqtisadi rayonu üzrə 26, Abşeron iqtisadi rayonu üzrə 19, Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə 18, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 10, Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu üzrə 9, Lənkəran iqtisadi rayonu üzrə 4, Şəki-Zaqatala və Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonlarının hər biri üzrə 3, Yuxarı Qarabağ və Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonlarının hər biri üzrə isə 1 statistik vahid ləğv edilmişdir.

2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkədə mövcud olan mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 21 dekabr tarixli 556 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarları”na uyğun olaraq işçilərin orta siyahı sayı və illik gəliri meyarı əsasında müəyyən edilmişdir.

Cədvəl 59

Mikro sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə sayı

Fəaliyyət növləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə mikro sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Mikro sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında mikro sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMİ	125228	100,0	92,0
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	10203	8,2	95,3
Mədənçıxarma sənayesi	759	0,6	81,2
Emal sənayesi	7180	5,7	86,3
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	112	0,1	37,5

...ardı

Fəaliyyət növləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə mikro sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Mikro sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında mikro sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	309	0,3	64,0
Tikinti	12845	10,3	89,5
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	40120	32,0	93,0
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2826	2,3	84,2
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	2922	2,3	88,1
İnformasiya və rabitə	3545	2,8	90,5
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1360	1,1	75,3
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1685	1,3	86,2
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	8937	7,1	92,5
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	7153	5,7	95,1
Təhsil	2246	1,8	90,7
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1370	1,1	77,8
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1519	1,2	90,1
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	20137	16,1	98,6

Göründüyü kimi, 2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 92,0 faizini mikro sahibkarlıq subyektləri təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (32,0%), digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi (16,1%), tikinti (10,3%) və kənd təsərrüfatı (8,2%) sahələrində yaradılmışdır.

Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə sayı

Fəaliyyət növləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə kiçik sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında kiçik sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMİ	7286	100,0	5,4
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	335	4,6	3,1
Mədənçıxarma sənayesi	95	1,3	10,2
Emal sənayesi	685	9,4	8,2
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	34	0,5	11,4
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	65	0,9	13,5
Tikinti	934	12,8	6,5
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	2135	29,3	5,0
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	322	4,4	9,6
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	289	4,0	8,7
İnformasiya və rabitə	236	3,2	6,0
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	360	4,9	20,0
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	214	2,9	10,9
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	529	7,3	5,5
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	281	3,9	3,7
Təhsil	158	2,2	6,4
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	256	3,5	14,6
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	117	1,6	6,9
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	241	3,3	1,2

2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 5,4 faizini kiçik sahibkarlıq

subyektləri təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (29,3%), tikinti (12,8%), emal sənayesi (9,4%) və peşə, elmi və texniki fəaliyyət (7,3%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 61

**Orta sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi
fəaliyyət növləri üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə orta sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Orta sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında orta sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMİ	2913	100,0	2,1
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	144	4,9	1,4
Mədənçıxarma sənayesi	39	1,3	4,2
Emal sənayesi	349	12,0	4,2
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	126	4,3	42,1
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	88	3,0	18,2
Tikinti	475	16,3	3,3
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	742	25,5	1,7
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	164	5,6	4,9
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	86	3,0	2,6
İnformasiya və rabitə	121	4,2	3,1
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	64	2,2	3,5
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	46	1,6	2,4
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	155	5,3	1,6
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	67	2,3	0,9
Təhsil	57	2,0	2,3
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	101	3,5	5,7
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	45	1,5	2,7
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	44	1,5	0,2

2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 2,1 faizini orta sahibkarlıq subyektləri təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (25,5%), tikinti (16,3%), emal sənayesi (12,0%) və nəqliyyat və anbar təsərrüfatı (5,6%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 62

**İri sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi fəaliyyət növləri
üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə iri sahibkarlıq subyektlərinin sayı	İri sahibkarlıq subyektlərinin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında iri sahibkarlıq subyektlərinin xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMİ	676	100,0	0,5
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	20	3,0	0,2
Mədənçıxarma sənayesi	41	6,1	4,4
Emal sənayesi	104	15,4	1,3
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	27	4,0	9,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	21	3,1	4,3
Tikinti	102	15,1	0,7
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	124	18,3	0,3
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	45	6,7	1,3
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	19	2,8	0,6
İnformasiya və rabitə	17	2,5	0,4
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	22	3,2	1,2
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	10	1,5	0,5
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	41	6,1	0,4
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	24	3,5	0,3
Təhsil	14	2,1	0,6
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	33	4,9	1,9
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	5	0,7	0,3
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	7	1,0	0,0

2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 0,5 faizini iri sahibkarlıq subyektləri təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (18,3%), emal sənayesi (15,4%), tikinti (15,1%) və nəqliyyat və anbar təsərrüfatı (6,7%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 63

Mikro sahibkarlıq subyektlərinin sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.10.2020-ci il vəziyyətinə mikro sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	125228	100,0
Bakı	78855	63,0
Abşeron iqtisadi rayonu	8965	7,2
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	6123	4,9
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	3895	3,1
Lənkəran iqtisadi rayonu	5834	4,7
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	3554	2,8
Aran iqtisadi rayonu	13509	10,8
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	1699	1,3
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	312	0,2
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	1641	1,3
Naxçıvan Muxtar Respublikası	841	0,7

Mikro sahibkarlıq subyektlərinin 63,0 faizi Bakıda, 10,8 faizi Aran, 7,2 faizi Abşeron, 4,9 faizi Gəncə-Qazax, 4,7 faizi Lənkəran, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Cədvəl 64

Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.10.2020-ci il vəziyyətinə kiçik sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	7286	100,0
Bakı	4875	66,9
Abşeron iqtisadi rayonu	426	5,8
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	428	5,9
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	205	2,8
Lənkəran iqtisadi rayonu	189	2,6

İqtisadi rayonlar	01.10.2020-ci il vəziyyətinə kiçik sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	190	2,6
Aran iqtisadi rayonu	647	8,9
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	66	0,9
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	14	0,2
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	99	1,4
Naxçıvan Muxtar Respublikası	147	2,0

Kiçik sahibkarlıq subyektlərinin 66,9 faizi Bakıda, 8,9 faizi Aran, 5,9 faizi Gəncə-Qazax, 5,8 faizi Abşeron, 2,8 faizi Şəki-Zaqatala, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Cədvəl 65

Orta sahibkarlıq subyektlərinin sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.10.2020-ci il vəziyyətinə orta sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	2913	100,0
Bakı	1841	63,2
Abşeron iqtisadi rayonu	168	5,9
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	170	5,8
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	117	4,0
Lənkəran iqtisadi rayonu	79	2,7
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	88	3,0
Aran iqtisadi rayonu	273	9,4
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	38	1,3
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	4	0,1
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	44	1,5
Naxçıvan Muxtar Respublikası	91	3,1

Orta sahibkarlıq subyektlərinin 63,2 faizi Bakıda, 9,4 faizi Aran, 5,9 faizi Abşeron, 5,8 faizi Gəncə-Qazax, 4,0 faizi Şəki-Zaqatala, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

İri sahibkarlıq subyektlərinin sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.10.2020-ci il vəziyyətinə iri sahibkarlıq subyektlərinin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	676	100,0
Bakı	517	76,5
Abşeron iqtisadi rayonu	44	6,5
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	27	4,0
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	6	0,9
Lənkəran iqtisadi rayonu	9	1,3
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	10	1,5
Aran iqtisadi rayonu	42	6,2
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	3	0,5
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	0	0,0
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	3	0,4
Naxçıvan Muxtar Respublikası	15	2,2

İri sahibkarlıq subyektlərinin 76,5 faizi Bakıda, 6,5 faizi Abşeron, 6,2 faizi Aran, 4,0 faizi Gəncə-Qazax, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Fərdi sahibkarlar

2020-ci il oktyabrın 1-i vəziyyətinə hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün qeydiyyatdan keçmiş fərdi sahibkarların sayı 1 milyonu keçmişdir.

Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə bölgüsü

Fəaliyyət növləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	1039841	100,0
o cümlədən:		
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	333180	32,0
Mədənçıxarma sənayesi	1010	0,1
Emal sənayesi	22131	2,1

Fəaliyyət növləri	01.10.2020-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	Ümumi sayə görə, faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	66	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	532	0,1
Tikinti	19953	1,9
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	227339	21,9
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	108117	10,4
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iasə	43226	4,2
İnformasiya və rabitə	9939	1,0
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	4111	0,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	14825	1,4
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	23342	2,2
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	21008	2,0
Təhsil	10000	1,0
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	6537	0,6
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	13864	1,3
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	113275	10,9
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	67386	6,5

Hesabat dövründə hər dörd fərdi sahibkardan üçü “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq”, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” və “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı” sahələri üzrə qeydiyyatdan keçmişdir.

Cədvəl 68

Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.10.2020-ci il vəziyyətinə sahibkarların sayı	Ümumi sayə görə, faizlə
CƏMİ	1039841	100,0
Bakı	291462	28,0
Abşeron iqtisadi rayonu	54462	5,3
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	142755	13,7

İqtisadi rayonlar	01.10.2020-ci il vəziyyətinə sahibkarların sayı	...ardı
		Ümumi sayə görə, faizlə
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	65682	6,3
Lənkəran iqtisadi rayonu	99688	9,6
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	65667	6,3
Aran iqtisadi rayonu	224459	21,6
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	27031	2,6
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2794	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	34411	3,3
Naxçıvan Muxtar Respublikası	31430	3,0

Sahibkarlıqla məşğul olmaq niyyətində olan fərdi sahibkarların əsas hissəsi Bakıda (28,0%), Aran (21,6%), Gəncə-Qazax (13,7%) və Lənkəran (9,6%) iqtisadi rayonlarında qeydiyyatda alınmışdır.

Cədvəl 69

**İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə fərdi sahibkarların
cins üzrə bölgüsü**

Fəaliyyət növləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
CƏMI	818280	100,0	221561	100,0
o cümlədən:				
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	253252	30,9	79928	36,1
Mədəncıxarma sənayesi	960	0,1	50	0,0
Emal sənayesi	18332	2,2	3799	1,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	62	0,0	4	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	489	0,1	43	0,0
Tikinti	19187	2,4	766	0,3
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	180165	22,0	47174	21,3
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	106168	13,0	1949	0,9
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	36648	4,5	6578	3,0
İnformasiya və rabitə	7999	1,0	1940	0,9
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	3023	0,4	1088	0,5
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	10602	1,3	4223	1,9

Fəaliyyətnövləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	15338	1,9	8004	3,6
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	13932	1,7	7076	3,2
Təhsil	3618	0,4	6382	2,9
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	4369	0,5	2168	1,0
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	12073	1,5	1791	0,8
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	78618	9,6	34657	15,6
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	53445	6,5	13941	6,3

Fərdi sahibkarların 78,7 faizini kişilər, 21,3 faizini isə qadınlar təşkil etmişdir.

Qadınlar “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” fəaliyyət növündə mövcud sahibkarların ümumi sayının 30,6 faizini, “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” fəaliyyət sahəsində 24,0 faizini, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” fəaliyyət sahəsində isə 20,8 faizini təşkil edir.

Cədvəl 70

**İqtisadi rayonlar üzrə fərdi sahibkarların
cins üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
CƏMİ	818280	100,0	221561	100,0
Bakı	223022	27,3	68440	30,9
Abşeron iqtisadi rayonu	43347	5,3	11115	5,0
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	107125	13,1	35630	16,1
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	52293	6,4	13389	6,0
Lənkəran iqtisadi rayonu	78065	9,5	21623	9,8
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	52082	6,4	13585	6,1
Aran iqtisadi rayonu	184449	22,5	40010	18,1
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	22427	2,7	4604	2,1
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2233	0,3	561	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	28760	3,5	5651	2,5
Naxçıvan Muxtar Respublikası	24477	3,0	6953	3,1

Sahibkar qadınların 30,9 faizi Bakıda, 18,1 faizi Aran, 16,1 faizi Gəncə-Qazax, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatdan keçmişdir.

...ardı

Fərdi sahibkarların cins tərkibinin regionlar üzrə say bölgüsündən aydın olur ki, Bakıda (23,5%), Naxçıvan Muxtar Respublikasında (22,1%), Gəncə-Qazax (25,0%) və Lənkəran (21,7%) iqtisadi rayonlarında qadın sahibkarların payı ölkə üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Əhalinin gəlirləri

İlkin məlumatlara görə, 2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında ölkə əhalisinin nominal gəlirləri 41609,0 milyon manat təşkil etmiş və əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən 0,9 faiz azalmışdır. Bu dövrdə əhalinin hər nəfərinə orta hesabla 4173,0 manatlıq gəlir düşmüşdür.

Bütün icbari və könüllü ödənişlər edildikdən sonra əhalinin sərəncamında 37631,8 milyon manatlıq vəsait qalmışdır.

Cədvəl 71

Əhalinin gəlirlərinin əsas göstəriciləri

	2020-ci il yanvar- sentyabr aylarında	2019-cu il yanvar- sentyabr aylarında ^{*)}	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Əhalinin nominal gəlirləri, mlyn.manat	41609,0	42001,9	99,1
hər nəfərə, manat	4173,0	4245,6	98,3
Sərəncamda qalan gəlirlər, mlyn.manat	37631,8	38425,4	97,9
hər nəfərə, manat	3774,1	3884,1	97,2

^{*)} 2019-cu ilin aylıq göstəriciləri dövr üzrə yekun məlumatlar əsasında dəqiqləşdirilmişdir.

Əməkhaqqı

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında ölkə iqtisadiyyatında muzzdla çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı 2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən 20,5 faiz artaraq 710,2 manat təşkil etmişdir. Əməkhaqqı neft-qaz sektorunda 3443,8 manat, qeyri neft-qaz sektorunda 650,9 manat təşkil etmişdir. Dövlət müəssisələrində çalışan işçilərin əməkhaqları 625,4 manat, özəl müəssisələrdə isə 817,9 manat olmuşdur.

Cədvəl 72

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında iqtisadi fəaliyyət və mülkiyyət növləri üzrə orta aylıq nominal əməkhaqqı (manat)

İqtisadi fəaliyyət növləri	Cəmi	o cümlədən	
		dövlət	qeyri-dövlət
Ölkə üzrə – cəmi	710,2	625,4	817,9
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	423,7	395,4	450,8
Mədənçıxarma sənayesi	3 385,8	1 683,8	4 479,6
Emal sənayesi	650,2	809,0	620,6
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	699,6	698,7	737,2
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	564,4	527,9	933,5
Tikinti	791,0	669,0	836,1
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	528,2	482,3	528,6
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	883,8	872,1	903,2
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	541,4	1 201,9	517,6
İnformasiya və rabitə	1 075,7	821,0	1 396,0
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1 783,0	1 762,4	1 788,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	617,2	526,8	684,7
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	1 196,5	681,8	1 940,2
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	420,0	370,1	562,5
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	930,6	963,4	308,2
Təhsil	514,9	506,7	803,0
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	500,1	505,1	465,2
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	525,9	476,5	1 162,4
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	664,7	857,3	643,4

Mədəncixarma sənayesində, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, informasiya və rabitə, eləcə də nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahələrində orta aylıq nominal əməkhaqqı ölkə üzrə orta göstəricidən yüksək olmuşdur.

Əhalinin əmanətləri və manatın məzənnəsi

Mərkəzi Bankın məlumatına görə 2020-ci il sentyabr ayının 1-nə əhalinin banklardakı əmanətlərinin milli valyuta ekvivalentində məbləği avqust ayı ərzində 100,2 milyon manat artaraq 7874,4 milyon manat təşkil etmişdir. Əmanətlərin 54,5 faizi xarici, 45,5 faizi isə milli valyutada qoyulmuşdur.

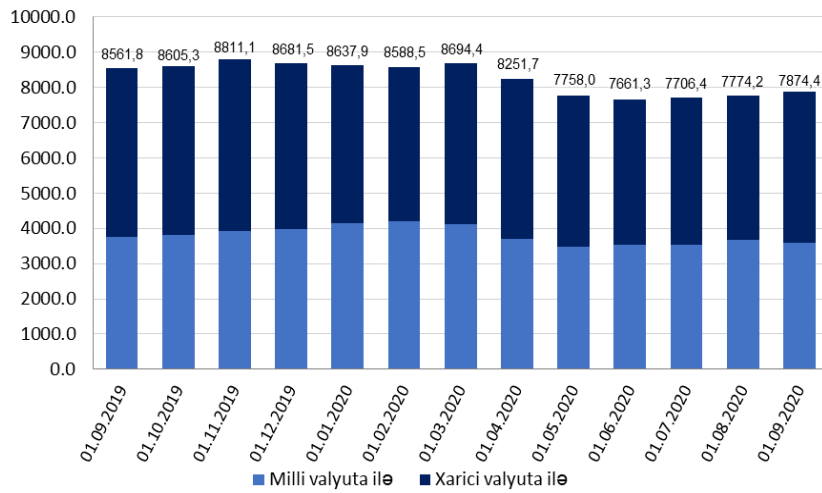
Cədvəl 73

Əhalinin əmanətləri

	2020-ci il sentyabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
Əhalinin əmanətləri – cəmi	7874,4	92,0
o cümlədən:		
milli valyutada	3579,1	95,0
xarici valyutada	4295,3	89,6

Qrafik 34

Əhəlinin əmanətləri, milyon manat

Sentyabr ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətə orta məzənnəsi 1,70 (ilin əvvəlindən 1,70) manata, 1 Avroya 2,01 (1,91) manata, 100 Rus rubluna 2,24 (2,41) manata bərabər olmuşdur.

Demoqrafik vəziyyət

İlin əvvəlindən ölkə əhalisinin sayı 40971 nəfər və ya 0,4 faiz artaraq 2020-ci il sentyabr ayının 1-i vəziyyətinə 10108079 nəfərə çatmışdır. Əhalinin sayının 52,8 faizini şəhər, 47,2 faizini kənd sakinləri, 49,9 faizini kişilər, 50,1 faizini isə qadınlar təşkil edir. Əhalinin bir kvadrat kilometrə düşən sayı 117 nəfər olmuşdur.

Cədvəl 74

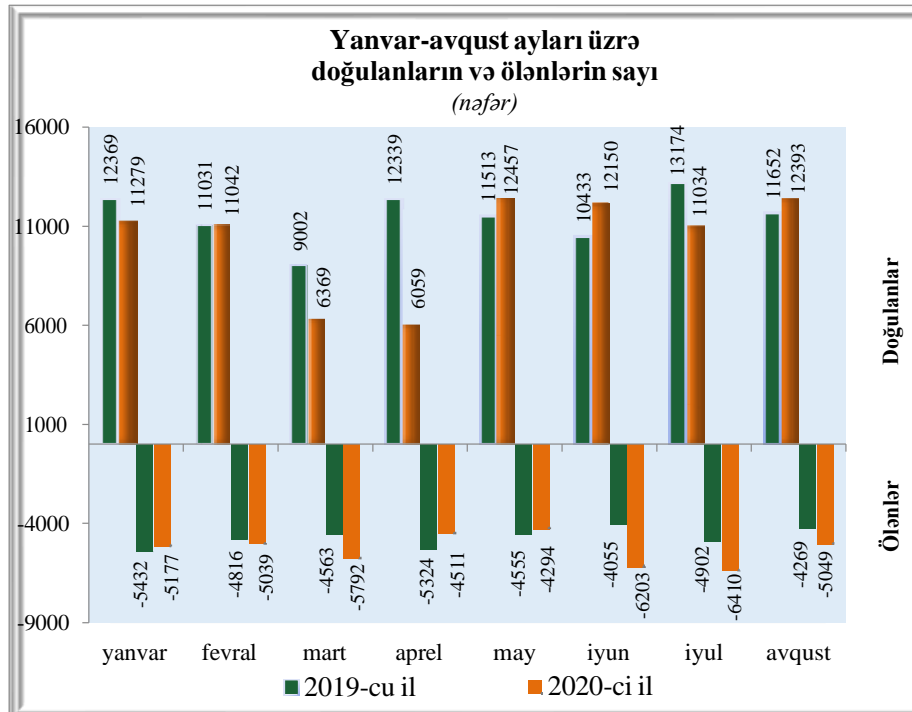
Əhalinin təbii hərəkətinin əsas göstəriciləri

	Yanvar - avqust ayları üzrə					
	Nəfər			Əhalinin hər 1000 nəfərinə ¹⁾		
	2020	2019	artım (+) azalma (-)	2020	2019	2020-ci il 2019-cu ilə nisbətən, faizlə
Təbii artım	40308	53597	-13289	6,0	8,2	73,2
doğulanlar	82783	91513	-8730	12,4	13,9	89,2
önlər	42475	37916	+4559	6,4	5,7	112,3
Nikahlar	23415	42163	-18748	3,5	6,4	54,7
Boşanmalar	9644	11317	-1673	1,4	1,7	82,4

¹⁾ Əmsallar il üçün hesablanmışdır

Cari ilin yanvar-avqust ayları ərzində Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən 82783 doğulan körpə qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə bu göstərici 12,4 təşkil etmişdir. Doğulanların 53,2 faizi oğlan, 46,8 faizi isə qız uşaqlarıdır. Körpələrdən 2252-si əkiz, 75-i üçəm, 4-ü isə dördəm doğulanlardır.

Qrafik 35

Ölkədə bu ilin ilk 8 ayında 42475 ölüm halı qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə ölüm səviyyəsi 6,4 təşkil etmişdir.

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında qeydiyyat şöbələri tərəfindən 23415 nikah və 9644 boşanma halları qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı 3,5, boşanmaların sayı isə 1,4 olmuşdur.

Cari ilin yanvar-avqust ayları ərzində Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Miqrasiya Xidmətinin müvafiq qurumları tərəfindən daimi yaşamaq üçün Azərbaycana 1086 nəfər gələn, Azərbaycandan isə 423 nəfər gedən qeydə alınaraq, miqrasiya saldosu müsbət 663 nəfər təşkil etmişdir.

Azərbaycan Respublikası
Dövlət Statistika Komitəsinin
sədri

Tahir Budaqov

Ə L A V Ə L Ə R

Əsas iqtisadi göstəricilərin dinamikası

	Sənaye məhsulu	Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	İstehlak qiymətləri indeksi	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi (bütün kanallar üzrə)
--	----------------	--	-----------------------------	--

2019-cu il
2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	103,4	99,9	101,7	102,7
yanvar-fevral	104,6	103,9	101,9	102,6
yanvar-mart	104,4	106,1	102,1	102,7
yanvar-aprel	102,2	107,5	102,4	102,7
yanvar-may	102,2	107,6	102,4	102,8
yanvar-iyun	101,5	106,7	102,5	102,8
yanvar-iyul	102,2	105,6	102,7	102,9
yanvar-avqust	102,0	104,2	102,6	102,9
yanvar-sentyabr	101,7	103,1	102,6	103,0

2020-ci il
2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	102,1	110,0	102,7	103,2
yanvar-fevral	100,9	101,6	102,8	103,1
yanvar-mart	100,8	86,8	103,0	101,2
yanvar-aprel	103,0	73,3	103,0	98,1
yanvar-may	100,4	68,7	102,9	98,3
yanvar-iyun	98,5	69,6	103,0	98,1
yanvar-iyul	97,3	70,9	102,9	97,9
yanvar-avqust	96,9	72,9	102,9	98,2
yanvar-sentyabr	95,5	73,5	102,9	98,4

**2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında
tikintinin əsas göstəriciləri
(bütün maliyyə mənbələri hesabına)**

	2020-ci ilin yanvar-sentyabr aylarında	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə
İstifadəyə verilmişdir:		
Yaşayış evləri, ümumi sahə, min kv.metr	4584,0	121,1
Xəstəxanalar, çarpayı	460	71,9
Ambulatoriya-poliklinika müəssisələri, bir növbədə gəlişlərin sayı	45	90,0
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat	10430,2	96,2
ondan		
məhsul istehsalı sahələrinə	6995,8	98,8
xidmət sahələrinə	2492,0	89,7
yaşayış evlərinin tikintisinə	942,4	95,7
Ümumi vəsaitdən tikinti-quraşdırma işlərində istifadə edilmişdir	6667,2	90,4

Əsas növ kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, ton

	2020-ci il yanvar- sentyabr	2019-cu il yanvar- sentyabr	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən	
			%	+, -
Dənlilər və dənli paxlalı bitkilər (qarğıdalısız)	2 921 508	3 236 128	90,3	-314 620
Dən üçün qarğıdalı	148 110	149 759	98,9	-1 649
Dənlilər və dənli paxlalı bitkilər – cəmi	3 069 618	3 385 887	90,7	-316 269
Pambıq	36 108	76 774	47,0	-40 666
Günəbaxan dən üçün	24 385	33 729	72,3	-9 344
Şəkər çuğunduru (emal üçün)	89 822	67 644	132,8	22 178
Tütün	4 717	4 251	111,0	466
Kartof	950 456	939 674	101,1	10 782
Tərəvəz	1 536 000	1 443 261	106,4	92 739
Bostan məhsulları	446 144	445 140	100,2	1 004
Meyvə və giləmeyvə	677 333	656 778	103,1	20 555
Üzüm	168 547	165 381	101,9	3 166
Yaşıl çay yarpağı	798,1	647,5	123,3	150,6

Əsas heyvandarlıq məhsullarının dinamikası

	2020	2019	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Ət istehsalı (diri çəkiddə), ton			
Yanvar	41 870	40 690	102,9
Yanvar-fevral	82 877	80 542	102,9
Yanvar-mart	126 603	122 939	103,0
Yanvar-aprel	171 195	166 144	103,0
Yanvar-may	207 479	201 358	103,0
Yanvar-iyun	260 447	252 518	103,1
Yanvar-iyul	298 351	289 268	103,1
Yanvar-avqust	342 921	332 610	103,1
Yanvar-sentyabr	387 091	375 452	103,1
Süd istehsalı, ton			
Yanvar	154 764	152 510	101,5
Yanvar-fevral	309 725	304 946	101,6
Yanvar-mart	475 581	467 536	101,7
Yanvar-aprel	659 899	649 847	101,5
Yanvar-may	859 425	845 891	101,6
Yanvar-iyun	1 056 671	1 037 164	101,9
Yanvar-iyul	1 242 016	1 219 165	101,9
Yanvar-avqust	1 411 904	1 386 039	101,9
Yanvar-sentyabr	1 602 082	1 574 048	101,8
Yumurta istehsalı, min ədəd			
Yanvar	160 348	144 164	111,2
Yanvar-fevral	315 704	283 001	111,6
Yanvar-mart	485 270	442 363	109,7
Yanvar-aprel	653 237	597 751	109,3
Yanvar-may	836 323	765 498	109,3
Yanvar-iyun	991 470	926 948	107,0
Yanvar-iyul	1 169 556	1 093 426	107,0
Yanvar-avqust	1 324 156	1 242 221	106,6
Yanvar-sentyabr	1 467 919	1 386 116	105,9
Yun istehsalı, ton			
Yanvar-mart	-	-	-
Yanvar-aprel	2 279	2 278	100,0
Yanvar-may	12 207	12 200	100,1
Yanvar-iyun	14 632	14 618	100,1
Yanvar-iyul	15 027	14 946	100,5
Yanvar-avqust	15 465	15 388	100,5
Yanvar-sentyabr	15 891	15 830	100,4

Mal-qaranın sayı
(ayın 1-i vəziyyətinə, min başla)

	İribuynuzlu mal-qara	o cümlədən inək və camışlar	Qoyun və keçilər
2015			
Yanvar	2 697,5	1 299,2	8 645,4
Aprel	2 701,9	1 298,4	8 784,4
İyul	2 708,2	1 301,3	8 807,4
Oktyabr	2 703,9	1 301,4	8 743,4
2016			
Yanvar	2 708,3	1 303,0	8 677,1
Aprel	2 719,6	1 302,6	8 828,0
İyul	2 724,9	1 303,6	8 823,2
Oktyabr	2 720,8	1 303,8	8 740,7
2017			
Yanvar	2 698,5	1 299,0	8 614,8
Aprel	2 706,8	1 300,8	8 785,5
İyul	2 707,7	1 299,9	8 767,1
Oktyabr	2 702,6	1 298,7	8 667,3
2018			
Yanvar	2 673,0	1 285,8	8 454,3
Aprel	2 684,1	1 290,0	8 659,2
İyul	2 691,3	1 290,7	8 649,0
Oktyabr	2 686,5	1 291,0	8 549,4
2019			
Yanvar	2 658,8	1 279,1	8 304,1
Aprel	2 672,7	1 284,8	8 563,7
İyul	2 674,0	1 284,9	8 542,7
Oktyabr	2 669,4	1 284,0	8 451,9
2020			
Yanvar	2 646,6	1 278,2	8 189,2
Aprel	2 658,3	1 284,9	8 386,0
İyul	2 666,8	1 286,2	8 395,7
Oktyabr	2 665,0	1 286,7	8 308,6

Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, min ton

	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında	2019-cu ilin müvafiq dövründə	2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	140 600,9	172 613,7	81,5
o cümlədən:			
Dəmir yolu	10 847,2	11 001,6	98,6
Dəniz	4 377,9	4 484,7	97,6
Hava	316,5	131,2	241,2
Boru kəməri	42 068,6	43 722,1	96,2
neft kəməri	26 577,4	29 381,9	90,5
qaz kəməri	15 491,2	14 340,2	108,0
Avtomobil	82 990,7	113 274,1	73,3

Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi, milyon ton-km

	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında	2019-cu ilin müvafiq dövründə	2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	57 586,3	66 917,5	86,1
o cümlədən:			
Dəmir yolu	3 573,0	3 700,5	96,6
Dəniz	2 394,8	2 529,0	94,7
Hava	1 584,5	668,8	236,9
Boru kəməri	43 445,9	47 348,1	91,8
neft kəməri	37 896,0	42 350,7	89,5
qaz kəməri	5 549,9	4 997,4	111,1
Avtomobil	6 588,1	12 671,1	52,0

Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması, min sərnişin

	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında	2019-cu ilin müvafiq dövründə	2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	931 739,1	1 487 368,4	62,6
o cümlədən:			
Dəmir yolu	1 669,7	2 548,6	65,5
Dəniz	17,1	15,8	108,2
Hava	522,4	2 103,0	24,8
Metro	69 609,0	169 740,7	41,0
Avtomobil	859 920,9	1 312 960,3	65,5
avtobus	827 907,6	1 260 748,5	65,7
taksi	32 013,3	52 211,8	61,3

Cədvəl 83

**Nəqliyyat sektorunda sərnişin dövriyyəsi,
milyon sərnişin-km**

	2020-ci ilin yanvar- sentyabr aylarında	2019-cu ilin müvafiq dövründə	2019-cu ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	15 092,9	24 731,7	61,0
o cümlədən:			
Dəmir yolu	153,9	396,3	38,8
Dəniz	7,8	6,8	114,7
Hava	890,0	3 709,7	24,0
Metro	768,1	1 872,9	41,0
Avtomobil	13 273,1	18 746,0	70,8
avtobus	12 527,7	17 581,9	71,3
taksi	745,4	1 164,1	64,0

Pərakəndə ticarət dövriyyəsi

	2019		2020	
	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	2898,5	102,7	3075,6	103,2
Fevral	2616,6	102,5	2783,1	103,1
Mart	3328,0	102,9	3383,6	98,0
I rüb	8843,1	102,7	9242,3	101,2
Aprel	2514,3	102,4	2273,8	87,0
May	2971,0	103,2	3051,1	99,0
İyun	3649,5	103,0	3678,5	97,5
II rüb	9134,8	102,5	9003,4	94,7
Yanvar- iyun	17977,9	102,8	18245,7	98,1
İyul	3130,4	102,8	3117,2	96,5
Avqust	3066,9	103,2	3201,4	101,0
Sentyabr	3402,2	103,3	3490,6	99,7
III rüb	9599,5	102,6	9809,2	98,7
Yanvar- sentyabr	27577,4	103,0	28054,9	98,4
Oktyabr	3545,5	103,8		
Noyabr	3296,3	108,1		
Dekabr	4972,5	104,1		
IV rüb	11814,3	104,5		
İllik	39391,7	103,6		

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin məhsul qrupları üzrə
dövriyyəsi və indeksləri**

	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		Qeyri-ərzaq malları	
	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2019				
Yanvar	1456,0	102,4	1442,5	103,1
Fevral	1325,3	102,1	1291,3	102,9
Mart	1690,8	102,5	1637,2	103,3
I rüb	4472,1	102,4	4371,0	103,1
Aprel	1232,8	102,5	1281,5	102,3
May	1482,8	102,6	1488,2	103,7
İyun	1757,2	102,7	1892,3	103,3
II rüb	4472,8	102,6	4662,0	103,2
Yanvar- iyun	8944,9	102,5	9033,0	103,1
İyul	1641,4	101,8	1489,0	103,8
Avqust	1631,8	103,1	1435,1	103,3
Sentyabr	1729,0	102,7	1673,2	104,0
III rüb	5002,2	102,6	4597,3	103,8
Yanvar – sentyabr	13947,1	102,6	13630,3	103,3
Oktyabr	1794,7	103,8	1750,8	103,9
Noyabr	1674,0	107,0	1622,3	109,2
Dekabr	2551,6	103,5	2420,9	104,8
IV rüb	6020,3	104,5	5794,0	105,7
Yanvar dekabr	19967,4	103,2	19424,3	104,0
2020				
Yanvar	1564,3	102,7	1511,3	103,6
Fevral	1430,4	102,7	1352,7	103,6
Mart	1846,3	103,0	1537,3	92,8
I rüb	4841,0	102,9	4401,3	99,5
Aprel	1328,7	101,7	945,1	72,8
May	1658,0	105,8	1393,1	92,3
İyun	1902,0	102,8	1776,5	92,5
II rüb	4888,7	103,4	4114,7	87,0
Yanvar- iyun	9729,7	103,1	8516,0	93,1
İyul	1769,3	103,1	1347,9	89,4
Avqust	1788,7	104,5	1412,7	97,1
Sentyabr	1833,7	101,7	1656,9	97,7
III rüb	5391,7	103,0	4417,5	94,8
Yanvar- sentyabr	15121,4	103,1	12933,5	93,7

İctimai iaşə dövryyəsinin dinamikası

	2019		2020	
	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	101 995,5	103,6	112 039,5	108,3
Fevral	100 335,0	103,4	110 923,8	109,5
Mart	114 777,0	103,1	56 376,5	48,6
I rüb	317 107,5	103,4	279 339,8	87,1
Aprel	98 288,1	103,8	24 858,8	25,1
May	120 895,0	102,9	38 197,8	31,3
İyun	149 641,0	104,5	34 744,0	23,0
II rüb	368 824,1	103,7	97 800,6	26,2
Yanvar- iyun	685 931,6	103,6	377 140,4	54,4
İyul	140 160,9	109,4	38 119,1	26,9
Avqust	140 970,0	109,3	48 334,1	33,9
Sentyabr	133 019,6	106,6	65 395,5	48,7
III rüb	414 150,5	108,5	151 848,7	36,7
Yanvar- sentyabr	1 100 082,1	105,4	528 989,1	47,6
Oktyabr	151 462,8	107,6		
Noyabr	160 455,9	109,9		
Dekabr	243 162,2	110,3		
IV rüb	555 080,9	109,4		
İllik	1 655 163,0	106,7		

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər

	2019		2020	
	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	768,7	100,8	817,6	104,8
Fevral	558,9	100,4	596,3	105,2
Mart	765,0	101,1	592,2	76,5
I rüb	2 092,6	100,8	2 006,1	94,5
Aprel	566,9	101,8	422,4	74,2
May	664,7	102,4	430,3	64,5
İyun	765,9	102,5	481,1	62,1
II rüb	1 997,5	102,1	1 333,8	66,3
Yanvar-iyun	4 090,1	101,5	3 339,9	80,8
İyul	802,4	103,3	503,6	62,1
Avqust	800,4	103,8	526,3	65,0
Sentyabr	877,9	103,1	567,2	63,8
III rüb	2 480,7	103,4	1 597,1	63,6
Yanvar-sentyabr	6 570,8	102,1	4 937,0	74,3
Oktyabr	868,3	103,6		
Noyabr	873,7	104,6		
Dekabr	1 294,5	108,1		
IV rüb	3 036,5	105,7		
İllik	9607,3	103,1		

Dövlət büdcəsinin aylıq və rüblük icrası

	Dövlət büdcəsinin gəlirləri		Dövlət büdcəsinin xərcləri	
	icra, milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	icra, milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2019-cu il				
Yanvar	2109,9	151,4	1276,7	130,7
Fevral	1439,9	118,4	1693,2	113,4
Mart	1906,9	97,6	2089,3	107,8
I rüb	5456,7	119,6	5059,2	114,8
Aprel	2064,4	100,4	2161,3	138,7
May	1527,6	94,0	2205,5	135,4
İyun	1447,4	89,6	1525,0	79,0
II rüb	5039,4	95,1	5891,8	115,2
İyul	2030,4	89,5	2151,6	101,3
Avqust	2374,9	121,7	1609,5	87,6
Sentyabr	2061,8	101,7	1978,5	90,7
III rüb	6467,1	103,5	5739,6	93,5
Oktyabr	2403,9	114,1	1766,2	83,9
Noyabr	1892,5	95,5	1718,5	90,4
Dekabr*	3138,9	135,8	4250,3	138,8
IV rüb*	7435,3	116,2	7735,0	109,5
2020-ci il				
Yanvar	1840,0	87,2	1403,2	109,9
Fevral	1792,2	124,5	1927,0	113,8
Mart	4200,2	220,3	1924,4	92,1
I rüb	7832,4	143,5	5254,6	103,9
Aprel	1763,2	85,4	2013,0	93,1
May	984,7	64,5	2124,7	96,3
İyun	1495,6	103,3	2338,5	153,3
II rüb	4243,5	84,2	6476,2	109,9
İyul	1966,5	96,9	2411,8	112,1
Avqust	1994,8	84,0	2213,3	137,5

*- ilkin məlumatlar əsasında

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında Azərbaycanın tərəfdaş
ölkələrlə xarici ticarət göstəriciləri***

min ABŞ dolları

Ölkələrin adı	Dövriyyə	İdxal	İxrac
Cəmi	16570632,2	6690523,1	9880109,1
o cümlədən:			
İtaliya	3357672,0	276856,9	3080815,1
Türkiyə	2899088,7	983926,0	1915162,7
Rusiya Federasiyası	1712661,9	1249348,8	463313,1
Çin	1308009,2	888584,1	419425,1
Ukrayna	555837,7	279482,6	276355,1
Amerika Birləşmiş Ştatları	506306,6	495645,3	10661,3
Almaniya	502573,0	354585,0	147988,0
Hindistan	500929,7	88381,1	412548,6
İsrail	396457,9	14290,0	382167,9
Gürcüstan	377507,7	43105,2	334402,5
Yunanıstan	354746,1	9455,5	345290,6
Xorvatiya	339403,5	1843,5	337560,0
İspaniya	268795,3	40597,0	228198,3
Birləşmiş Krallıq	238763,6	198308,3	40455,3
Çexiya	224482,1	33480,9	191001,2
İran İslam Respublikası	204206,0	181676,8	22529,2
İsveçrə	195454,0	56921,8	138532,2
Vyetnam	178877,2	45730,8	133146,4
Tunis	175338,0	2460,7	172877,3
Belarus	170263,4	72071,9	98191,5
Fransa	168952,7	113896,0	55056,7
Avstriya	147356,2	43651,4	103704,8
Portuqaliya	138497,6	7737,9	130759,7
Yaponiya	133410,9	130954,0	2456,9
Koreya Respublikası	117366,9	117310,6	56,3
Digər ölkələr	1397674,3	960221,0	437453,3

*Gömrük məlumatı

Azərbaycanın xarici ticarət saldosu

milyon ABŞ dolları

Dövr	2020-ci il			2019-cu il		
	Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:		Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:	
		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr
Yanvar	1409,2	-51,4	1460,6	254,4	-136,0	390,4
Fevral	52,1	-157,2	209,3	739,7	-147,3	887,0
Mart	107,0	-186,9	293,9	362,3	-212,3	574,6
I rüb	1568,3	-395,5	1963,8	1356,4	-495,6	1852,0
Aprel	1354,8	-59,5	1414,3	1179,5	-188,6	1368,1
May	-116,9	-72,7	-44,2	247,2	-125,5	372,7
İyun	-109,1	-64,0	-45,1	177,8	-100,4	278,2
II rüb	1128,8	-196,2	1325,0	1604,5	-414,5	2019,0
I y/illik	2697,1	-591,7	3288,8	2960,9	-910,1	3871,0
İyul	533,8	-128,2	662,0	875,4	-203,4	1078,8
Avqust	- 41,3	-145,6	104,3	302,0	-197,9	499,9
Sentyabr				352,9	-260,8	613,7
III rüb				1530,3	-662,1	2192,4
9 aylıq				4491,2	-1572,2	6063,4
Oktyabr				877,5	-226,1	1103,6
Noyabr				552,6	-208,4	761,0
Dekabr				47,1	-247,3	294,4
IV rüb				1477,2	-681,8	2159,0
İllik				5968,4	-2254,0	8222,4

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında ixrac olunan
mühüm növ məhsullar**

Malların adı	2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında		2019-cu ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən, faizlə	
	miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
Təzə tərəvəz, min ton	179,9	179751,9	106,1	114,1
Təzə meyvə, min ton	106,8	159523,6	84,2	91,1
Kartof, ton	81291,7	33759,6	132,1	126,0
Çay, ton	902,2	6215,7	93,3	100,2
Bitki yağları, ton	8844,8	7360,5	1,7 d.	151,8
Marqarin, qida üçün yararlı digər qarışıqlar, ton	2380,7	2573,1	126,3	128,6
Şəkər, ton	27318,1	11484,8	58,8	57,0
Meyvə və tərəvəz konservləri, ton	4394,8	5132,8	111,5	102,7
Meyvə və tərəvəz şirələri, ton	7312,0	10183,6	107,6	132,4
Təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu, min dkl	152,2	2456,1	42,0	53,0
Tütün, ton	2928,3	7092,9	72,2	79,9
Bentonit gili, min ton	115,5	6507,3	104,0	104,7
Xam neft, min ton	20746,8	6793284,1	96,7	65,0
Xam neft, min ton (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	19194,0	5655218,7	91,9	58,3
Reaktiv mühərriklər üçün və digər məqsədlər üçün kerosin, ton	84675,9	45265,3	61,4	53,3
Ağır destilyatlar və ya digər məqsədlər üçün qazoyllar, min ton	589,6	144602,1	111,9	58,9
Maye qaz, ton	24358,1	3117,9	54,7	31,0
Təbii qaz, mlyn. kub metr	8994,9	1702883,2	121,3	119,8
Təbii qaz, mlyn. kub metr (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	8892,9	1938136,5	114,7	120,8
Neft koksu, ton	92087,5	6058,4	55,5	36,7
Polietilen, ton	89747,1	58272,1	139,0	108,0
Pambıq lifi, ton	55926,9	76620,2	94,8	90,0
Pambıq ipliyi, ton	5488,9	11306,7	65,8	56,1
Qara metallardan borular, ton	13441,6	9719,0	1,9 d.	1,9 d.
Qara metallardan yarımfabrikatlar, ton	5119,4	1719,5	21,4	17,0
Emal olunmamış alüminium, ton	25501,1	41511,2	79,8	69,6

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında idxal olunan
mühüm növ məhsullar**

Malların adı	2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında		2019-cu ilin yanvar-avqust aylarına nisbətən, faizlə	
	miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
İribuynuzlu heyvan əti, ton	6801,9	25576,7	118,4	140,8
Quş əti və onun əlavə məhsulları, ton	21912,8	25370,7	90,1	91,4
Kərə yağı, digər süd yağları və pastaları, ton	11702,3	57917,6	138,9	137,3
Kartof, ton	93444,0	25411,9	101,2	105,4
Təzə tərəvəz, ton	21230,4	11821,9	129,9	139,2
Təzə meyvə, ton	86859,9	80182,1	115,1	104,2
Çay, ton	9250,1	37598,0	105,9	109,8
Buğda, min ton	688,7	147185,3	79,9	78,2
Bitki yağları, ton	89720,1	78700,9	102,9	118,1
Xam şəkər və şəkər, min ton	222,4	75574,7	99,6	91,2
Siqaretlər, mlyn. ədəd	710,7	14380,3	21,1	25,9
Sement və sement klinkerləri, ton	18184,2	3185,9	72,9	52,5
Dərman vasitələri, ton	14460,8	213052,7	1,7 d.	135,3
Mineral gübrələr, min ton	235,2	66774,5	94,3	77,3
Polietilen, ton	24389,3	25758,9	72,5	65,1
Rezin şinlər, min ədəd	1042,1	43934,5	79,8	89,2
Polad prokatı, min ton	209,8	156343,4	92,3	89,9
Qara metallardan çubuqlar, min ton	142,9	76533,3	1,8 d.	1,7 d.
Qara metallardan künclüklər, ton	24891,9	19162,0	92,0	94,2
Qara metallardan borular, min ton	107,8	178297,9	87,3	107,6
Məişət kondisionerləri, min ədəd	129,6	31348,0	69,1	70,8
Məişət soyuducuları, ədəd	21619	5597,2	103,1	119,9
Paltaryuyan maşınlar, min ədəd	104,5	20090,0	88,9	82,9
Hesablama maşınları, blok və qurğuları, min ədəd	401,6	82962,2	114,8	150,3
Minik avtomobilləri, ədəd	31026	348211,6	128,8	104,0
Avtobuslar, ədəd	108	9167,9	43,9	33,2
Yük avtomobilləri, ədəd	1960	28540,4	86,6	78,9
Oturacaq, ofis, mətbəx, yataq və digər mebellər, min ədəd	372,0	31034,5	76,4	64,9

Cədvəl 93

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, milli statistika xidmətlərinin məlumatlarına əsasən)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızstan	Moldova	Rusiya	Tacikistan	Türk-mənistan	Özbəkistan	Ukrayna
Ümumi Daxili Məhsul	97,0	94,3 ¹⁾	98,7	98,2 ^{1)*}	94,1	92,8 ¹⁾	96,6 ¹⁾	107,0 ²⁾³⁾	105,9 ¹⁾	100,2 ¹⁾	88,6 ⁴⁾
Sənaye məhsulunun ümumi həcmi	96,9	100,9	97,8	100,4	100,1	93,7 ⁵⁾	95,5	109,6	...	94,8	92,6
Sənaye məhsulu istehsalçılarının qiymət indeksi	72,9	101,5	104,7	90,7	118,2	102,4	94,8	102,0	...	118,7	94,8
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər	100,7	80,9	98,3	93,9	85,3	85,1 ¹⁾	96,0 ¹⁾	94,5	...	87,2 ¹⁾	65,1 ¹⁾⁶⁾
Ümumi istifadədə olan dəmir yolu ilə yük daşınması	100,5	111,4	83,1	101,4	103,6 ⁷⁾	64,0 ⁵⁾	96,0	116,4	...	101,1 ¹⁾	94,7
Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	98,2	84,6	102,7	90,5	81,3	...	94,9	97,6	...	98,3	106,0
o cümlədən satış müəssisələrinin pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	103,4	84,8	104,3	95,8	86,2	100,7 ⁸⁾	95,6	98,2	...	109,4	105,9
İstehlak qiymətlərinin indeksi	102,9	100,8	105,0	106,6	105,6	105,0	103,0	108,6	...	113,7	102,4
Əhalinin gəlirləri (faktiki qiymətlərlə)	100,1 ⁹⁾	...	110,7 ⁵⁾	...	...	...	99,6 ^{1)*}	...	...	...	...
Əhalinin mal alınması və xidmətlərə xərcləri (faktiki qiymətlərlə)	95,3 ⁹⁾	...	...	...	...	...	92,6 ^{1)*}	...	...	...	...
Sərəncamda qalan real gəlirlər	95,8 ⁹⁾	...	104,5 ⁵⁾	...	...	...	96,3 ^{1)*}	...	...	...	...
İqtisadiyyatda işləyənlərin orta aylıq əməkhaqqı	121,7 ⁵⁾	104,7*	113,6	114,6*	109,4 ⁵⁾	108,8 ¹⁾	105,8 ⁵⁾	100,5 ⁵⁾	...	122,0 ¹⁾	108,8
İşçi qüvvəsinin müayinəsi əsasında işsizlərin ümumi sayı	...	...	90,9 ¹⁾	...	...	...	147,6*	...	...	...	...
Məşğulluq xidməti orqanlarından rəsmi qeydiyyatdan keçmiş işsizlərin sayı (dövrün sonuna)	...	97,0	83,3	124,8	94,5	219,0	в 5,1 p*.	99,0 ⁵⁾	...	...	...

...ardı

**2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, daimi qiymətlərlə)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızstan	Moldova	Rusiya	Taciki- stan	Türk- mənistan	Özbəki- stan	Ukrayna
İxrac (faktiki qiymətlərlə)-cəmi	91,1 ¹⁰⁾	94,0	81,7 ⁵⁾	86,7 ⁵⁾	101,7 ⁵⁾	87,2 ⁵⁾	76,2 ¹¹⁾	149,1	...	82,3 ⁵⁾	92,6 ⁵⁾
o cümlədən											
MDB dövlətlərinə	120,7	85,2	89,6	81,1	79,2	94,8	83,7	71,3	...	70,9	86,8
MDB üzvü olmayan dövlətlərə	89,3	97,7	71,2	87,9	119,2	85,9	75,0	194,0	...	86,9	93,6
İdxal (faktiki qiymətlərlə)- cəmi	56,6 ¹⁰⁾	87,6	80,1 ⁵⁾	93,5 ⁵⁾	69,1 ⁵⁾	87,4 ⁵⁾	92,3 ¹¹⁾	94,3	...	85,3 ⁵⁾	85,3 ⁵⁾
o cümlədən											
MDB dövlətlərinə	74,8	106,1	72,8	90,8	84,0	90,7	87,5	704,4	...	96,1	64,3
MDB üzvü olmayan dövlətlərdən	51,8	79,1	91,3	95,4	55,2	86,3	93,0	78,5	...	80,1	90,8

¹⁾ 2020-ci ilin yanvar-iyunu 2019-cu ilin yanvar-iyununa nisbətən

²⁾ 2020-ci ilin yanvar-martı 2019-cu ilin yanvar-martına nisbətən

³⁾ İqtisadiyyatın əsas sahələrinin qısamüddətli inkişaf göstəricisi.

⁴⁾ 2020-ci ilin II rübü 2019-cu ilin II rübünə nisbətən

⁵⁾ 2020-ci ilin yanvar-iyulu 2019-cu ilin yanvar-iyuluna nisbətən

⁶⁾ Qeyri-maddi aktivlərə yönəldilən investisiyalar daxil olmaqla

⁷⁾ Yüklənmiş yüklər

⁸⁾ 2020-ci ilin yanvar-iyulu 2019-cu ilin yanvar-iyuluna nisbətən. Ticarət müəssisələrinin avtomobil və motosikllər nəzərə alınmadan əmtəə satışından əldə olunan gəlirləri

⁹⁾ Milli hesablar sisteminin metodologiyasına əsasən

¹⁰⁾ 2020 -ci ilin yanvar-iyulu 2019-cu ilin yanvar-iyuluna nisbətən. Müqayisəli qiymətlərlə verilir.

¹¹⁾ 2020 -ci ilin yanvar-iyulu 2019-cu ilin yanvar-iyuluna nisbətən. Rusiya Bankının tədiyə balansının məlumatlarına əsasən.

* Qiymətləndirmə

Qeyd: Ukrayna üzrə məlumatlar Ukraynanın Dövlət statistika xidmətinin rəsmi saytından götürülmüşdür.

METODOLOJİ İZAHLAR

Ümumi daxili məhsul (ÜDM) milli hesablar sisteminin ən mühüm göstəricilərindən biridir. ÜDM həm istehsal, həm də xidmətlər sahələrində rezident vahidlərin iqtisadi fəaliyyətinin son nəticəsini xarakterizə edir və bu vahidlərin son istehlak üçün məhsul və xidmətlər istehsalı üzrə yaratdığı əlavə dəyərlə ölçülür.

ÜDM ölkədə məhsul və xidmətlər istehsalçıları arasında bölüşdürülən ilkin gəlirlərin, yəni maddi işçilərə verilən əməkhaqqının, istehsala və idxala görə xalis vergilərin, ümumi mənfəətin və ümumi qarışıq gəlirlərin məbləği, başqa sözlə desək gəlirlər üsulu ilə də müəyyənləşdirilə bilər.

Ümumi daxili məhsuldan istifadə edilməsi (xərclər üsulu) məhsul və xidmətlərin son istehlakını, əsas kapitalın ümumi yığımını, maddi dövrüyyə vəsaitləri ehtiyatlarının dəyişməsinə, qiymətlilərin (sərvətlərin) xalis əldə edilməsini və məhsul və xidmətlərin ixrac və idxal saldosunu özündə birləşdirir.

Məhsula və idxala xalis vergilər - subsidiyalar çıxılmaqla məhsula və idxala vergilərdir.

Məhsula görə vergi və idxal (ixrac) vergiləri. Məhsula görə vergilər adətən məhsul və ya xidmət vahidinə görə, yəni rezidentlər tərəfindən istehsal edilən, satılan və ya idxal edilən məhsul və xidmətlərin miqdarına, yaxud dəyərinə mütənasib olaraq alınan vergilərdir. Onlara əsasən aşağıdakı vergilər aid edilir:

- əlavə dəyər vergisi (ƏDV);
- aksizlər, satışa görə vergilər və s;
- ayrı-ayrı xidmət növlərinə görə vergilər (nəqliyyat, rabitə xidmətlərinə görə vergilər, sığorta vergiləri, reklam, əyləncələrə, oyun və lotereyalara, idman tədbirlərinə görə vergilər və s);
- dövlətin gəlirini artırmaq məqsədilə müəyyən növ məhsul və xidmətlərin istehsalına və yerləşdirilməsinə qanunla inhisar hüququ verilən dövlət müəssisələrinin mənfəəti (fiskal inhisarçıların mənfəəti);
- idxal və ixrac vergiləri, gömrük rüsumları.

Dəyər ifadəsində sənaye məhsulunun həcmində - əsas fəaliyyəti sənaye olan müəssisələr (hüquqi şəxslər) və onların ayrı-ayrı xüsusişdirilmiş bölmələri, hüquqi şəxs yaratmadan sənaye fəaliyyəti göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən, habelə ev təsərrüfatları tərəfindən satılmaq üçün istifadə olunmuş sənaye məhsulunun, sənaye xarakterli işlərin, xidmətlərin dəyəri daxil edilir. Bura sənaye müəssisəsinin və fərdi sahibkarın bütün bölmələri tərəfindən kənara satılmış, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə verilmiş, özünün əsas fondlarının (vəsaitlərinin) tərkibinə daxil edilmiş, eləcə də əmək haqqı kimi öz işçilərinə verilmiş məmulat və məhsulların dəyəri, həmçinin hesabat dövründə və ya əvvəllər istehsal olunmasından asılı olmayaraq hesabat dövründə kənara, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə satılmış özünün istehsalı olan yarımfabrikatların dəyəri daxil edilir. Dəyəri hazır məhsulun istehsalçısı tərəfindən ödənilməyən xammal və materiallardan hazırlanan məmulat bu xammal və materialların dəyəri çıxılmaqla faktiki qüvvədə olan buraxılış qiymətləri ilə sənaye məhsulunun dəyərinə daxil edilir. Sənaye müəssisələrində məhsulun dəyəri zavoddaxili dövriyyənin dəyəri nəzərə alınmadan zavod metodu ilə müəyyən edilir.

Sahibkarlıq subyektlərinin üzərinə düşən informasiya yükü nəzərə alınaraq mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə rəsmi statistika hesabatlarının təqdim edilməsi dövriliyi rüblük müəyyən edilmişdir.

Bununla əlaqədar aylıq dövrilik üzrə məlumatların tamlığını təmin etmək məqsədilə mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə əvvəlki hesabat rübü üzrə əldə edilmiş məlumatlar əsasında növbəti ay üzrə müvafiq qiymətləndirmə aparılmışdır.

Sənaye istehsalı indeksi - dəyər ifadəsində sənaye məhsulunun həcmində dəyişməsinin dinamikasını xarakterizə edir. Sənaye statistikasında tətbiq edilən metodologiyaya görə, artım (azalma) sürətləri məhsulun natura ifadəsində istehsalına əsaslanmaqla yanaşı aqreqasiya zamanı çəkilər sistemində dəyər ifadəsində “əlavə dəyər” göstəricisi istifadə olunur.

Sənaye istehsalı indeksinin hesablanmasında mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə məlumatlar yalnız rüblük dövrilikdə nəzərə alınır.

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər – bütün növ əsas vəsaitlərin alınmasına, yaradılmasına və təkrar istehsalına yönəldilmiş xərclərin məcmusudur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər tikinti-quraşdırma işlərinə, quraşdırılması tələb olunan və ya tələb olunmayan, tikili və obyektlərin smetasına daxil olan və ya daxil olmayan maşın və avadanlıqların alınmasına və quraşdırılmasına, işçi və məhsuldar heyvanların alınmasına, çoxillik əkmələrin və meşəzolaqlarının salınmasına, layihə-axtarış və sair işlərin yerinə yetirilməsinə sərf edilən xərclərin cəmindən ibarətdir. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyələşdirmə mənbələri müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaitləri (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcələr), əhəlinin şəxsi vəsaitləri, bank kreditləri, büdcədən kənar fondların vəsaitləri və digər vəsaitlər ola bilər.

Sahibkarlıq subyektlərinin üzərinə düşən informasiya yükü nəzərə alınaraq mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə rəsmi statistika hesabatlarının təqdim edilməsi dövriliyi rüblük müəyyən edilmişdir.

Bununla əlaqədar aylıq dövrilik üzrə məlumatların tamlığını təmin etmək məqsədilə mikro sahibkarlıq subyektləri üzrə əvvəlki hesabat rübü üzrə əldə edilmiş məlumatlar əsasında növbəti ay üzrə müvafiq qiymətləndirmə aparılmışdır.

Tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilən vəsait – yeni tikilən, yenidən qurulan, genişləndirilən bütün növ bina və qurğuların layihə-smeta sənədlərində yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuş tikinti işlərinə və tikintinin smetasına daxil olan və daxil olmayan avadanlıqların quraşdırılması işlərinə sərf edilmiş vəsaitlərin yekunundan ibarətdir.

Məhsul istehsalı obyektlərinin tikintisinə – sənaye, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq və tikinti fəaliyyət sahəsi obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

Xidmət sahələri obyektlərinin tikintisinə – ticarət, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, informasiya və rabitə, daşınmaz əmlak, təhsil, səhiyyə, istirahət, əyləncə və incəsənət və digər xidmət sahələri obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

Neft sektoru üzrə əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər - xam neftin, təbii qazın hasilatı və neft məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan müəssisələrin əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitləridir.

Qeyri-neft sektoru üzrə əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər dedikdə, neft sektoru üzrə əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər istisna olmaqla, ölkə iqtisadiyyatının bütün fəaliyyət sahələrində əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər başa düşülür.

Xarici mənbələrdən əsas kapitalla yönəldilmiş xarici vəsaitlər – xarici sərmayədarlar tərəfindən yeni tikintiyə, yenidənqurma və genişləndirmə üzrə tikinti işlərinə, maşın və avadanlıqların əldə edilməsinə sərf edilən investisiyalar aiddir. Buraya həmçinin tikinti işlərində istifadə edilmiş xarici kreditlər, qrantlar və humanitar yardımlar hesabına istifadə edilmiş vəsaitlər də daxildir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitalla yönəldilmiş daxili vəsaitlər – mənşəyi xarici vəsaitlər olmayan, ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaiti (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcə), ölkə vətəndaşlarının şəxsi vəsaitləri və ölkə banklarının kreditləri hesabına əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlərin məcmusudur.

Podrat müqavilələri ilə yerinə yetirilən tikinti işlərinin dəyərinə – tikinti müəssisələri ilə tikinti işlərinin həyata keçirilməsini maliyyələşdirən sifarişçi müəssisə və təşkilatlar arasında bağlanmış müqavilələr əsasında tikinti müəssisələrinin öz gücləri ilə yerinə yetirdikləri bütün növ tikinti işlərinin və xidmətlərin dəyəri aiddir. Bu işlərə tikinti-quraşdırma (yeni tikinti, yenidənqurma, genişləndirmə), əsaslı təmir, cari təmir və digər işlərin və xidmətlərin dəyəri daxildir.

İstifadəyə verilmiş yaşayış evlərinin ümumi sahəsi – ümumi sahəyə mənzildəki bütün otaqların sahəsi, mətbəxlərin, dəhlizlərin, sanitar qovşaqlarının, vanna və qarderobların, anbarların, eyvanların, lociyaların və digərlərin sahəsi daxildir.

Yaşayış evlərində mənzillər – daimi yaşayış üçün istifadə olunan, başqa yaşayış mənzilləri ilə daxili əlaqəsi olmayan və özünün pilləkən meydançasına, ümumi dəhlizə və ya bilavasitə küçəyə çıxış yolu olan sahədir. Mənzil bir neçə otaqdan ibarət ola bilər.

Kənd, meşə və balıqçılıq təsərrüfatının ümumi məhsulu dedikdə, bu sahədə (kənd, meşə və balıqçılıq) həm satış, həm də şəxsi istehlak məqsədilə istehsal edilmiş məhsul və xidmətlərin ümumi dəyəri nəzərdə tutulur. O, bitkiçilik və heyvandarlıqda, ovçuluq, meşəçilik və balıqçılıq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulların (xidmətlərin) dəyəri əsasında formalaşır.

Bitkiçilik və heyvandarlığın ümumi məhsuluna istehsal olunmuş bitkiçilik və heyvandarlıq məhsullarının dəyəri, bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinin dəyişməsi və göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyəri daxil edilir.

İstehsal olunmuş bitkiçilik məhsulunun dəyərinə kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının – dənli, texniki bitkilərin (yağlı bitkilərin toxumları, şəkər çuğunduru, tütün və s.), kartof, tərəvəz və bostan bitkilərinin, meyvə və giləmeyvənin, digər bitkiçilik məhsullarının (yemlik kökümeyvənilər, quru ot, küləş, senaj, silos, güllər və s.) dəyəri daxil edilir.

Bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinə torpağın becərilməsinə çəkilən xərclər (payız şumlaması, herik şumlanması, məhsulu gələcək dövrlərdə əldə olunacaq payızlıq taxılın əkini üçün zəmin hazırlanması), yatırım xərcləri, bağların becərilmə və saxlanma xərcləri daxildir.

Heyvandarlıqda istehsal olunmuş məhsulların dəyəri kənd təsərrüfatı heyvanlarından alınmış məhsulların (süd, yumurta, yun, dəri və s.) dəyəri, kəsim üçün satılmış mal-qara və quşların dəyəri, arıçılıq və xəzli heyvandarlıq məhsullarının dəyərindən ibarətdir.

Göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyərinə tarlaçılıq, açıq torpaqda tərəvəzçilik və gülçülük sahəsində, qorunan torpaqlarda becərilmə üzrə, bağçılıq, üzümçülük sahəsində və digər çoxillik əkmələrə göstərilən xidmətlər, aqromeliorasiya xidmətləri, kənd təsərrüfatı bitkilərinin xəstəlik və ziyanvericilərdən qorunması, gübrələrin hazırlanması və gətirilməsi, heyvanların yetişdirilməsi, məhsul yığımından sonrakı kənd təsərrüfatı xidmətləri, çoxaldılma üçün toxumun emal və hazırlanması, tinglik xidmətlərinin dəyəri daxildir.

Ovçuluq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulun dəyərinə vəhşi heyvanların və ov quşlarının ovlanmasıdan əldə olunmuş dəyər, ovçuluq təsərrüfatının aparılması (vəhşi heyvanların qorunması, onların sayının və yayılmasının uçotu, ovçuluq təsərrüfatlarının yaradılması və ovçuluq təsərrüfatlarında iqtisadi müşahidələrin aparılması və s.) xərcləri, vəhşi heyvanların və ov quşlarının yetişdirilməsi və ovlanması üçün göstərilən xidmətlərin dəyəri daxil edilir.

İstehsal olunmuş meşəçilik və ağac tədarükü məhsullarının dəyərinə meşəyə qulluq və əsas istifadə ilə bağlı doğranmanın gedişində alınmış oduncaq, meşə əkmələrinin rekonstruksiyası ilə əlaqədar kəsmələr və seçmə sanitar kəsmələr, meşələrin becərilməsi, bərpası və salınması xərcləri, meşəçilik və ağac tədarükü ilə əlaqədar xidmətlərin dəyəri aid olunur.

Balıqçılıq və dəniz məhsullarının dəyərinə ovlanmış balığın, dəniz məhsullarının (xərçəngkimilər, molyusklar, tısbağalar, suitilər, dəniz kirpisi, təbii mirvarilər, mərcanlar, yosunlar və s.) dəyəri, dəniz orqanizmlərinin və bitkilərinin yetişdirilməsinə, mühafizəsinə çəkilən xərclər, biotexniki tədbirlərin yerinə yetirilməsi (süni kürütökmə yerlərinin quraşdırılması balıq ehtiyatlarının artırılması, vətəgə əhəmiyyətli balıqların təkrar istehsalı), balıqçılıq və balıq ovlanması ilə bağlı göstərilən xidmətlərin dəyəri daxildir.

Mal-qaranın sayı haqqında məlumatlar kənd təsərrüfatı müəssisələri üzrə rəsmi statistik hesabat formaları, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatları üzrə kənd ərazi icra dairələrinin (vahidlərinin) hesabatları və seçmə müayinə materiallarına əsasən hesablanması yolu ilə müəyyən olunur.

Nəqliyyat sektorunda yük daşınması - mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq əsas fəaliyyəti nəqliyyat işi olan hüquqi şəxslər-müəssisələr və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər tərəfindən kommersiya məqsədilə daşınmış yüklərin həcmidir.

Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi - nəqliyyat müəssisələri və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərin-fərdi sahibkarların

nəqliyyat vasitələrinin daşdığı yükün həcmi daşınmış məsafə ilə əlaqədə ton-kilometrlərlə ifadə edilir. Bu göstərici hər bir reys üzrə daşınmış yükün tonla miqdarının daşınma məsafəsinə-kilometrlərə vurulması hasillərinin cəmi kimi hesablanır.

Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması - ölkə ərazisində və beynəlxalq marşrutlarda bütün növlərdən olan qatarlar, gəmilər, avtobus, taksi, təyyarə və metro vasitəsi ilə daşınmış sərnişinlərin sayını əhatə edir. Sərnişin daşınmasının həcminə, gediş haqqını almaq üçün tətbiq edilən tarif dərəcəsinə asılı olmayaraq, ölkə daxilində və beynəlxalq xətlərdə daşınmış sərnişinlərin hamısı (ödəniş etmədən getmək hüququ olan sərnişinləri də daxil etmək şərti ilə) daxildir.

Nəqliyyat sektorunda sərnişin dövriyyəsi – sərnişindəşma nəqliyyatının işinin həcmi məsafə ilə xarakterizə edilir və sərnişin-kilometrlə ölçülür. Sərnişin dövriyyəsi daşınmış sərnişinlərin sayını onların daşınma məsafəsinə vurmaq yolu ilə hesablanır.

Rabitə xidmətlərinin dəyəri - rabitə müəssisəsinin əsas fəaliyyətindən əldə olunan gəlirlərdir və bu göstərici idarə, müəssisə və təşkilatlara, habelə əhaliyə göstərilmiş rabitə xidmətləri müqabilində rabitə müəssisəsinin əldə etdiyi pul vəsaitinin cəmini xarakterizə edir. Buraya poçt rabitəsi, feldyeger və xüsusi rabitə, sənədli elektrik rabitəsi, şəhərlərarası və beynəlxalq telefon rabitəsi, şəhər telefon rabitəsi, kənd telefon rabitəsi, radiorabitə, radio və televiziya yayımı və peyk rabitəsi, naqilli səs yayımı üzrə radiotezliklərin ayrılması, qeydiyyatı, istismarı və nəzarəti, naqilsiz radiorabitə üzrə, mobil telefon rabitəsi, internet xidmətləri, İSDN xidmətləri, ADSL və HDSL xidmətləri, DATA xidmətləri, simsiz yerli telefon rabitəsi xidmətləri və digər rabitə xidmətləri üzrə əldə olunmuş gəlirlər daxildir.

Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi - əmtəələrin tədavül sferasından şəxsi istehlak sferasına hərəkətinin son mərhələsini, əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

İaşə əmtəə dövriyyəsi - iaşə şəbəkələri vasitəsi ilə kulinariya məhsulları, xörəklər, yarımfabrikatlar, həmçinin

aşpazlıq emalından keçməmiş digər əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər - əhalinin sifarişi ilə, onun şəxsi tələbatını ödəmək üçün göstərilən və haqqı əhali tərəfindən ödənilən xidmətlərin dəyərini əks etdirir.

İxrac - ölkədə istehsal olunmuş və ya başqa ölkələrdən gətirilmiş malların (təkrar ixrac) ölkə sərhədlərindən kənara göndərilməsidir. Ölkənin öz istehsalı sayılan mallara, həmçinin ölkəyə gətirilən və təkrar emal olunaraq əsas kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərini dəyişən xarici mənşəli mallar da daxil edilir.

İdxal - ölkədə istehlak etmək və ya təkrar ixrac edilmək üçün ölkə sərhədlərindən kənardan mal gətirilməsidir.

Xarici ticarət dövriyyəsi - idxal və ixracın dəyərinin cəmidir.

Xarici ticarət saldosu - ixrac və idxalın fərqidir. Əgər ixrac idxaldan çoxdursa müsbət saldo, idxal ixracdan çoxdursa mənfi saldo alınır.

Orta aylıq nominal əməkhaqqı – hesablanmış əməkhaqqı fondunun (vergilər və digər sosial ödəmələr daxil olmaqla) faktiki işləmiş işçilərin sayına (sosial, habelə ödənişsiz məzuniyyət verilmiş işçilər istisna olmaqla) bölünməsi ilə müəyyən edilir.

Büdcə - Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədidir.

Büdcə gəlirləri - Azərbaycan Respublikasının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən olunmuş qaydada dövlət büdcəsinə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə daxil olan vergilər, rüsumlar, digər ödənişlər və daxilolmalardır.

Büdcə xərcləri - büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsaitdir.

Büdcə kəsiri (defisit) - büdcə xərclərinin gəlirlərlə təmin olunmayan məbləğidir.

Büdcə artıqlığı (profisit) - büdcə gəlirlərinin büdcə xərclərindən artıq olan məbləğidir.

Maliyyə nəticələrinin (mənfəət (+) zərər (-) saldosu) – təşkilatın bütün təsərrüfat əməliyyatlarında, mühasibat uçotu əsasında aydınlaşdırılmış son maliyyə nəticələridir ki, məhsul (mal və xidmətlər) satışından əldə edilən mənfəəti (zərər), əks etdirərək, təşkilatın digər əmlakından, əsas vəsaitlərdən və satışdankənar əməliyyatlardan alınan gəlirlərin bu əməliyyatlara çəkilən xərci qədər azaldılan hissəsidir.

Pul aqreqatı M2 Milli valyuta hesabatlarında, cari hesabatlarda və qeyri-maliyyə təşkilatları və fiziki şəxs depozitlərinin tədaviyə (bankdan kənar) olan nağd pulların həcmi və qalıq vəsaitini özündə əks etdirir.

İqtisadi fəal əhali – məşğul və işsiz əhəlinin ümumi sayıdır.

İqtisadi qeyri-fəal əhali – məşğul olmayan, müəyyən dövr ərzində iş axtarmayan və işə başlamağa hazır olmayan 15 və yuxarı yaşda olan şəxslərdir.

Məşğul əhali - Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə zidd olmayan və bir qayda olaraq qazanc (gəlir) gətirən hər hansı fəaliyyətlə məşğul olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslər və əcnəbilərdir.

İşsiz əhali – işi və qazancı olmayan, işə başlamağa hazır olub, müvafiq icra hakimiyyəti orqanında işaxtaran kimi qeydiyyatda alınan əmək qabiliyyətli yaşda olan əmək qabiliyyətli şəxslərdir. Bu şəxslər, milli qanunvericiliyə uyğun olaraq işsiz statusu almaq hüququna malikdir.

İşsizliyin səviyyəsi – işsizlərin sayının iqtisadi fəal əhəlinin sayında faizlə ölçülən xüsusi çəkisidir.

İstehlak qiymətləri indeksi (İQİ) – orta alıcılıq qabiliyyətli alıcının aldığı malların və istifadə etdiyi xidmətlərin qeydə alınmış məcmusunun dəyərinin ümumi dəyişməsinə səciyyəvləndirən nisbi göstəricidir. Bu göstərici müəyyən dövr ərzində istehlak edilən malların və xidmətlərin dəyişməz qaldığı şəraitdə əhəlinin istehlak xərclərinin ümumi

məbləğinin dəyişməsinə əks etdirir. İQİ-nin başlıca təyinatlı istehlak mallarının və xidmətlərin qiymət dinamikasının müəyyənləşdirilməsidir.

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi (SQİ) – baza sənaye müəssisələri və təşkilatlarının təmsilçi mallarının qiymət qeydiyyatı əsasında hesablanır. Qeydiyyat üçün cari ayda istehsal olunan və yüklənən məhsulların faktiki qiymətləri (əlavə dəyər vergisi, aksizlər, məhsulun maya dəyərinə aid olmayan daşınma xərcləri və s. vergi ödəmələri nəzərə alınmadan) götürülür. Sənaye məhsulları istehsalçıların qiymət indeksi həm məhsullar, həm də iqtisadi fəaliyyət növlərinə görə hesablanır.

Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi (KTQİ) – kənd təsərrüfatı müəssisələri, fermer təsərrüfatları və ev təsərrüfatları tərəfindən müxtəlif kanallar üzrə realizə edilən kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətlərinin səviyyəsi və dinamikasını xarakterizə edir. Kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətləri üzərində müşahidə kənd təsərrüfatı müəssisələrinin seçmə şəbəkəsi üzrə həyata keçirilir.

Alınmış məlumatlar kənd təsərrüfatı məhsullarının realizə şərtlərinin dəyişməsinin təhlilində və kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıların gəlirlərinin dəyişməsində qiymətin rolunun aydınlaşdırılmasında istifadə edilir.

Tikinti-quraşdırma işlərində istehsalçı qiymətləri indeksi - “Tikinti” iqtisadi fəaliyyət növünü xarakterizə edən qiymət statistikasının sisteminin göstəricilərindən biri hesab olunur və “tərkib elementləri” metodu ilə hesablanır. Tikintidə qiymətlərin dinamikası üçün ən vacib, tipik tikinti məhsullarının - yerüstü tikililər və yol qovşaqlarında istifadə olunan məhsulların müayinəsi aparılır.

İndeksin hesablanması üçün informasiya mənbəyi kimi tikinti təşkilatlarının seçmə şəbəkəsinin statistik müayinə məlumatları çıxış edir. Tikinti-quraşdırma işlərinin hər bir növü üzrə hesabat və əvvəlki dövrün faktiki qiymətlərinin müqayisəsi yolu ilə fərdi indeksləri hesablanır. Daha yüksək səviyyələrdə qiymət indekslərinin aqreqasiyası zamanı seçilmiş tipik tikili növlərinin inşasında ilkin iş və elementlərin

dəyər qiymətləndirilməsi ilə əsaslandırılmış çəki strukturundan istifadə olunur.

Tikintidə mövcud olan smeta-normativ bazasına əsaslanan tikinti elementləri bundan sonra respublika ərazisini təmsil edən tikililərin standart tipləri üzrə aqreqasiya olunur.

Nəqliyyat sektorunda yükdaşıma qiymətləri indeksi - ayrı-ayrı nəqliyyat növlərinin yükdaşıma qiymətlərinin dəyişmə templərinin qiymətləndirilməsi üçün həmçinin, ümumi daxili məhsulun (ÜDM) artma (azalma) tempinin hesablanması üçün istifadə olunan deflyator indekslərin və digər makroiqtisadi göstəricilərin müəyyən edilməsi üçün nəzərdə tutulub. Onlar nəqliyyat təşkilatlarının müxtəlif nəqliyyat növləri vasitəsilə yükdaşımalardan əldə etdikləri gəlirlərdəki qiymət amilinin xarakterizə edilməsi üçün istifadə edilir. Yükdaşıma qiymətləri indeksləri makro səviyyədə proqnozların verilməsi və müxtəlif iqtisadi hesablamaların yerinə yetirilməsi zamanı tətbiq edilir. Yükdaşıma qiymətləri indeksləri müxtəlif əlamətlərə: yükün növünə, göndərmənin ölçüsünə, çatdırma vaxtına, daşınma məsafəsinə, daşınma ərazisinə, hərəkət edən tərkibin növünə, yükqaldırma səviyyəsinə və s. görə daşınan yüklərin strukturundakı dəyişmələri nəzərə almadan hesabat dövrü üzrə onların dəyişmələrini müəyyən etməyə imkan verir.

Bütün nəqliyyat növlərinin yükdaşıma qiymətlərinin məcmu indeksi dəmir yolu, boru kəməri, dəniz, daxili sular, avtomobil və hava nəqliyyatı növlərinin yükdaşıma qiymətlərinin indeksləri əsasında müəyyən edilir.

Əhali sayının cari hesablanması əhalinin son siyahıyaalmasının yekunları əsasında aparılır və hər il bu ərazidə doğulanların və daimi yaşamaq üçün bu əraziyə gələnlərin sayı əhalinin sayına əlavə edilir, ölənlərin və bu ərazidən köçənlərin sayı isə əhalinin sayından çıxılır. Növbəti siyahıyaalmanın yekunlarına əsasən əvvəlki siyahıyaalınmadan sonrakı dövrdə əhalinin sayı və tərkibi üzrə müvafiq dəqiqləşdirmələr aparılır.

Əhali yaşayış yerlərinə görə şəhər və kənd əhalisinə bölünür. Şəhər yerlərinə şəhərlər və qəsəbələr aid edilir, qalan bütün yaşayış məntəqələri isə kənd yerləri sayılır.

Doğulanlar və ölənlər haqqında məlumatlar Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən tərtib edilən doğum və ölüm haqqında müvafiq akt qeydlərində olan məlumatların hər ay statistik cəhətdən işlənməsi nəticəsində əldə edilir. Doğulanların sayına yalnız diri doğulanların sayı daxil edilir.

Əhalinin təbii artımı – təqvim ilində diri doğulanların sayı ilə ölənlərin sayının fərfinə bərabərdir.

Doğumun ümumi əmsalı – uşaq doğumunun intensivliyini müəyyən edən göstəricidir. Təqvim ilində diri doğulanların sayının əhalinin orta illik sayına nisbəti ilə ölçülür, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Ölümün ümumi əmsalı – əhali arasında ölümün intensivliyini müəyyən edən göstəricidir. Təqvim ilində, müvafiq olaraq ölənlərin sayının əhalinin orta illik sayına nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Təbii artımın əmsalı – əhalinin təbii artımı nisbi göstəricilərlə də səciyyələndirilə bilər. Təbii artım əhalinin orta illik sayına bölünərək orta illik əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır və ya doğumun və ölümün ümumi əmsallarının fərqi ilə müəyyən edilir.

Ölümün səbəbləri haqqında informasiya mənbəyi ölümə səbəb olmuş xəstəlik, bədbəxt hadisə, qətl, özünəqəsd, və digər xarici təsirlərlə əlaqədar olaraq səhiyyə müəssisələrində tərtib olunan ölüm haqqında tibbi şəhadətnamələrdəki qeydlərdən ibarətdir.

Ölüm haqqında məlumatların səbəblər üzrə kodlaşdırılması və işlənməsi xəstəliklərin, zədələr və ölümün səbəblərinin X baxılış Beynəlxalq Təsnifatına uyğun aparılır.

Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu (0 yaş üçün) – doğulanların hər birinin orta hesabla yaşaya biləcəyi illərin sayını göstərir. Burada doğulanların bütün ömrü boyu ölümün səviyyəsinin hər yaş qrupu üzrə göstəricinin hesablandığı ildəki səviyyədə dəyişməz qalacağı şərti qəbul edilir. Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu həyat cədvəllərinin hesablanması nəticəsində alınır.

Nikah kişi və qadının bir-birinə və uşaqlara qarşı hüquq və vəzifələrini müəyyənləşdirən münasibət formasıdır. Ər və

arvad arasında hüquqi münasibət, onların nikahlarının Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələrində qeyd etdirilməsidir.

Əhalinin təbii hərəkətinin cari statistikasını yalnız hüquqi cəhətdən qeyd olunmuş nikahları nəzərə alır. Əhalinin siyahıyaalınmasında isə rəsmi qeydə alınıb-alınmamasından asılı olmayaraq, faktiki nikahda olanlar da hesaba alınır.

Nikahın ümumi əmsalı – təqvim ilində qeydə alınmış nikahların sayının əhalinin orta illik sayına olan nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Boşanma (nikahın pozulması) – birlikdə yaşayan ər-arvadın nikahlarının son hüquqi ləğvi tərəflərə təkrar nikaha daxil olmaq hüququ verir. Nikahın pozulma faktı Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələrində qeydiyyatdan alındıqdan sonra pozulmuş hesab olunur.

Boşanmanın ümumi əmsalı – təqvim ilində qeydə alınmış boşanmaların sayının əhalinin orta illik sayına nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.